

ANUL XXII—NR. 44 (960)—27 OCTOMBRIE 1973

Glacăra

FERESTRE DE PORUMB ÎN UNIVERS

Biblioteca Municipiului Dova
SALA DE LECTURĂ

Această toamnă care n-a preț
Și care nu primește soare strîmb,
Această toamnă tînguie măret
Cintecul ei de frunză și porumb.

Ferestre de porumb în univers,
Ferestre galbene, pervaz aprins;
Cât aur din acesta ne-a premers
Și cît porumb pe noi în veac a nins.

Nu ne-a rămas atita timp nimic,
Nici aur, nici petrol, nici diamant,
Totu-i fura cel mare celui mic,
De-i rămînea numai porumb garant.

Porumb — ca o-nflorire de vulcani,
Porumb — ca aurul victorios,
Porumb — povestea unor tristeți țărani
Ce-n țara lor priveau numai în jos.

Să ne uităm acumă și la el,
Cum ne uităm adeseori la noi,
Că dulcea lui bucată de drapel
Flutură sfînt pe țarmii toamnei goi.

Nu, nu va trece nici un soare strîmb,
Nu vor lovi tristeți și deznađejdi,
Tranșeaa luminată de porumb
A Țării și-a Duratei Românești.

Roșul și-albastrul stau în jurul lui
Ca niște frați cu umăr protector,
Și astfel porumbul poate că nici nu-i
Decit galbenul miez de tricolor.

Adrian PĂUNESCU

● REALITATEA ILUSTRATĂ ●

Pasaj. (Gh. Vințilă)

No, bagă la cap! Alcoholul e beutura ghiavolului. (Em. Tânjală)

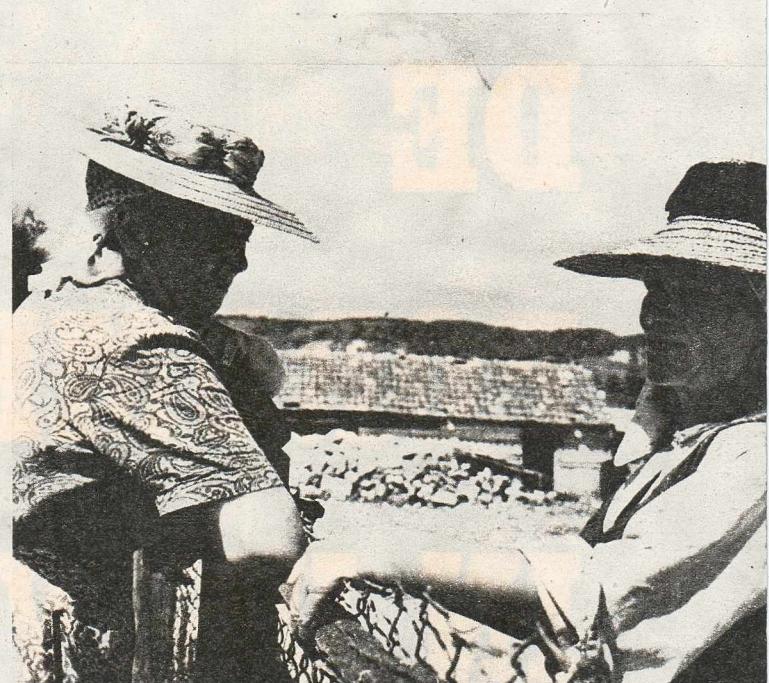
Înainte de a fi cămașă, bumbacul este atită și atită producție la hektar. (C. Lavric)

Lată cît de serios poate fi un trombonist. (Gheorghe Vințilă)

Facem și noi ce putem. (C. Lavric)

Comisia de împăciuire deliberează. (Emanuel Tânjală)

Cind
nu știi
cît fac
5 și cu 4.
il
descoperi
pe 3.
(C. Lavric) ▶

Să vedem
ce
hotărăste
arbitrul.
(Emanuel Tânjală)

La Tg. Mureş, Thaliei i s-a repartizat spaţiu locativ corespunzător. (Vasile Moldovan)

... ploaie, fie vînt
ciint... (C. Lavric — Slatina)

Repriza a III-a a derby-ului etapei la fotbal sau «colțul microbiștilor» din Cișmigiu. (Virgil Ulieru)

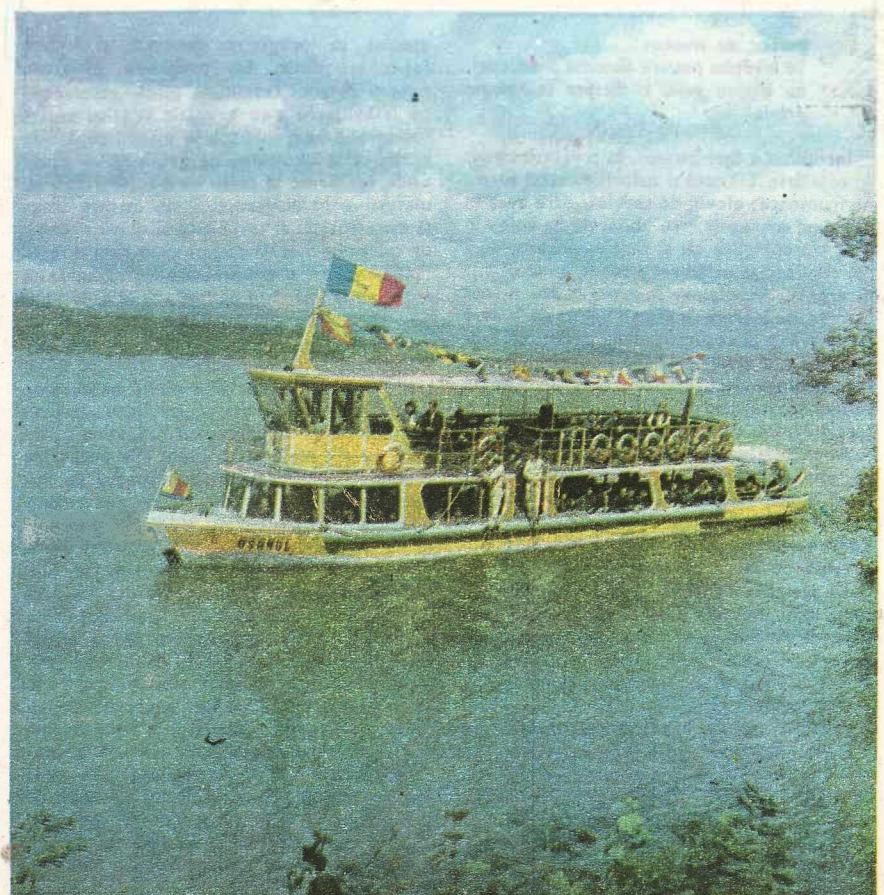

Savel Stoipu a pus mîna pe un scenariu. Bun — zice el. Să vedem — zicem noi. (M.D. Mureşan)

Nocturn la Tăndărîcă. Dansează Raluca Ianegic, o acompaniază Wolfgang Guttler, virtuos contrabassist, confirmat ca atare la un recent festival muzical la Geneva. (M.D. Mureşan)

Ultimul hobby al oșenilor — cu transatlanticul pe lacul de acumulare de la Călinești. (Gh. Iancu)

cum se obține concret o diplomă de țăran

condiția elevului, pe flux

In loc de moto:

Să învățăm potrivit fluxului producției; nu despre griu, ci despre tehnologia griului.

Începutul a fost frumos, ca o reîntoarcere în copilărie. Liniștea și culorile acestei toamne frumoase; elevul de serviciu care avea în gestiune carnețelele cu «biletele de voie» în oraș ale colegilor săi și care — înainte de a mă conduce la «clădirea veche» unde se află directorul liceului — m-a rugat să-l aştept să sună de intrare; părții veniți de la țără cu sarsanale și coșuri; vesela parodoxal respectuoasă a elevilor; dormitoarele interioare; ordinea și curătenia; zarva și totodată calmul acestui cuprins de învățămînt chemat Liceul agricol din Iași.

Apoi însă lucrurile s-au mal urât pentru că, depășind privirea sentimentală și ajungind la cea lucidă și analitică, am aflat — mulțumită tovarășului director Nicolae Ciobanu — că viața elevului de liceu agricol e grevată de aspre handicapuri:

La intrarea în liceu, destui copii provenind din mediul rural «vin slabuți pregătiți la cultura generală și profesorii îi iau cam de la zero». Copiii care au avut norocul să fi avut în satul lor învățători buni, se disperă imediat.

În timpul liceului handicapul este de ordin material. Pentru că, spre deosebire de toate celelalte licee, tot de specialitate, care sunt patrone de minister ori întreprinderi industriale, deci mai cu stare, mai cu dare de mînă, liceul agricol nu dispune de o bază materială la fel de îndestulătoare.

După absolvire, uneori, el este han-

dicat ca pregătire generală și handicapat și psihic. Ca pregătire generală, pentru că anul trecut, de pildă, absolvenții de la cadastru s-au pregătit și știau serios topografie, dar aproape în ultima clipă s-au trezit că la Facultatea de geodezie — acolo unde era firesc să intre — s-au introdus ca materii pentru examenul de intrare fizica și matematica; și așa, sigur că elevii liceelor de cultură generală au fost avantajați și le-au luat-o înainte; și uneori întră la Facultatea de agronomie fiul unui doctor sau al unui inginer, care-i orășean get-beget, care n-are de gînd să se «îngroape» la țără după ce a terminat facultatea, dar care «o face» ca să fie și el licențiat în ceva. În sfîrșit, handicapăt psihic, pentru că elevul de liceu agricol, venind dintr-o lume neurbană, fiind un străin care nu a avut cînd și unde afila realitatea mediului universitar, pur și simplu se chinuie, mai ales în ultimul an, cu o întrebare fundamentală pentru el: «U să tie greu, am să fac eu față?». Si uite așa, datorită uneia sau mai multora din aceste motive unii absolvenți de liceu agricol se duc în producție.iar acolo încă un handicap: lipsa de statut profesional. Pentru că nu există un nomenclator de funcții la nivelul unităților; pentru că locul absolventului de liceu în I.A.S. ori C.A.P. nu-i precizat; pentru că acolo, în unități, mai sunt și retineri făță de tinerei îastă cu scoala, care vin să ia locul brigadierilor ori al contabililor țără prea multă școală dar cu vechime, cu ani mulți de practică; și în sfîrșit, pentru că acolo, în unități, mai ales în C.A.P.-uri, mai sunt și relații nu tocmai principale dar întărite prin rudenii.

Și-acum să trecem la capitolul doi: să vedem ce se face pentru modificarea în bine a condiției elevului de liceu agricol. În această privință datele le-am dobfinit de la un om care are motive să fie informat, tocmai pentru că se ocupă exact de genul acesta de probleme: tovarășul ținăru principal Vasile Dorca din Ministerul Agriculturii Industriei Alimentare și Apelor, Departamentul agriculturii de stat, direcția controlul personalului.

O primă preocupare este aceea de a dezvolta baza materială a liceelor agricole. și aceasta se realizează prin crearea de ferme didactice pe lîngă fiecare unitate școală. Fermele acestea sunt și vor fi dotate continuu cu utilaje corespunzătoare celor din unitățile agricole producătoare, sunt tutelate și deci ajutate de mari unități producătoare, și au sarcini de producție precise. Se urmărește ca absolvenții de liceu, cînd ajunge în producție, să știe ce are de făcut, pur și simplu să se descurce, să n-ai bă nici un fel de soc al necunoscutului. Mai trebuie să știi că, bânește, sumele alocate pentru utilizarea modernă a unităților de învățămînt școlar agricol sint de ordinul multor milioane și că ele-s de la an la an mai mari. și tot serios substanțiale sint și fondurile destinate construcțiilor de noi școli, cămine, cantine, laboratoare.

O altă preocupare este aceea a îmbunătățirii calității muncii cadrelor didactice din rețeaua acestor școli. Chestiunea are și un dublu aspect. Pe de o parte, cadrele de cultură generală nu-s dintre cele mai groaze pentru că inspectoratele școlare își asigură rețeaua lor cu oamenii cei mai bine pregăti și apoi alimentează, cu ce rămîne, și liceele de specialitate. Suplinirile și completările de norme sint frecvente la liceele agricole. Pe de altă parte, e vorba de cadrele didactice de specialitate care sint depășite de tehnologile la zi ale producției. De aceea, la cursurile de perfecționare a șefilor de fermă și inginerilor au început să fie chemați și profesoarii. Pentru că și unii și alții trebuie vorbească aceeași limbă.

O treia preocupare ar fi aceea a încadrării absolvenților de licee agricole ori ca tehnicieni, ori — dacă aceste posturi lipesc unitățile de producție sau sint ocupate ca muncitori calificați, însă nu în treapta două, ci a patra. Tot pentru ameliorarea condițiile absolvenților în producție o constituie și noua regulă a policalificării în din școală. Cu alte cuvinte se urmărește diversificarea paletei de posibilități și de încadrări favorabile a absolvenților.

Și aici e locul să revin la vorbele tovarășului director Nicolae Ciobanu, vorbe care pot deci să meargă direct la inimă noastră.

e români, cărora părinți, bunici, ori măcar trăbunici au fost tărani:

Trebui să facă totul pentru acești copii unii! Pentru acești copii care vin în școală să obișnuiau cu munca, pentru acești copii care știu ce-s greutățile și știu că trebuie să neveze ca să-și învingă condiția modestă de a care au portit; pentru acești copii care își ingăduie acte de indiferență — ca unii

copii ai orașenilor — tocmai pentru că știu eforturile pe care le fac familiile lor ca să-i țină în școală; pentru acești copii care aparțin mediului rural și în care simt nevoie să se reîntoarcă, pentru acești copii care, în ciuda vîrstelor lor, au sentimentul responsabilității sociale.

Nelu IONESCU

Și o școală la locul ei are „probleme”

Pe cît este de bine gîndită, amplasarea Liceului agricol din Livada (județul Satu Mare) — aflat într-o comună unde există un C.A.P. și o stațiune experimentală — pe atî de puțin este această amplasare bine folosită. Nu ar putea oare ingerinii și cercetătorii din domeniul zootehniei de la stațiunea experimentală să fie, măcar cîteodată, și profesorii elevilor de alături?

Din păcate, directorul Liceului agricol, ingerinul Zenobie Racolța, ne lămurește că, în prezent, acest lucru nu se poate, deoarece «tovarășii cercetători sunt ocupati exact cînd elevii sunt și ei occupati și sunt liberi cînd elevii sunt liberi».

Mai constatăm și alte inadvențe. La 110 000 hectare de irigații existente, și alte 12 000 viitoare, județul ar avea nevoie, anual, de 25-30 de oameni pentru execuțarea și întreținerea lucrărilor. În această situație, clasa de îmbunătățiri funciare se desfîntăza «din lipsă de utilaj, din lipsă de aparaturs» precizează directorul Racolța, adăugind: «mai avem 17 elevi care urmează să absolve anul acesta, dar vă dări seama ce necesități sunt în județ și ce putem oferi noi?»

Dacă noi ne dăm seama, dacă cei de la liceul agricol își dau seama, dacă cei de la îmbunătățiri funciare își dau și ei seama, atunci cine nu-și dă seama și de ce?

Ce nu există însă deloc la liceul agricol, și deci nici nu pot fi desființate, sunt clasele cu profil de agricultori, clase și cărori absolvenți după evenuale cursuri de conducere și mai ales după practica de rigoare în C.A.P. să poată fi încadrati ca brigadieri. Nevoie de ei este în județ, pentru că această funcție continuă să fie ocupată de oameni mai în vîrstă, oameni care au avut la vremea lor în gospodărie cîte o vacă sau cîteva hectare, dar care acum ar trebui să organizeze și să conducă sute de animale și de hectare conform principiilor unei agriculturi intensive, principii pe care necunoscindu-le, nici nu le pot aplica. Pentru aceștia nu există încă o formă de învățămînt (în lunile de iarnă, la fără frecvență de pildă) care le-ar permite să-și ateste și să-și îmbunătățească experiența prin îndelungății ani de lucru pe ogoare.

Pînă atunci, pînă cînd se vor lămuri lucrurile într-un fel sau altul, Zenobie Racolța exclamă: «Asta-i nenorocirea, că nimeni nu vrea să înțeleagă că degeaba ai profil de agricultură la Salonta, la Sibiu sau la Șimleu, că absolvenții de acolo caută orice posibilitate să rămnă tot acolo. Nu-ți vine nici unul să se stabilească în alt județ!»

Corelarea între producție și învățămînt trebuie totuști făcută aici și acum. Neputind folosi în momentul cînd au nevoie muncitorii calificați prin liceul agricol, pentru că ei nu există, multe unități își califică la locul de munca oamenii; iar cînd tînărul absolvent de liceu are intenția să se încadreze în producție găsește locul ocupat. Dar au această intenție majoritatea absolvenților de liceu agricol?

Anual, de la liceul agricol pornesc în viață aproape 200 de tineri calificați în diverse meserii și cum această școală există de peste zece ani, ar trebui, la o superficială ipotetică, ca fiecare al doilea muncitor agricol să fie un calificat. În realitate, lucrurile stau altfel; nu există grădiniari, nu există muncitori pentru întreținerea irigațiilor — calificați.

Unde se duc totuști absolvenții? Directorul Racolța este mîndru că 40 din elevii liceului său, promotația 1972/1973, au devenit studenți ai Institutului agronomic. Dar cei care nu reușesc la facultate și u o profesie, se integrează ei în munca productivă?

Lată rezultatele unui extemporal dat la o clasă din anul IV zootehnie: din 19 elevi (9 cu părinți muncitori, 7 cu părinți tărani și 3 apartinând unor familii de intelectuali), un număr de 10 vor să dea la facultate și chiar dacă nu reușesc nu au de gînd să urmeze această meserie; nu le convine că vor fi încadrati ca muncitori calificați («Nu prea e convenabil ca după patru ani de liceu să ajungi tot acolo unde ajung cei care au terminat 8 clase și s-au calificat la locul de muncă») — E. Morar, 18 ani, județul Maramureș, (părinți muncitori); un număr de 7 vor rămîne în producție, dacă nu reușesc la facultate; iar doi sunt hotărîți să-și schimbe meseria.

Nu și-au ales oare acești tineri bine meseria? Dacă nu îi suspectăm de nesinceritate, și nu avem motiv să-o facem, ei bine, din cei întrebați 11 declară că au venit la acest liceu din proprie inițiativă și pentru că iubesc animalele («Iubesc foarte mult agricultura și am crescut de micut sătăcă din animalie și de aceea am dat examen la acest liceu în profil zootehnic») — Vanea Gheorghe, 18 ani, județul Maramureș, (părinți tărani). Atunci, schimbarea de atitudine survenită după absolvire nu se datorează cumva atât faptului că în timpul practicii nu se face o suficientă popularizare și astfel meseria ce urmează a fi înădezinătă ca simplu muncitor calificat nu își justifică rostul pentru modul de gîndire al tînărului absolvent de liceu, cît și faptului că remunerarea în unele funcții la unele C.A.P.-uri se face la sfîrșit de an și cu o parte de produse în natură?

Contabilii, cei care sunt sau ar trebui să fie absolvenți de liceu agricol, în marea lor majoritate sunt plătiți în bani și nu sunt denumiți muncitori calificați. Nu milităm pentru proliferarea unor funcții administrative. Dar dacă absolventul clasei de zootehnie face munca unui brigadier de ce să nu fie denumit brigadier zootehnist? E numai o modestă sugestie care ține cont și de psihologia tinerilor, un dat de loc neglijabil dacă vrem ca învățămîntul integrat dezvoltării armonioase a tării să poată da rezultatele cerute de toate domeniile de activitate.

Rodica POP
Mihai SAS

„eu nu cred că un funcționar este mai important decît cel ce veghează la nașterea pîinii“

La Ciumbrud, la doi pași de Aiud, ființează unul din cele mai vechi, dacă nu cel mai vechi liceu agricol din țară. Cîteva clădiri, înconjurate strîns de o vegetație bogată, la poalele dealurilor de ilustră faimă ale

cele cîteva sute de elevi ai liceului, ci după o întîlnire, pentru mine plină de semnificații, cu viața și activitatea acestei școli, cu preocupările dascăliilor săi. Si trebuie să afirm din capul locului că faima liceului, care mă însoțea peste tot prin județul Alba, oriunde poposeam și aduceam vorba de el, este pe deplin întemeiată.

Prinț-o spătură a bolților de viață, zăresc Mureșul leneș, nemîcat. E o glorioasă zi de început de octombrie, simt în aer febrilitatea pregătirii culesului viilor (cînd apar aceste rînduri, valurile de culegători vor fi ajuns pînă în creștetul blîndelor dealuri și noui «...curgător aur crud/ vin de piatră, soi cald de Aiud», este pe cale să se nască), se aud lovituri sonore date cu maiu în butoaie pentru a le întări cercurile, pe șosea trec lent căruțe și remorci încărcate cu ciubere.

Ștefan Fülop este directorul adjunct al liceului și predă matematică de vreo 28 de ani. De unde poate precizia și concizia răspunsurilor.

— Așadar, tovarășe director adjunct, ce înseamnă un liceu agricol?

— În cazul nostru înseamnă 480 de elevi, băieți și fete, care vor deveni legumicultori, pomicultori, viticultori, vinificatori și tehnicieni floricioli. Astă în cazul băieților, mai ales, fiindcă fetele care reprezintă aproape jumătate din numărul elevilor, au optat în mare majoritate pentru specialitatea contabilitate și merceologie. Deci, noi pregătim tehnicieni agricoli în sase ramuri!

— Am aflat că deși licee agricole sunt mai în fiecare județ, dacă nu în fiecare, la dumneavastră vin copii nu numai din Alba, ci și din județele Cluj, Mureș, Harghita, Arad...

— Sincer să vă spun, pun aceasta pe seamă renumelui liceului nostru, ai căruia absolvenți, oriunde au fost repartizați, au dat deplină satisfacție.

— Evident, acum am să vă întreb care este «secretul» (dacă există vreunul) bunelor sau foarte bunelor rezultate obținute aici la dumneavastră fiindcă, nu știu dacă știți, sunt destule licee agricole în care treabă nu se prezintă întocmai.

— Lucrul cel mai important, cred eu, este că marea majoritate a profesorilor sănătății «vechi» la noi în școală, mulți locuiesc chiar în incinta ei, în urmă cu ani am primit teren unde ne-am construit locuințe. Sîntem, adică, tot timpul în mijlocul elevilor, s-a format o adeverătă coeziune sufletească (termenul să uzați, dar așa este!), cînd survine o problemă, oricare dintre noi poate fi găsit. Dealtele, și ceilalți profesori locuiesc la Aiud, adică la doi pași, oricind se poate apela la ei. Apoi, din prima zi cînd elevul pășește pragul școlii noastre, căutăm să-l convingem că odată alegerea făcută, el va trebui să muncească pe cîmp, în vîi, în livezi, nu o dată — ci de foarte multe ori! — punînd mîna pentru a arăta tăraniul cum trebuie executată curata operație.

— Si îi obișnuîntă repede cu gîndul acesta?

— Să știți că marea lor majoritate vin în școală conștienți de faptul că la absolvire vor lucra într-un I.A.S. sau C.A.P. Dealtele, sănătății aproape toți fiind tărani, obișnuîntă cu munca grea și cîmpului, pe care dealtele îl iubesc și înteleag.

— Dar «ceilalți»?

— «Ceilalți» nu prea există. Si să știți,

cînd ne vine în școală vreun orășean, nu ne prea bucurăm. Din motivele de mai sus.

Între timp soneria anunță recreația. Curtea se umple de copii. Mișcări de inviorare. Sandvișuri mincate cu poftă. Îl cunosc și pe directorul «plin» al liceului din Ciumbrud, Alexandru Mezei. De formație inger agronom. Afirmația calificării sale de bază este și punctul de plecare a discuției noastre.

— Notați că în ce privește liceele agricole, se mai practică încă o discriminare pe cît de neîntelești, pe atî de nefastă!

— ??

— În multe cazuri, la asemenea școli de specialitate, repet, de specialitate, sunt repartizați ingeri agronomi slab pregătiți profesional, fără calitate pedagogice, care aleg ora de clasă numai pentru a scăpa de cîmp. Vă imaginați ce rezultate «strălucite» vor obține astfel de profesori făcuți, iar nu născuți.

— Cu alte cuvinte, se confirmă faptul că la anumite niveluri și competențe, supraviețuiește părearea că un liceu agricol este un fel de cenușăreasă a școlii, că aici oricine e bun să predea, doar băieți și fetițe acestea, ce vor deveni, tehnicieni agricoli, mare lucru!

— Discriminarea de care amintiți se face simțită și în felul cum sunt dotate liceele cu mașini agricole. Noi, de pildă, am avea nevoie de asemenea utilaje moderne, pentru ca elevii să se deprindă încă de pe acum cu ele, fiindcă altfel vor fi handicapăti. Gîndiți-vă, ei învață felul de funcționare a unui tip de utilaj agricol, și în C.A.P. sunt puși în față altui tip. Cineva, Ministerul Educației și Învățămîntului, direcțiile agricole județene etc., etc., ar trebui să răspundă mai prompt necesității dotării liceelor agricole cu asemenea mașini moderne. Noi, de pildă, ducem dorul utilajelor specifice horticulturii și a calculatoarelor (pentru secția contabilitate). Sîi, după cîte știu, nici în perspectivă nu sunt șanse să le obținem.

— Deci este o problemă de bani. Si de încredere.

— Evident. Si cine își imaginează altfel, pierde. De fapt, toți pierdem. Pierdem, trimînd în agricultură tehnicieni insuficient pregătiți, pierd cîmpul, sera, livada, exploata într-un mod necorespunzător.

— Așadar, am ajuns la momentul contactului absolventului de liceu agricol cu terenul!

— Si aici este o problemă încă insuficient clarificată. Nu există o remunerare unitară a absolvenților de liceu agricol. Într-un fel îl plătesc C.A.P.-urile (mai puțin în bani, mai mult în produse...) într-altul, I.A.S.-urile. Or, avem de-a face cu oameni cu o anumită calificare, ar trebui să se țină cont de aceasta prinț-o lege, pentru ca absolventul să nu fie la bunul plac al oricărui președinte de C.A.P. sau I.A.S.

Eu nu cred că un funcționar, să zicem, este mai important decît cel ce veghează la nașterea pîinii. Dimpotrivă.

...Afirmație la care subscrim și noi în final unei discuții ce să-și prelungit în mijloc de livezi și vîi, în parfum de poame coapte, argument suprem al seriozității și responsabilității celor din Ciumbrud.

Mihai HETCO

o afacere rentabilă: mai multe ore practice în locul poveștilor

Dacă nu ești atent, poți să crezi că fetele care deretică dimineață curtea Liceului agricol din Bistrița stau cu gindul la «Steaua fără nume» sau la Margaretă Pîslaru, întratit cunosc de bine, «pe dinafără», ultimul ei șlagăr, dificilul blues «Dacă ai ghici». Ar fi păcat, nu pentru că melodia cu pricina nu ar merita să fie fredonată chiar și la Bistrița, ci întrucât gîndurile sus-numitele fete, ca și ale băieților, dealtfel, sunt — cel puțin în timpul orelor de școală — la pom. Elevii de aici au privilegiul de a se supune unei «programe analitice», cum nu se poate mai frumoasă, în esență, pentru că, fără voia ei, merge pînă acolo unde întîlnescă înțelepciunea unui proverb: «Orice om adevărat trebuie să sădească un pom, să ridice o casă și să lase în urmă măcar un copil». Ca elevi, bîstrîjenii au început, bineînțeles, cu ABC-ul. Și pentru că au norocul să fie bîstrîjeni, ABC-ul lor se numește pomul în profilul horticol al liceului, pomicultura este cea care dă tonul. Ceea ce nu înseamnă că elevii nu vor ști, la terminarea școlii, să se îngrijească și de soarta unui butăș de viață sau a unei firave legume. Chibzui din fire și din experiență, inginerul Alexandru Petringel, directorul liceului, a împărtit lotul didactic în 3 diviziuni, după principiile unei severe autogospodării: pomicultură — pentru specializare, viticultură — pentru o bună stăpînire a unui domeniu secundar, legumicultură — pentru cantina școlii. Dealtfel, conducătorul acestui liceu pare pornit pe economii de tot felul și din tot ce spune înțelegem că una din ideile care nu-i dau pace este legată de o economie de un tip special care, dacă ar trebui să-i găsim o formulă, ar suna astfel: «Mai puțină risipă de ore teoretice în favoarea aplicațiilor practice». Sau, tot atât de bine: «Mai multă elasticitate în alcătuirea programelor școlare, mai multă supunere la obiect în materie chiar de obiecte».

Propunerile concrete există și nu de dragul lor, în sine, ci al inteligenței prin care li s-a dat un temei, desprindem una: dacă exploatarea îmbunătățirilor funciare ar putea fi comasată cu topografia — și vom vedea mai încoło că se poate — s-ar împușca doi iepuri dintr-o dată, s-ar parurge totul în 3 ore săptămînal.

O topografie răsfățătoare, prezentată cu prea multe amănunte, nu este de trebuință viitorului absolvent, meseria lor nu va fi aceea de a măsura și, în afară de asta, școala nu-și poate permite luxul aparatelor complicate despre care este vorba în cărți. «Este o

materie peste care uneori alunecăm ca peste o poveste» — ne spune directorul. A schimbă o poveste — și încă una săptămînală — cu cîteva ceasuri bune de practică este o afacere rentabilă.

— Adevarul este că nu numai programele școlare trebuie revizuite peici, pe colo, ci o întreagă concepție asupra destinației acestor licee agricole, școli cu o condiție specială, chemate să așeze mai realist și mai eficient legăturile dintre teorie și practică.

— De fapt, cum se numește absolventul unei astfel de școli?

Asta este, ce este el, tehnician? Lăsăm la o parte faptul că unii părinți și l-ar dori chiar subinger; «L-am dat la școală să fie domn», am auzit adeseori asta. Pe diplomă scrie atât: «Absolvent al... cu specialitatea...» Cind se pune problema încadrării începe cîntecul. Locuri de muncă sunt, sigur că sunt, dar cum pot fi retribuite? În actuala structură organizatorică nu există atîea posturi de tehnicieni. Apare inevitabilitățile de fugă spre alte meserii, după terminarea școlii. Nu este un fenomen în stare să ne alarmeze, dar pe gînduri tot trebuie să ne pună puțin. Este mai odihnitor pentru noi, ca profesori, să-i știm pe foști elevi acolo unde le este rostul în stații experimentale, la ferme, în grădini botanice, unde este nevoie de specialiști. Pentru că, din cind în cind, trebuie să ne întrebăm: «Ce-am făcut noi la urma urmei? Da, liceul agricol este o realitate la care trebuie să ne gîndim».

Bine spus. Mai ales exact. «Să ne mai gîndim». Adică nu numai profesorii sau directorii, ci și colegii de resort de la Ministerul Educației și Învățămîntului care, cei de drept, oferă priilejuri de gîndire dar altora, iar uneori sub formă bătălii de cap. Printr-un ordin al ministerului se prevede zonarea strictă a recrutării candidaților din anumite județe. Vrea omul din Maramureș să vină la Bistrița — nu poate. Liceul are voie să-să deschidă porțile doar celor din Mureș, Harghita și, bineînțeles, din Bistrița. Toate bune și frumoase, dar ce te faci dacă cei din Harghita, tinut de munte, unde stă la mare cînste, în primul rînd, cartoful, nu prea vor să audă de pomicultură?

Liceul agricol, trăind nu numai pe pămînt, ci mai ales pentru pămînt, are șansa de a fi de două ori legat de muncă și de viață. Cu condiția să nu se ajungă la concluzia că și o singură legătură este de ajuns.

Magda MIHĂILESCU

să simți mirosul pămîntului

Agricultură în București? Cine pretinde așa ceva poate să treacă, fără efort, drept un om cu umor. Și totuși, Cooperativa agricolă de producție-Jilava este inclusă în teritoriul Capitalei. Prin urmare, cum se face producție agricolă în București? Greu! — ni se răspunde, cu amprenta de năduș respectivă în glas. Și iarăși îți vine să bănuiești o tentație către anecdotică. Dar nu! Greul este real și serios.

C.A.P.-Jilava are 1 200 de familii de cooperatori și 1 600 de hectare teren arabil. Dar în cooperativă lucrează practic 250–300 de familii, iar terenul agricol rămîne același, trebuie muncit, ferma zootehnică trebuie să producă lapte pentru bucureșteni, cea de păsări să dea cît mai multe ouă, grădina de legume și zarzavaturi (cuprinsă pe 200 de hectare) să scoată legume timpurii și tîrziu, mai sunt și secții industriale, care fac perii și mături. Mai sunt, în general, o mulțime de activități pe care le presupune o mare gospodărie. Și e greu. Diferența de la 300 la 1 200 de familii trebuie căutată nu prea departe: oamenii din comună, imensa lor majoritate, lucrează aproape de casă, la Combinatul de cauciuc, la tăbăcarie, la TUG și chiar la Arhiva de filme. Afălm de la președintele Vasile Voicu, precum că C.A.P.-Jilava este ca un șantier, și chiar mai rău, în special vara. Dacă nu pleacă dis-de-dimineață cel puțin cinci camioane ca să aducă sezonieri de la Stoenești, Vlad Tepeș ori Siliștea (pe o rază de peste 50 km) înseamnă că în ziua aceea, practic, n-au cu cine lucra. Se face greu agricultură în București și din alte motive. Bunăcără, din cauza apei. În legumicultură, cum știe toată lumea, fără udatul din belșug nu faci nimic. Or, apa este necesară, în primul și-n primul rînd, pentru industrie. «Fură» C.A.P.-Jilava din conductă ca să ude roșiile, dar tăbăcaria ori secția de tuburi prefabricate din beton «se prinde» că nu-i în ordine și fură, la rîndul lor, apa C.A.P.-ului. Cu toate greutățile care apăsă asupra ei, cooperativa agricolă din Jilava nu se lasă. Și drept urmare a rezistenței sale și-a cîștigat un loc lăudabil între cele 14 C.A.P.-uri din municipiul București.

Secrete? Unul ar fi prezența specialiștilor, priceperă lor. Președintele este, în afara talentelor organizatorice, un foarte priceput grădinător legumicultor — «Din tată-n fiu tot grădinari am fost». La C.A.P.-Jilava mai lucrează un inginer-șef și alti doi ingineri — șefi de fermă la cultura cerealieră și zootehnică. Șef al fermei de legumicultură este un tehnician. Și, în ultimii doi ani, cooperativa a primit, la cerere, trei absolvenți ale liceului agricol. Era nevoie de ele? «Dacă n-ar fi fost nevoie nu le-am și cerut», ne confirmă tovarășul președintelui. Ba mai mult încă, pentru Florica Tonțu, fată de țăran din proprietatea Jilavei, C.A.P.-ul a plătit întreținerea în liceu pînă anul acesta în septembrie, cind a fost angajată cu contract. A costat 20 000 lei fără 200 certitudinea cooperatorilor că tehniciana, specializată în protecția plantelor, va fi omul lor stabil.

Florica Ciubuc, absolventă din 1971 a Liceului agricol, este de fel din București, are 20 de ani, s-a măritat și locuiește tot în București. E navetistă. Acum doi ani, cind a venit la C.A.P., îndată după ce a luat cunoștință, pe rînd, despre activitățile cooperativei a fost numită ajutor de șef de fermă la cultura mare. În liceu n-a învățat, nici n-a auzit baram ce ar putea să însemne un jurnal de recoltare sau o evidentă primăriă a producției. Dar a fost obligată să învețe, mai cu seamă în vara și toamna aceasta. Șeful de fermă, inginerul agronom, nu se mai ocupă cu treburi mărunte de birou, decit în măsură în care ajutoarea să nu-i încă îndeajuns familiarizată cu ele. Și se va familiariza curînd, bineînțeles, dacă va rămîne la C.A.P. Fiind orășeană (din Ferentari) a avut o mare surpriză cînd, astă vară, în timpul treierîșului, a văzut că trebuie să stea pe arie, pînă pe înnoptate. Tatăl ei (maistru mecanic), și nu soțul ei, cum te-ai să aștepți, a venit într-o seară să-o ia acasă, uimii și revoltat, făcîndu-i morală președintelui că o ține atît de tîrziu la lucru. N-am aflat exact care a fost dialogul, nu știm dacă președintele-i-a spus tatălui că în agricultură se muncește zi-lumină, nici dacă l-a întrebăt de ce și-a dat fata la liceul agricol, dacă nu știa nici atîta lucru. Fata ne-a

informat că majoritatea fostelor ei colege de clasă lucrează acum în industrie, ca spontane. Am întrebat-o dacă ea rămîne. Iată ce ne-a răspuns: «Într-o zi ne-a prins ploaia pe cîmp! Acuma spun că voi rămîne la ceașe. Eu știu ce idei îmi mai vin!»

Ajutoarea șefului fermei de zootehnie, Gabriela Zamfir, a împlinit și ea doi ani de când lucrează la C.A.P.-Jilava. Se ocupă, în special, de ferma păsărilor. Are în grija 15 000 de găini ouătoare și 3 700 de puicuțe, care au început și ele să ouă. Gabriela începe lucrul la ora șapte și cît e ziua de mare ea nare timp să observe. Dimineață controlează cum sunt hrănile găinile, dacă există o rezervă suficientă de furaje combinate, dacă nu se interesează de comandă, ba se și duce, personal, să supravegheze transportul furajelor. Funcționează bine dozatoarele de hrănă și adăptătoarele automate. Lucrătorii fermei îi spun da sau nu, ea îi crede sau nu, dar tot controlează. De două ori pe zi se adună ouăle din cuibare (aproape 4 000). Gabriela notează, ține evidență. Mai sunt livrări, contracte. Inginerul Victor Ciobanu spune: «Datorită ajutorului Gabrielei pot să mă gîndesc mai în voie la rentabilitate, la perspectivele fermei noastre zootehnice».

Tehniciana cu protecția plantelor, cu un stagiu de-o lună și ceva, se ocupă acum cu stîrpirea dăunătorului denumit buha verzei. E inimoasă, dornică să se plătească față de oamenii cărora le datorează cei cinci ani de învățătură. Dar e și puțin speriată: «Nu cunosc toți dăunătorii dacă-i văd la față locului. În școală nu prea aveam material didactic. Desenam insecte, le copiam, adică, de pe plantele pe caiet!»

Președintele Vasile Voicu nu e tare îngrijorat că «fetele lor» nu au încă destule cunoștințe practice. Învăță, pe rînd, că toti au început cu începutul. Ar fi bine dacă la liceele agricole s-ar face mai multă practică, dacă specialiștii cu pregătire medie și chiar cu studii superioare ar simți încă din școală miroslul pămîntului.

Am fost îndemnați stăruitor să consemnăm, în plus: 1) C.A.P.-Jilava le plătește cu salariai lunare, în bani, pe cele trei absolvenți ale liceului agricol. Nu în produse, cum se întimplă în alte părți. 2) Pentru C.A.P.-Jilava tehnicienii agricoli au fost și sunt necesari și prețuți. Pentru că-s un ajutor la greu. Să-i greu să faci agricultură în București!

Viorica CIORBAGIU

învățămîntul agricol sau o condiție a agriculturii prezentului

Modernizarea în agricultură începe și trebuie să înceapă de la pregătirea cadrelor pentru tehnologiile noi și numai în raport cu acestea. O concepție înaintată și generoasă, iată ce a stat la baza înființării liceelor agricole, liceu în care, pe lîngă o largă și solidă cultură generală, elevii capătă și o înaltă calificare în agricultură. La absolvire, explică tovarășul Teodor Marian, directorul direcției de personal, învățămînt și propagandă din Ministerul Agriculturii, Industriei Alimentare și Apelor, elevul nostru are calificarea echivalentă titlului de muncitor specialist și va putea lucra imediat în agricultură ca șef de echipă, cresător de animale, ajutor de șef de fermă (după 3-4 ani de practică) sau contabil. Mai mult, el are și un carnet de conducere, deoarece, odată cu mărirea ponderii mecanizării în muncile agricole, noi suntem datori să asigurăm cadre corespunzătoare: mecanic-agronom, mecanic-horticultor, mecanic-zootehnist.

Bineînteles că în ceea ce privește învățămîntul agricol s-au făcut greșeli și cei în drept nu ezită în recunoașterea lor, considerindu-le de la bun început pe deplin remediabile pentru îmbunătățirea continuă a activității privind pregătirea cadrelor necesare agriculturii în lumina Hotărîrii Plenarei C.C. al P.C.R. din iunie 1973.

Unele dintre aceste greșeli par astăzi de neînteles. De exemplu, recrutarea elevilor din București și din orașele mari, situație care a făcut, spune tovarășul director, că la absolvire aceștia să cutreiere coridoarele ministerului în căutarea unui post de agricultor al asfaltului. Astăzi situația e mult schimbăță în bine, peste 90 la sută din absolvenți fiind proveniți din mediul rural, adică vor lucra în agricultură numai aceia care vor cu adevărat să lucreze acolo, nu excursioniști puși pe mirări și întrebări puerile despre viață la țară. Mai mult, se prevede că în următorii 2-3 ani toți absolvenții liceelor agricole să fie proveniți din mediul rural. Ar mai fi practică, obiect esențial la liceele de specialitate, care în urmă cu cîțiva ani ocupa doar 20% din program și se făcea, începînd din 1972 cind bazele proprii de practică ale școlilor au fost preluate în mod gresit de Gostat, mai mult formal. Astăzi, constatăndu-se greșala, s-au înzestrat din nou școlile cu loturi didactice, pe care elevii să învețe chiar să și strice, unitățile agricole apropiate punîndu-le la dispoziție teren pe care elevii să-l cultive trecînd prin tot ciclul calendarului lucrărilor agricole. Din păcate, deși normal ar fi ca viitorii mecanizatori să învețe să conducă ultimele tipuri de mașini agricole, mașini pe care le vor întîlni încă în prima zi de muncă în producție, peste 50 la sută din utilajele, mașinile și instalațiile din dotarea unităților școlare sunt învechite, rare pe cîmp, numeroase în amintirile agronomilor

vîrstnici. De această problemă conducea ministerului, tovarășul ministrului Angelo Măculescu personal, se preocupă în mod deosebit, pentru că este firesc să pregătim specialiști pentru ce și cum se face astăzi în agricultură, oameni capabili să facă față în prima linie a agriculturii încă din clasa în care părăsesc școala. În același cadru se înscrise și pregătirea cadrelor didactice, pînă mai ieri lipsite, dacă nu de pregătire profesională, de vocație pedagogică. Pentru că este greu de crezut că pot fi profesori convingători cei care la urma urmei nu au dorit nimic altceva decât să iasă din cîmp, din noroiul cîmpului în care an de an aurea bobul de gîru, cei care, inapți fizici sau profesionali, își faceau din școlile agricole locuri de stat și de răsfat. Cei îndreptățiti să spere în perfecta funcționare a învățămîntului agricol știu că, pînă în anii din urmă, în liceele agricole nu predau prea mulți profesori foarte buni, sănătoși, apti pentru munca de teren, cu mulți ani de producție la activ. Și tocmai pentru că știu și recunosc acest lucru pot sustine astăzi că — deși mai sunt profesori slabii, cu rezultate directe slabe (Turnu Magurele, Bistrița, Selnicieni), deși din 98 la sută promovați peste 50 la sută dintre absolvenți au medii între 5 și 7 (iar la unele licee procentul de admiti în învățămîntul superior a fost foarte mic — Malu-Mare, Cernavodă) — lucrurile sunt în curs de îndreptare, că prin testări și instruire repetate profesorii buni sunt din ce în ce mai numeroși (liceele din Dragomirești-Vale, Buzău, Salonta, Șimleul Silvaniei, Craiova, Giacova, Mizil, Ciumbrud, Blaj, Palas). Se înlătură astfel prejudecata de mare întindere a unor care au crescut că a învățări în școală agricolă nu înseamnă nimic altceva decât a te plimba cîțiva ani prin fața unor catedre pline de blîndețe ca să primești note și certificate ce-ți vor permite, aproape în mod fraudulos, să pretinză la angajare (indiferent unde, nu neapărat în agricultură) posturi bine adăpostite, călduțe și confortabile. Ar mai rămîne să se reglementeze ferm pentru absolvenții liceelor agricole regimul de repartiție, deoarece încă mai sunt 5 C.A.P.-uri care se opun la angajarea lor, atât din neîncredere, cît și dintr-o nefirească înțelegere a intereselor proprii. Faptul că toți acești tineri muncitori agricoli de înaltă calificare nu au altă dorință decât aceea de a munci aşa cum au fost învățați nu trebuie să pară unor conducători de unități agricole ca o prea mare grabă în a le nega munca, metodele, și meritele, ci, cum și este adevărat, ca o mare dorință de a se afirma ei, și prin ei de a afirma viitorul unei agriculturi moderne, imposibil de gîndit altfel decât aici și acum.

Iulian NEACȘU

capriciile gustului

muzeee

În curînd, la Sinaia, în cadrul Secției de artă decorativă a Muzeului Peleș, urmează să se deschidă o expoziție cu cele mai reușite — din punct de vedere estetic — prototipuri pentru industrie. Pentru prima dată la noi asistăm la o încercare de reabilitare estetică a produsului industrial, sub auspiciile uneia dintre cele mai prestigioase instituții de cultură: muzeul. În acceptiunea tradițională, muzeul de artă se justifică, pe plan cultural, doar în calitate de «colecție de capodopere», cum ar fi spus Mihail Dragomirescu. Orice dubii cu privire la valoarea artistică a unui obiect făcea imposibilă atașarea acestuia la categoria obiectelor demne să fie expuse sub auspiciile muzeului. (La Luvru, arta modernă, de la impresioniști înceoace, nici pînă astăzi încă nu a putut pătrunde!). Prin opozitie cu atitudinea conservatoare a muzeului tradițional de artă, au luat ființă o serie de muzeu noi, propunîndu-se conservarea, popularizarea și explorarea fenomenului artistic modern. Așa au luat ființă și s-au impus diferențele muzeelor de artă modernă, devenite astăzi celebre în toată lumea. Dar paralel cu evenimentele survenite pe planul creației artistice propriu-zise, asistăm totodată, în secolul XX, la dezvoltarea fenomenului cunoscut astăzi sub denumirea de design.

Design-ul, în acceptiunea sa strict estetică, privește cea de-a doua dimensiune a obiectului industrial contemporan. În condițiile în care între mai multe produse, avind aceeași valoare funcțională, eu trebuie să optez pentru unul singur, criteriul estetic este cel care urmează să-si spună cuvîntul. Prefer un produs în condițiile în care el vine numai în întîmpinarea unor trebuințe de ordin util, ci și în întîmpinarea exigențelor mele estetice. Creația industrială contemporană de mașini, de obiecte de uz comun și vastă utilitate, a ajuns să posedă astfel, alături de dimensiunea sa funcțională, înertă, și o necontestată dimensiune estetică. E limpede că obiectul destinat a fi consumat sau utilizat, chiar dacă satisfacă și unele preferințe estetice ale mele, nu poate fi confundat cu opera de artă, care se sustrage, prin definiție, consumului și principiului utilizării. Problema locului pe care obiectul industrial contemporan, posedind pe lîngă dimensiunea sa utilă și o dimensiune estetică, îl ocupă pe planul culturii, formeză, de mulți ani, obiectul celor mai controversate discuții. Unii propun formula: «artă industrială» pentru prototipurile urmînd a face obiectul unei expoziții găzduite de un muzeu. Ideea mi se pare riscantă: Nu ne putem juca cu termenii, pronunțînd «artă industrială» cu usurință specifică celor care sunt convișni că există, alături de muzică, de literatură, de artele plastice și o «artă culinară sau una «militară». Design-ul apără drept altceva decât artă; și chiar în condițiile în care porțile muzeului se deschid și pentru noui tip de creație — gest ce trebuie salutat, întrucât și vorba de produse posedind și o dimensiune estetică — el nu trebuie confundat cu arta. Inițiativa Muzeului Peleș reprezintă doar un prim pas făcut într-o asemenea direcție. Să ne gîndim că noi, pînă la ora actuală, nu avem colecții de prototipuri posedînd atât o valoare utilă cît și o anumită valoare estetică, nu de pe parcursul veacurilor, dar măcar de pe parcursul ultimelor decenii. Nu putem face o comparație între ceea ce era de bun-gust la 1950 sau la 1960 și ceea ce este astăzi. Prin inițiativa de la Muzeul Peleș muzeografii sunt solicitați astfel la o muncă anevoieasă de studiere a prototipurilor care s-au succedat la nivelul creației estetice industriale de-a lungul anilor. Să sperăm că această muncă nu va întriză să-si arate roadele așteptate.

Gheorghe ACHIȚEI

sînt vinovăti numai ciobanii?

La 10 octombrie primim la redacție o scrisoare prin care inginerul zootehnist Romeo Cosoroabă, cercetător la Stațiunea experimentală Șimnic-Craiova, ne relatează o întâmplare dramatică și face un apel: «...În după-amiază zilei de 20 septembrie a.c. am întîlnit la Judecătoria Craiova doi dintre ciobanii cu care lucrasem în urmă cu circa 10 ani. Sesizat de cele povestite de ei am asistat la un proces unde au fost condamnați la 5 luni închisoare și recuperarea unei pagube de circa 12 500 lei. Am fost foarte dezgustat că se aruncă în spinarea unor muncitori simpli o serie de neglijențe pentru care nu sînt vinovați, fapt ce m-a făcut să iau hotărîrea să solicit sprijinul celor care ar mai putea să facă lumină și dreptate...»

Ceea ce vom face și noi prin rîndurile de față, fiindcă avem certitudinea că, dacă o sentință e nedreaptă, mai există atîtea foruri și instituții anume destinate «să facă lumină și dreptate», menite expres să apere echitatea socialistă, obligate chiar, prin însuși rolul lor, să deschidă porțile adevărului care să ne inunde curat conștiințele, fortificându-le. Judecătoria Craiovei a pronunțat o sentință dar nu cea definitivă, nu fără drept de apel. Respectînd un drept al cetățeanului din țara noastră, respectînd o lege a justiției — și poate chiar anume repere ale conștiinței completului de judecată că peste această întâmplare mai planează încă nedumeriri — a dat drept de recurs împriucașilor. Deci, cauza nu-i pierdută, căile de reabilitare a celor care, poate fără vină, sînt acuzați nu sînt închise.

Cu aprobarea juristului Liviu Jura, președintele judecătoriei, cercetăm voluminosul «Dosar nr. 7231/1973 de urmărire penală a tehnicienului veterinar Nicola Virgil și a ciobanilor Filigean Gheorghe și Geoancă Dumitru pentru săvîrșirea în luna octombrie 1972 a infracțiunii de neglijență în serviciu, prevăzută de articolul 249, aliniatul I, Cod penal, în dauna părții civile C.A.P. Livezi-Podari, jud. Dolj, și ocazionarea unui prejudiciu de 28 400 lei». Care sunt faptele? Pe 26 octombrie, tehnicienul veterinar îl anunță pe președintele C.A.P., Nicolae Trășnițu, o anunță pe șefa fermei zootehnice, ingineră Popa Cornelia, că a doua zi, în 27 octombrie, urmează să facă tratamentul cu «Fasciozan» la oi. Anunț că va aduce oile în sectorul zootehnic, fiindcă în strungă n-are condiții. Îl avertizează, în treacăt, și pe ajutorul șefei de fermă, pe Lohon Alexandru, rugindu-l să-mi asigure oameni căci el singur, cu cei doi ciobani, nu va izbuti să un ciopor de 500 de oi. Cere șarea președintelui (acesta î-o dă) și pleacă sus între dealuri să le spună ciobanilor să pună oile la regim, începînd cu orele 18,00 să le închidă în obol, fără mîncare, iar a doua zi să le coboare în sectorul zootehnic, unde să le facă tratamentul împotriva fascioloziei (gălbezei). Bun și făcut, ciobanii îl ascultă, închid oile în obol, iar dis-de-dimi-

neață pornesc cu ele spre sat, cale de 5 kilometri. Cum specifică toți în declarațiile scrise date la postul de miliție, inclusiv șefa fermei, la orele 7-7,30 s-a început tratamentul. «Nu cunosc în ce împrejurare au ajuns oile în sat în sectorul zootehnic — notează ingineră Popa Cornelia — dar le-am văzut în dimineața zilei de 28 octombrie 1972 (o mică eroare de dată — n.n.) la orele 7,30, aduse de ciobanii oilor și la venirea mea se aplicase tratamentul respectiv la circa 5-6 oi». Au lucrat cei doi ciobani, tehnicienul, ajutorul șefului de fermă și încă doi cooperatori sub supravegherea ingineriei aşa încît la 10-10,30, erau gata. Au mai fost ținute cele 500 de oi la regim, închise fără mîncare, pînă pe la 12,30-13,00 (orele au importanță lor chiar și în medicina veterinară, fiindcă indicațiile prescriau patru ceasuri de dietă), «după care — declară ciobanii, Nicola Virgil și șefa fermei — ne-au spus să luăm oile și să plecăm la stînă, lucru ce am și făcut. După ce am plecat cu oile din sat, am trecut calea ferată și le-am mai lăsat să pască printre pomii livezii încă vreo două ore, după care am pornit spre stînă», adică din nou 5 kilometri, departe de sat, acolo, izolați între păduri și dealuri. Spre seară și în cursul nopții o parte din oi au început să dea semne de boală gravă, semne de moarte. Ca să nu se piardă, bacii — care nu erau baci de ieri de azi, știau semnele cînd animalul e răpus fără scăpare — au început să taiie. «Să sacrifice de necesitate» — cum se spune în termeni veterinari. Tîrziu în noapte, boala prindea alte și alte oi și atunci unul tăia, iar altul a luat-o la fugă peste dealuri, spre sat. Către zori, pe la 5, îl anunță pe ajutorul șefului de fermă, îl anunță pe președinte, acesta pe tehnicienul veterinar și aleargă toți cu șarete cu cai, acolo sus la stînă. Spectacol dezolant: 30 de oi tăiate, se continuă pînă la 71. Ba nu, 74, dar 3 erau ale oierilor și ale lor nu contau la pagubă. Au fost duse la Abatorul din Craiova, au fost valorificate, și împreună cu despăgubirea primită de la ADAS se recuperează din valoarea oilor 15 906 lei. Incontestabil s-a adus un prejudiciu avutului obștesc, incontestabil s-a făcut o pagubă șeptelului de animale al statului, incon-

testabil suma totală trebuie recuperată. Dar cine-i vină de acest «accident», cum îl numesc toți, căruia fapt se datorează? Cine-i bun de plată? Începe ancheta, încep probele de laborator, încep expertizele, începe procesul... Si se găsesc cei trei vinovați. Oare intru totul ei? Oare numai ei?

După ce am studiat atent, foarte atent, dosarul am fost la Livezi, am cerut să mi se povestească totul încă o dată și încă o dată, am refăcut drumul oierilor și nedumeririle persistă... Se înnoadă într-un păienjeniș de neglijențe, de indiferență, de fugă de responsabilitate ale altora decât ale oierilor. Aș spune fără teamă că greșesc că ei sunt cei mai puțin vinovați. Li s-a spus să vină cu oile în sectorul zootehnic, au venit în sectorul zootehnic. În declarația sa, ingineră Popa Cornelia, șefa fermei, cea mai în drept să ia decizii, scrie: «De asemenea, cunosc că trebuie o furajare specială înainte de aplicarea tratamentului, bogată în substanțe proteice (prospectul precizează că în calciu n.a.), pentru prevenirea accidentelor». Deci, cunoștea că un asemenea tratament comportă riscuri, dar cum a fost anunțată, aşă trăsnet, că se va aplica tratamentul, nici nu s-a interesat dacă această furajare s-a făcut ori ba. Atunci, avea sau nu competența să hotărască amînarea aplicării respectivului tratament?

E adevărat, graficul presa, tratamentul trebuie să facă în septembrie, cum tot dinșa notează. «Cunosc că tratamentul trebuie să fie aplicat înainte de venirea ploilor, adică în luna septembrie 1972, de asemenea trebuie să fie administrat un lot de probă, la care să se administreze cu 24-48 ore înainte de tratamentul în masă». Iar ploile începuseră, iar fasciozoza amenință cu epidemia, bacilul ei crește într-o fantastică explozie pe vreme de ploi, iar păsunile din partea locului sînt supradozate, infestate pînă la refuz cu acest oribil flagel. și a închiș ochii... Să spunem că tehnicienul ar fi fost un încăpăținat, un indisciplinat, dar circumscriptia veterinară, dr. George Popescu, șeful ei, nu era aşa de departe... Nu era imposibil de găsit. Numai că între ingineră zootehnistă și medicul veterinar nu există prea bune relații profesionale.

Cei doi ciobani au fost în situația să treacă oile, dus-intors, pe o muchie de cuțit: într-o parte teren de sfecă furajeră absolut contraindicată, în alta pășune tratată masiv cu îngărișămintă chimice (azotat și superfosfat), care nu-a fost marcată (cum este obligatoriu) decât după ce se frîpsaseră cu ciorba, abia în 11 noiembrie 1972. Probați cu reconstituirea și vedeti dacă este posibil ca doi oameni, numai doi, să reușească performanță să nu lase oile, dar absolut nici una, să treacă granița, nici în sfecă, nici pe terenul toxic. De ce completul de judecată nu-a solicitat o reconstituire? Este iarăși o nedumerire. De altfel, cu toate probele de laborator făcute, cauza mortalității este încă un mister. Sfecă s-a găsit în cantități prea mici ca să provoace intoxicații mortale, semnele toxicelor din îngărișămintă n-au apărut. Există și suspiciunea că probele s-au dus prea tîrziu la laborator, cînd organele erau alterate.

Să mergem mai departe, pe firul faptei; ingineră declară: «Nu cunosc dacă s-a aplicat tratamentul cu «Fasciozan» ovin în cursul anului 1972...» Si e vorba de ferma de care răspunde. Desigur, normele veterinare sunt în sarcina circumscriptiei medicale, dar chiar un inginer agronom profilat pe zootehnic de 9 ani, cum este ing. Popa, poate rămîne complet străin? La Direcția agricolă județeană-Dolj am pus această întrebare: «Spuneți-mi, un inginer zootehnist trebuie să cunoască sau nu, măcar în general, norme veterinare?» «99 la sută dacă fost răspunsul. În primul rînd pentru că la Facultatea de agronomie se predă, ca disciplină de învățămînt, și se dă examenul la medicina veterinară. Culmea culmilor, în timp ce un inginer de fermă zootehnic îmi declară și îmi susține sus și tare că nu este obligat și nici nu are indicația să cunoască norme veterinare, în contractul de angajare al celor doi ciobani, pe care l-a semnat și ing. Popa,

se specifică: «...sunt obligați să-și dea toată stăruință pentru a se îndeplini sarcinile conform planului de producție și să respecte toate indicațiile zooveterinare pentru păstrarea efectivului planificat». Așadar, doi ciobani cu 4 clase elementare trebuie să cunoască norme veterinare științifice în timp ce un inginer nu! Așadar, doi ciobani execută niște dispozitii date de superiorii lor, iar un tehnician lucrează necontrolat de nimeni. Nu este oare normal ca și medicul Popescu George să fi știut dacă s-a făcut sau nu testul de probă, să asiste la un asemenea tratament în masă? Iar o șefă de fermă se disculpă total, afirmando-și în fapt incompetență, prin declarația scrisă, cu vădită intenție de a da integral vină pe tehnician și pe ciobani.

«Încă un element de regret — și-l exprimă medicul veterinar Lazăr Buciu de la Direcția agricolă județeană Dolj, pentru că au fost condamnați ciobanii — este faptul că acești oameni cunosc în condiții vitrege, bătuți de vînturi și de ploii, izolați de sat și de familii, fără un minimum de amenajări din partea C.A.P. Se găsesc greu ciobani pentru oi, iar cei din părțile Novacilor sunt recunoscuți pentru priceperea și conștiinciozitatea lor. Sunt compromiși ei, dar și C.A.P.-ul. Ei nu vor mai găsi ușor de lucru în altă parte, dar nici alții nu vor mai veni la acest C.A.P. În fond, oricără specialiști am avea noi, tot ciobanii hrănesc și îngrijesc oile». Atunci, cînd acești oameni sunt fără antecedente penale, cînd pînă la acest accident nimeni nu le poate reprosha nimic, și cu toată grava lui prezență cooperativa și-a îndeplinit și depășit planul de producție pe 1972, ocupînd locul doi pe județ în sectorul ovin, de ce nu s-a găsit altă modalitate de sanctiune a «neglijenței lor în serviciu», fără judecătorie și proces?

Desigur, prejudiciul adus avutului obștesc trebuie compensat. Dar nu de trei acari Păun, ci de toti vinovații. Cu ce sunt oare mai mici «neglijențe în serviciu» dezinteresul față de sectorul pe care îl conduce, incompetența, învăluirea lașă în «nu cunosc», «nu mi s-a spus», «nu mi s-a adus la cunoștință»?

Cici IORDACHE

un sfetnic util: autonemultumirea

Am revenit în marea uzină de utilaj chimic «Grivița roșie» pentru a fi martorul unui eveniment sărbătoresc: îndeplinirea planului pe primele 10 luni cu o depășire de 22 milioane lei la producția globală și 8 milioane la producția marfă, precum și realizarea integrală a sarcinilor la export. Înștiințindu-ne telefonic despre toate acestea, secretarul comitetului de partid, tovarășul Ilie Bologa, a ținut să adauge că «prin aceste infăpturi se devanțează cu 3 luni angajamentul asumat de îndeplinire a cincinalului cu 7 luni mai devreme».

Așadar, realizări notabile prin care constructorii grivițenii lăsau în urmă nu numai sarcinile de plan propuse inițial, ci, chiar, și propriile lor angajamente reinnoite la începutul acestui an.

De fapt nimic senzational, nimic ieșit din comun. Succesele erau raportate de către colectivul de la «Grivița roșie», aici unde ființează de mai mulți ani cea mai strălucită școală de sudură românească și unde, în laboratoarele uzinale, zeci de specialiști pasionați inventează și perfeționează de la o lună la alta metode și procedee tehnologice originale, dintre care unele înscrise la capitolul «premiere mondiale». (În paranteză fie spus, cu vreo cinci luni în urmă, după publicarea în «Flacără» a unui reportaj consacrat activității desfășurate de un grup de cercetători inimosi, m-am pomenuit cu o misivă redactată în termeni drastici prin care eram foarte aspru certat de către reprezentanții unui institut de cercetări din Timișoara care nu vrăiu nici în ruptul capului să-mi ierte rîndurile prin care afirmam că un specialist de la «Grivița roșie» a fost nevoie să pună la punct de unul singur un procedeu original de sudare, deoarece colegii din Timișoara refuzaseră să-i acorde concursul... Mă rog, oamenii sensibili și, fără îndoială, cu mari disponibilități în domeniul autocriticăi.)

Am pășit, deci, pragul întreprinderii pentru a descrie mai puțin toasturile festiviste și congratulările reciproce ci, în primul rînd, pentru a reface prin solicititudinea slovei tipărite drumul parcurs aici în ultimele 11 luni, spre folosul tuturor celor care doresc să cunoască îndeaproape experiența acestor constructori bucureșteni. Iată, de ce nu mică mi-a fost mirarea cînd în locul atmosferei sărbătorești am găsit prețutindeni, și astă chiar de la început, fețe încrunțate și priviri piezișe, un soi de du-te-vino cu bărbăți încordați, scumpi la vorbă și, după toate aparentele, cătrâniți foc.

— Ce se întimplă, tovarășe Bologa?

— Se întimplă așa că nu e bine deloc. Și din nou agitații și obrazuri crispate. Încăperile comitetului de partid găseau de lume. Muncitori, maștri, ingineri, sudori și turnători sosită de cîteva clipe din halele de execuție, cu fețele și palmele cernite de zgură. Se discutau probleme curente de producție și se rosteau cu voci de stentor comenzi scurte, militarești. Aici, la «Grivița roșie», zgomotul puternic din halele de cazanerie și turnătorie i-a obișnuit pe oameni să vorbească tare și în cîvine putine și o fac chiar și atunci cînd se găsesc în birouri cu uși capitonate și flori la ferestre.

Tema dominantă a dezbatelor: îmbunătățirea calității produselor aflate în execuție. Se discuta aprins, se făceau propunerii și se prezintau soluții de extremă urgență. Totul în conformitate cu indicațiile ferme formulate în această privință de către se-

cretarul general al partidului nostru cu ocazia vizitelor de lucru întreprinse în județele Mureș, Buzău și Prahova. Se lucrează de asemenea intens la întocmirea unui plan de măsuri care să asigure respectarea riguroasă a prevederilor legale ce stabilesc ca uzinele furnizoare să efectueze, cu exigență, înainte de livrarea utilajelor, toate probele privind funcționarea acestora.

Mă adresez din nou tovarășului Bologa: — Considerăți că după criticile adresate de tovarășul Nicolae Ceaușescu constructorilor de utilaj chimic din Ploiești se impune o revizuire a activității generale și în întreprinderea dumneavoastră?

— Nu avem reclamații chiar atât de vehemente din partea beneficiariilor noștri. Dar lipsuri, îndolență și lucru facut de mintuială există și în uzina noastră. Am fost și noi, la fel ca și colegii ploieșteni, preocupăți mai mult de realizarea sarcinilor curente și de perspectivă, să instituim ceas de ceas un control sever, interfazic, în domeniul execuției și calității produselor.

— Îmi dați voie să public lucrurile acestea? — Vă rog chiar. Nu ne speriem să ne facem publice lipsurile. La urma urmei toti aveți de învățat unii de la alții, atât din merite cît și din greșeli.

— Și pe urmă, vorba juriștilor, o greșelă recunoscută e pe jumătate iertată.

— ... Sau pe jumătate remediată, spunem noi constructorii. Dar aici o precizare. Într-un colectiv de muncă toată lumea trebuie să participe în masă la înlăturarea greutăților. Criticile și admonestările între patru ochi și la adăpostul zidurilor mute seamănă la spovedanie popească. Veniți după masă la plenara activului nostru de partid.

Spuneam cîteva rînduri mai sus că la «Grivița roșie» zgomotul puternic din halele de producție i-a obișnuit pe salariați să-și vorbească pe scurt, pe un ton răstît și cu voci de tunet. Adăugați la toate acestea faptul că aici, în sedințe, participanții își spun gîndurile exact așa cum li se izvodește în minte, că nu se tem să-și scutură superiorul și nici să se sperie de criticele colegului de muncă — și veți avea în mare imaginea unei plenare a comuniștilor grivițenii.

Nici o sărmă de critică poleită, dar nici de patimă dezlanțuită. Oamenii își spun verde, în față, bărerile, neierători. Un stil de a gîndi, de a vorbi, de a acționa. Astă e tot.

Astfel stînd lucrurile și cunoștințu-i pe comuniști de aici nu de ieri de azi, nu m-am mirat deloc cînd am yăzut în informarea prezentată în sedință că meritele și succesele au fost expediate în cîteva rînduri, iar restul spațiului (vreo 10 pagini) a fost rezervat unei critici virulente la adresa întregii activități din ultimele 10 luni. S-a arătat între altele că, în acest răstimp, au fost înregistrate 26 de reclamații din partea beneficiariilor, că nu puține utilaje au fost livrate cu grave defecțiuni de fabricație, că nu întotdeauna s-a ținut seama de prevederile legale de a se executa utilaje complet asamblate și verificate cu exigență pe standurile de probă din întreprindere. Au fost astfel expediate la Pitești coloane și schimbătoare de căldură cu deficiențe de montaj și talere sudate necorespunzătoare. Greșit executată s-a dovedit și coloana pentru sînteză amoniacului, livrată Combinatului chimic din Slobozia. A mai fost amintită reclamația sosită din partea Combinatului chimic din Rîmnicu-Vîlcea prin care

s-a dovedit negru pe alb că echipamentul auxiliar al celulelor de electroliză avea serioase carențe de execuție. S-a vorbit apoi pe larg despre pregătirea necorespunzătoare a unor salariați, oameni rămași de cărău, cu o gîndire tehnică depășită, și care nu mai pot astăzi rezolva problemele complexe ale noilor utilaje aflate în construcție. În sfîrșit, s-a discutat mult și amănunțit despre mașinile-unele cu grad mare de uzură, despre rabotezele, presele și valuurile mizeră, hodorogite, cu stop cardiac care nu asigură nici productivitatea scontată și nici precizia și rigoare în prelucrarea diverselor piese.

lată în continuare pe scurt, foarte pe scurt, și cîteva păreri exprimate de cei prezenți.

Inginer Gheorghe Stan (șeful CTC): Lipsurile constatate să fie imediat discutate la locul de muncă în prezența celor vinovați și cu participarea factorilor de răspundere: maștri, șefi de echipă, ingineri.

Inginer Anton Moldovan (invitat din partea Ministerului Industriei Chimice): Uzina are restanțe serioase față de beneficiar: circa 1 250 tone. Întîrzierile au dus la neîntrarea în funcțiune a pirolizei și rafinării II de la Combinatul Pitești, care la rîndul lor frînează încă alte 11 instalații.

Florean Oprescu (maistru la cazangerie): Nu se poate învăța meseria din moment ce sudorii califică își lasă ucenicii să lucreze singuri, îi distribuie la lucrări autorizate pentru care nu au pregătirea corespunzătoare, în loc să se ocupe îndeaproape de creșterea lor.

Inginer Dumitru Manolache (șeful secției proiectare): Avem nevoie de o concepție unitară a planului de execuție. În clipa de față se lucrează diferit și fără tipizarea necesară.

Ștefan Nitulescu (maistru turnător): Secția noastră a ajuns copilul vîtrei al întreprinderii. Nici o modernizare în ultimii ani. Să se măreasă responsabilitatea fiecărui individ în parte, iar inginerii să nu fie transformați în dispeceri, ci să fie lăsați să-și facă meseria.

A fost întocmit un plan de măsuri, din care reținem în mod deosebit preocuparea expresă pentru înființarea grabnică a standurilor de probă și a platformelor de montaj, precum și a unor cursuri de calificare și reciclare la toate nivelele.

Trei ore cu fulgere și tunete, dar după terminarea sedinței oamenii se prezintau cu fețele destinate, privirile limpezi, rideau și aveau chef de vorbă. Mulți dintre participanți au trecut vizavi, la «Feroviarul», unde au continuat discuțiile. Așa ca între prietenii. Am fost și eu prezent și am constatat din nou că aici autonemulțumirea constituie un fel de metehană de lux, eficientă și care mai cu seamă are meritul de a rețea din față aripile rutinei și mulțumirii de sine.

O metodă originală, un stil de muncă sau mai degrabă o profesiune de credință nascută din conștiința colectivă a unei uzine cu vechi tradiții de muncă și luptă muncitorărească, a unor oameni care și gospodăresc cu exigență comunită avuția materială și intelectuală, într-o luptă permanentă cu inerția și capcanele neprevăzutului. Din tot ce am văzut și am constatat, n-am decit de învățat.

Liviu TIMBUS

nu ne afumați !

Admonestarea a băbit prin ferestrăuca deschisă a gîșeului, prin care ieșeau, în vîză, căni aburinde cu ceai.

— Dar nu... scuzeți-mă... nu-i aprinsă... Cel admonestat, un tînăr în tinută de oraș, cu cravată, și-a scos automat dintre buze tigara super-long. Avea o expresie uimită, intimidată, interzisă. Asemenea tratament din partea unei gazde! Fiindcă «puștiul» care servea ceaiurile era, evident, pe post de gazdă. Sigur.

— Un ceai! trei ceaiuri! un ceai! două ceaiuri! Un coniac, vă rog! Încălzește singur.

În circa zece minute, prin ferestrăuca gîșeului au trecut peste cincizeci de ceaiuri, vreo 15 coniacuri (cineva a vrut Bitter cu lămiile), s-au fumat cel puțin 20 de țigări. S-au fumat totuși. Pe urmă zarva s-a potolit. Grupul de tineri turisti — grup organizat prin O.N.T. — a luat drumul înapoi la Sinaia.

— Crezi că se cuvine să fi nepoliticos cu oamenii care urcă pînă aici, la 2 507 metri? Crezi că e drept?

— Știaști nu-s oameni de munte!

— Și după ce i-am spus că scriu la o revistă: — Dumneavoastră ziaști, ar fi bine să nu scrieți numai despre cabanieri și meteorologii... I-ați văzut, nu? Urcă la cabană să fumeze și să bea. Acum n-a fost nimic. Se fac bății în lege. Și-si aduc tranzistoare. Și vin în pantofi de lac. N-au văzut nici Colții Morarului, nici Văile, nici apusul soarelui. Nimic. De ce nu scrieți că muntele trebuie respectat? De ce nu-i trimiteți să se plimbe pe bulevard, pe aceia care cred că la munte se merge ca la chermeză??

— A tăcut brusc.

Ion Amuza este supranumit în Bucegi «copilul munților». A terminat liceul și a făcut de curînd armata, apoi a absolvit un curs al Ministerului Turismului, la Sinaia. Tatăl lui a fost 25 de ani cabanier. Fiul a venit de un an la Omul. Face parte din «Salvamont». A scăpat oameni de la înghet, de la moarte.

— Ai de gînd să trăiescă toată viața în cabane?

— Nu m-am gîndit încă...

Gru de crezut. Nu din indiscreție, ci cu totul întîmplător am văzut pe masa lui un caiet cu exerciții de algebră. Poate e o pasiune gratuită. Poate.

De fapt, pe Ion Amuza l-am întîlnit în drum spre Omul. Avea un rucsac greu. Nu știam că și cabanier sau că aduce pînă de la Babele. Abia într-o să de munte, înainte de începerea urcușului pietriș, cei din grupul nostru și-au dat seama că ne însotea cabanierul de la Omul. Acolo, în sauă muntele, era o stîvă mare de navete cu sticle goale de Pepsi și apă minerală. Niște oameni i-au spus băiatului că a doua zi va veni mașina cu marfă. Zeci de kilograme urmă să fie cărate de el cu spatele, cîteva drumuri dinsătors, la cabană. Așa cum că și apă de băut în bidone de plastic de la Obișnia Ialomiței, dintr-un izvor care picură înecet, că a fost o vară cu arșiță, sus. Apă de izvor cărată cu puterea umerilor pentru ceaiuri. Și chiar pentru bărbieritul unor tîrși, care nu și dau seama ce lux mare înseamnă, acolo, această banală operătiune de toaletă.

În ziua cînd am coborât la cabana Mălăești am hotărît că, în ciuda recomandărilor sale («nu scrieți despre cabanieri!») ar fi nedrept dacă n-ar și lumea că există la Omul, un tînăr grav, de-o rară și minunată seriozitate.

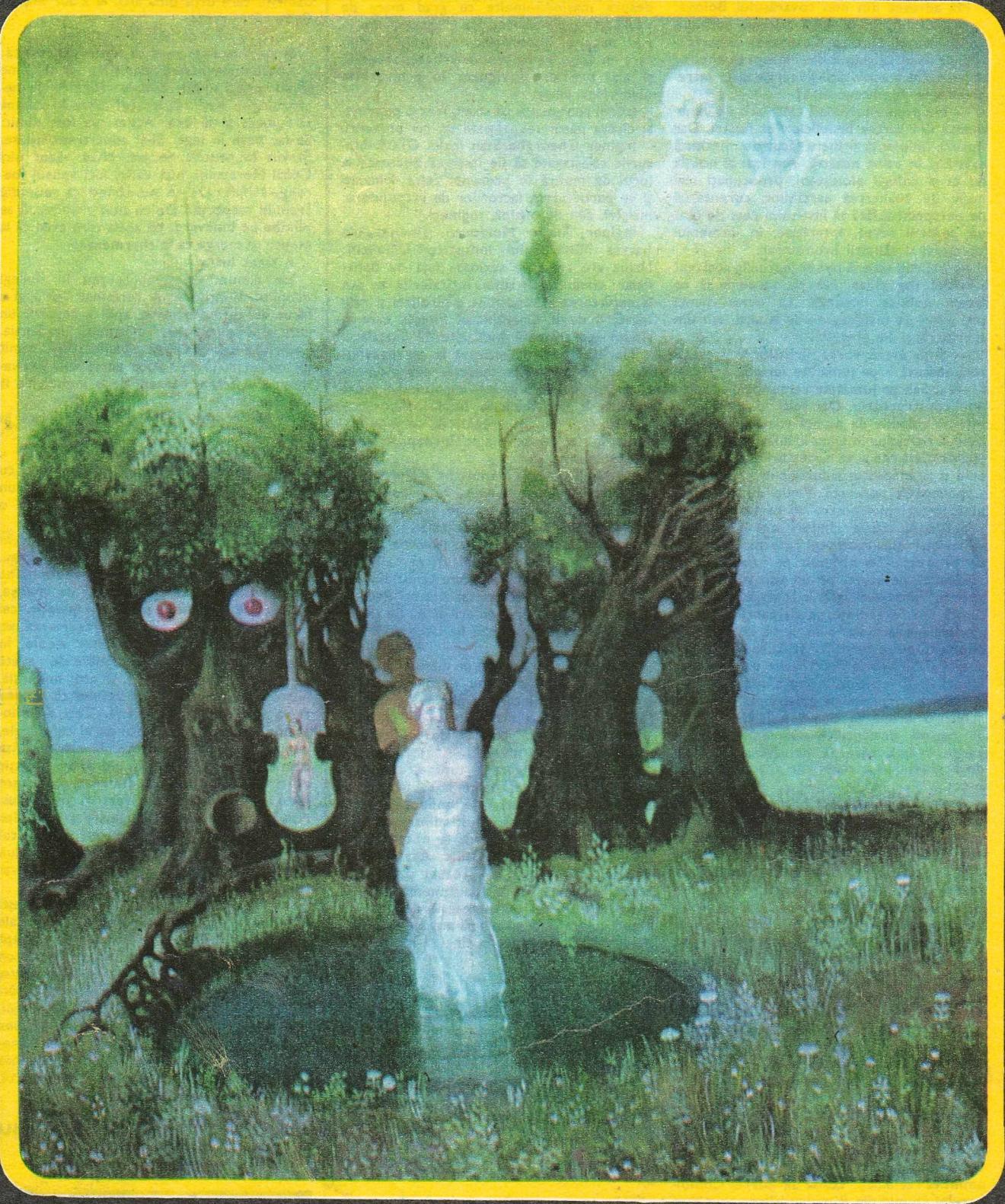
Cabanierul Ion Amuza e foarte tînăr. Și foarte singur. Sînt acolo, pe Vîrful Omul, și meteorologii. El mai beau cîte o «tărie» împreună, mai pușie un Snagov, joacă uneori cîte un... septic. Dar cabanierul nu Bea și nu fumează. Pentru el e păcat de moarte. Păcat față de munte.

Viorica CIORBAGIU

◀ PORTRET.

PRIMĂVARĂ ETERNĂ.

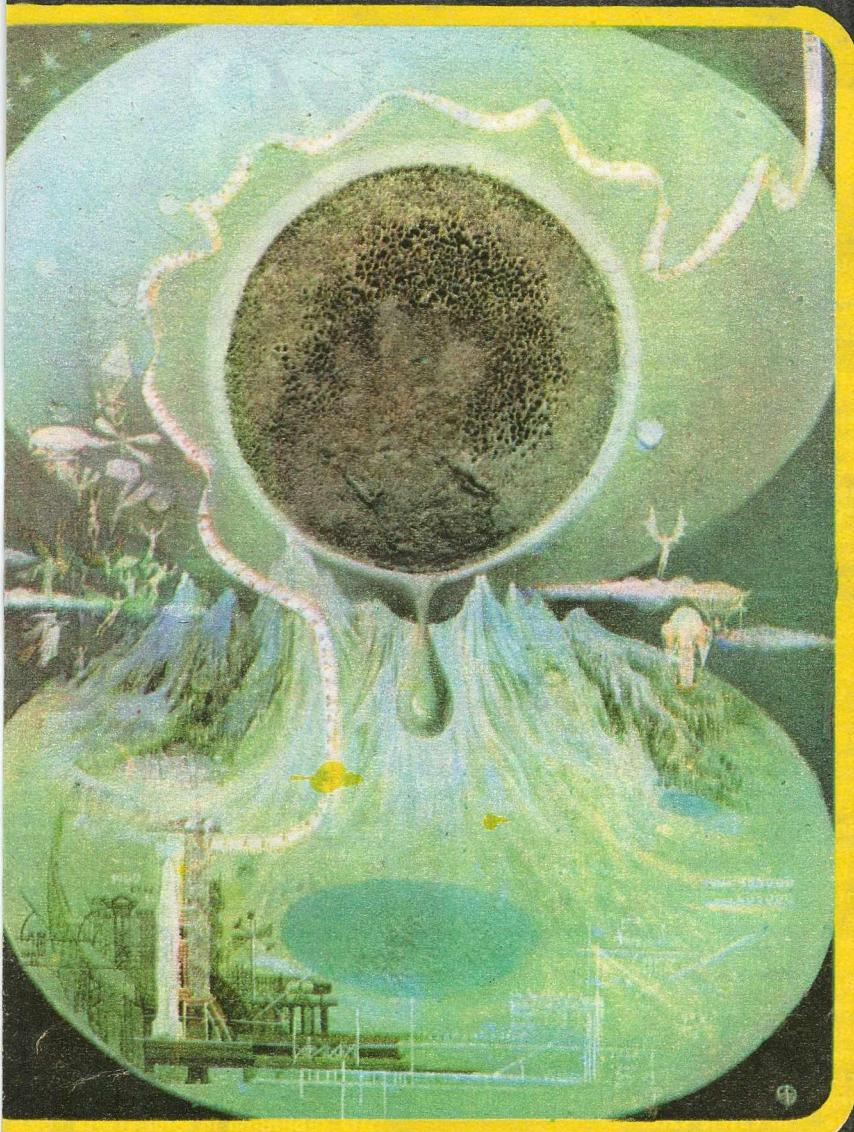

Cînd florile sau naturile moarte mai spun pictorului nimic, ori jo imprevizibil al tuselor și autono- culorilor încețează să-l mai fascine mai există regiuni ale realității și care pictorul se îndreaptă cu speran- cele ale sufletului și ale visului. Dealul se întoarce spre un loc fresc, și tinuturile tainice ale emoțiilor și în- ginației nelimitate, care fertilizează deauna creația. Toate acestea mi păreau a fi adevărate pentru Se- Frențiu, urmărind în expozițiile u- milor ani lumea din tablourile să- Părăsind pură descriere cromatică obiectelor ori cea a aranjamente florale (eternele motive ale oricărui pictor, sau poate ale oricărui încep- cînd încercările de virtuositate tehn- obședeaază artistul), el s-a îmbarcat imperialele imaginației, călătorind și universul realității interioare, unde există limite, nici imposibil, unde drăzneala distringe canoanele și poate de evocare a fanteziei reconstituie mea îmbogățind-o cu noi semnifica-

Poate această întoarcere spre re- tatea sufletului, unde gama emo- predomină, nu explică integral în- ginile de pe ecranele pictate de Se- Frențiu. El nu e întru totul sup- dicturii afectelor și nici nu este ro- unui loc plasat în afelul lucidită. Pictura sa conține, pe lîngă iluminăr- de-o clipă, și acea necesară elabora- mentală care poartă în ea, degiz- cu prudență, și ceva din munca geon- trului care aruncă în actul crea- calcul și premeditare, rigoare și- ținute. Exegeza l-a clasat adeseori printre artiștii suprarealității, nu fără oca- care dreptate dacă ținem seama că face apel adeseori la puterea mag- a figurăției. Dar discursul său nu v- lează totdeauna legile ordinii natura- nu e supus unui dicteu, nu are nin- terifiant sau halucinant. El reface mea într-adevăr după un «model in- rior» și atribuie visului valori reale absolute, folosind astfel tehnici psi- logiche proprii suprarealismului, dar unei anumite poetică care-si bazează reprezentarea pe transferuri de sem- ficații. Cred că trebuie să acceptă ideea că înainte de toate Sever Fren- este un pictor al metaforelor.

Imaginiile lui deschid larg port- analogiilor poetice. «Non omnis moriar» e portretul unei femei, sau n- degrabă celebrarea frumusetii eterne. Pictorul parurge un drum lung de cuvînt la imagine. Cel care a decla- sat-o este un celebru vers al lui Hor- tiu: «Non omnis moriar...» («Nu mori cu totul...»). Metafora din cuvînt e transferată unei permanențe um-

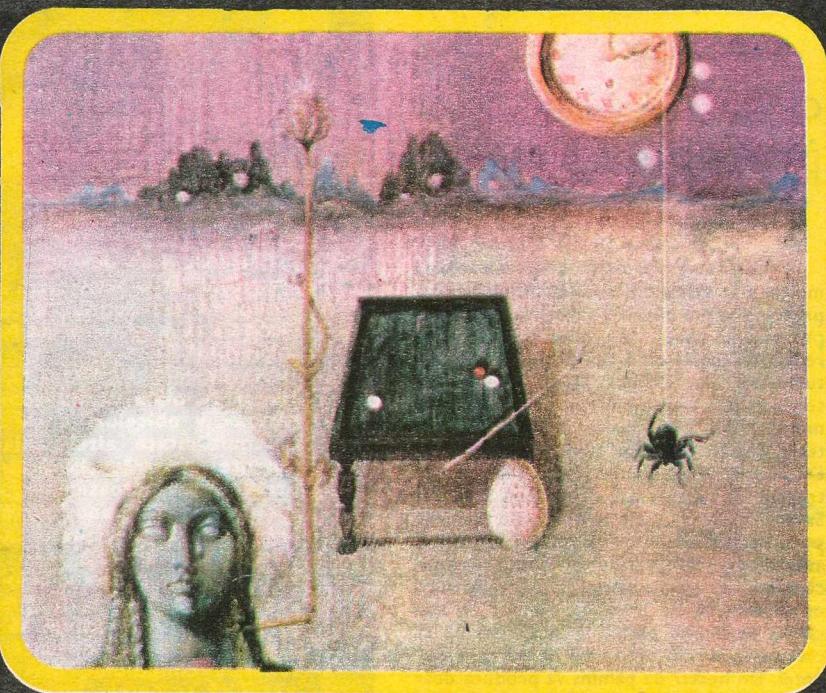
CIVILIZATIA OCHIULUI

▲ O PICĂTURĂ DE LUNĂ.

AFORISM. ▶

PRIMĂVARA.

◀ UITARE.

umuseții feminine, pe care timpul dește, dar n-o poate distrage, pe ciclul biologic al vîrstelor o ame- dar n-o înfringe, pe care convul- existențiale o asaltează, dar n-o impun, așa cum conotează pe rînd lul-ceasornic, fluturele de noapte erile care picură lacrimi. Cele- frumusețea, el slăvește în același

temp puterea vieții — singura care dă sens duratei temporale — și puterea magică a visului.

Apelind la puterea evocatoare a memoriei și la jocurile nelimitate ale imaginării, Frențiu dă sensuri noi termenilor realității și creează lumi în care primează miraculosul și adesea feericul. Peisajul e supus unor metamorfoze, care ne aduc aminte de narăriile din basme: copaci se transformă în ființe ori în arborescențe ciudate, cîmpia se personifică în statui și dintr-un minuscul lac, ca odinioară din mitologia mare, apare Venus, de astă dată statuie albă și plină de grătie, transmisă posteritatei de antichitate. Tot acest peisaj, ireal prin raporturile dintre lucruri, e dominat de cîntecul unui flautist pierdut printre nori («Primăvară eternă»). Cîteodată, jocul metaforei se apropie de evenimentele care au fascinat lumea în care trăim, ca în «O picătură de lună», transpunere plastică a cuceririi Selenei.

Pictura lui Sever Frențiu, cu simbolica și alegoriile sale, trebuie acceptată și judecată ca orice convenție. Ea conservă ideea convertirii realității interioare în metaforă. Invizibilul sufletului sau al memoriei devine vizibil. Poate nici nu e nevoie de mai mult cînd vrei să dai frumosului o imagine.

Cornel BOZBICI

criză de proteine?

Fără proteine n-ar exista viață, n-ar exista multe, n-ar exista om. Existăm fiindcă există proteine, trăim mîncind proteine. Toți avem permanentă nevoie de proteine, în vreme ce rezervele clasice de proteine devin neîndată. Deocamdată, lipsesc 3 milioane tone de proteine pe an. Atât ar fi deficitul mondial. Atât ar fi necesar ca fiecare pămîntean să aibă rația lui zilnică de proteine. De regulă, în asemenea situații, toti ne întrebăm ce zic savanții, ce propun savanții? Savanții spun că va crește producția de carne pe întreaga planetă. Una la mîna. Dar, carnea animalelor, considerate în epoca noastră comestibile, nu va ajunge să acopere niciodată cererea de proteine a lumii. Se știe că nu va fi nici posibil și nici rentabil să crească la infinit producția de carne a planetei. Un hectar de pămînt va produce doar 480 kilograme carne pe an și va da, la concurență, 5 000 de litri de lapte și 50 chintale griu, adică 3 500 kilograme de făină. Aceste sint datele, pămîntul ne trebuie și pentru altceva, nu doar pentru pășuni de hrănit vîtele care să ne dea carne. Savanții sint de părere că deficitul mondial de proteine poate fi combătut în multe chipuri. Ei, care au născut înlocuitorii pentru numeroase lucruri, propun înlocuitorii și pentru carne. Atitea lucruri au azi înlocuitori, a venit și rîndul proteinelor animale. Agricultura, de pildă, ne va furniza proteine vegetale. Carnea de la animale va ajunge să fie anevoie deosebită de carne din vegetale. Doar marii degustători vor mai fi în stare să le identifice. Tot pentru învingerea crizei de proteine, noi, oamenii, va trebui să ne despărțim de niște prejudecăți. Și vom trece peste ele, garantează ei, savanții, pentru simplul motiv că prejudecățile n-au cum să țină loc de proteine. Astfel, vom începe să nu mai considerăm drept necomestibile o serie de animale, cum ar fi cerbilii, elanii, cangurii, caii și altele, mergind pînă la leu, care aşa cum stabilea un mare poet săn să făcu din miei digerați. În fond, sint de părere savanții, proteine putem scoate de peste tot, numai să le acceptăm în lumea alimentelor noastre. Savanții propun și petrolul ca sursă de proteine. Se cultivă levuri pe hidrocarburi și totul se transformă în proteine. Levuri, adică niște ciuperci microscopice, blînde și cu putere de înmulțire fantastică, pe hidrocarburi. La carne de la animale și la carne din vegetale se va adăuga curînd carne din minerale. Savanții au obligat microciupercile să lucreze pentru noi, poporul infinit al microciupercilor va fi mobilizat pentru producerea proteinelor noastre. Savanții mai au încă o idee formidabilă. Să sintetizeze proteine din aer, mai precis nu din tot aerul, ci din azotul aerului. După carne din carne, carne din vegetale și carne din petrol, va urma carne din aer. Vom mîncă aer. Plantele știu să facă asta, animalele și mai ales omul, nu. Păi să aibă plantele în laboratoarele lor savanții mai pricepă decit omul în laboratoarele sale? Să nu poată omul ce poate de buruiană? Deficitul de proteine, garantează savanții, va fi atacat din toate aceste direcții, din toate plus una. S-a descoperit că aborigenii din Noua Guinee creează singuri proteinele de care au nevoie. Ei nu mânăcă aproape deloc proteine, dar organismele lor nu duc lipsă de proteine. O specie de bacterii, înțință doar în intestinul lor, sintetizează proteine din azotul aerului dizolvat în plasma singelui. Din acest punct de vedere, aborigenii din Noua Guinee sint mai apropiati de plante decit de om. Si dacă deficitul de proteine nu va fi neutralizat total prin mijloacele și prin înlocuitorii propusi de către savanți, atunci, într-un viitor, în care greu va mai răzbate amintirea unora dintre noi, cel mai bine o vor duce aborigenii din Noua Guinee, cu organismele lor mai apropiate de plante decit de om.

Romulus BALABAN

sarmis '73

Festivalul hunedorean, care pînă acum îmbrățișa activitatea artistică complexă a județului, a consacrat cea de-a IV-a ediție în exclusivitate folclorului.

Vreme de o săptămînă (23-30 septembrie), plăuirile hunedorene au răsunat de obiceiuri (unele socotite de mult uitate, altele chiar necunoscute), de străvechi cîntări interpretate de sănătoasele, viguroasele voci ale sătenilor aduși din cele mai îndepărtate locuri, cîntec care, dacă parelnic dispăruseră, s-au dovedit și neînținat păstrăt în memoria poporului. Foarte mulți gîndea că nu mai este cu putință să găsești locuri în care se mai joacă doar la sunetele cîmpoului, aşa cum am văzut că se petrec lucrurile în comună Muncelul Mare. Formația de la Uricani a prezentat pentru prima oară jocurile «momîrlanilor». Compusă din oameni maturi — perechi căsătorite — în portul lor străvechi, pe care nu îl-au părăsit, cu opini mari muntești, bărbații purtând plete și breton sub căciula ciobănească «tăiată». Apariția încîntătoare, de o desăvîrsită demnitate în atitudine și mișcări, a «momîrlanilor» a arătat ceea ce înseamnă folclorul autentic de odinioară. Prinindu-i, aveai impresia că o veche stampă sau o fotografie din secolul trecut a prins viață. Reacția unui stadioan cu peste 7 500 de spectatori, aplauzele puternice, bucuria dezlașuită au dovedit preferințele, bunul-gust, totuși nepoluat, al celor mulți.

Despre festivalul «SARMIS '73» se cuvine a se vorbi mai amănunțit. Gîndindu-mă bine, ajung la concluzia că, dacă toate județele mi-ar oferi surpirze, pe măsură celor oferite — cu atită trudă și dăruire — de către Comitetul de Cultură și Educație Socialistă al județului Hunedoara, titlul rubricii noastre («Polararea folclorului») nu și-ar mai găsi rostul.

Programul festivalului a fost conceput într-un fel neobișnuit, care dovedește seriozitatea preocupărilor celor ce îl-au organizat. În ultimele două zile au fost concentrate toate echipele și formațiile ce s-au prezentat de-a lungul festivalului pe diferite scene ale județului. În seara de sămbătă, sala «Arta» din Deva a găzduit spectacolul «La luncile soarelui», aşa-numit «experimental», în care s-a prezentat folclorul într-o formă — să spunem — pură, adică fără intervenție din partea instrucțorilor sau, mai bine-zis, cu permanenta lor grijă pentru autenticul nealterat de diferite influențe dăruitoare.

Acest modest intitulat «Spectacol experimental» a dat posibilitatea participanților și spectatorilor să cunoască frumusețile incomparabile ale unei arte care a re-apărut în toată puritatea ei.

Ne-a impresionat deopotrivă grupul numeros al Casei de cultură din Hărțagani, reconstituind «cununa grului» la primul secerat, după cum ne-a încînat «strigarea peste sat» a celor din Almas-Săliște, ce reeditează vechiul obicei în care pe dealuri, la mare distanță, grupurile de tineri, cu un umor discret, «strigă» vrednicile celor buni și satirizează cursurile celor ce s-au lăsat pe timbală.

Ne-a mișcat — în aceeași măsură

— sărbătorescă prezentare a nuntii pădurenești din Dăbica. Desfășurarea scenică, mișcările firești ale sătenilor artiști amatori, lipsa de închistare profesională te faceau să te simți în mijlocul lor, petrecind în veselie la ei în sat, după toate canoanele, cu cîntec, jocuri, strigături rituale, proprii ceremonialului nupțial.

Grupul din Dîncu Mare, cu fete și feciori, ne-a dat prilejul să cunoaștem vechiul obicei «Popelnicul» (popelnic este o plantă socotită magică, ce nu se vestejește de-a lungul anului, culeasă de fete într-o anumită zi a anului). Însotit de anumite cîntece rituale specifice, acest obicei a fost aflat în urma cercetărilor întreprinse în ultimul timp și adus pe scenă pentru prima oară cu prilejul festivalului. (Socotim că ar fi fost mai potrivit să lipsească acordeoanele, atât de puțin dorite mai cu seamă în prezentarea unui obicei străvechi).

Celebrii «Călușeri» din Boiu Homorodean (a nu se confunda cu călușarii), cu vîtaful de 60 de ani, cu șaluri negre aruncate pe umăr (caracteristice celor «de dincolo de Mureș»), mult mai bogăți în «puncturi fecioarești», se străduiau să concureze, prin ale lor «bătăli duble», admirabila formație de călușeri din Romos, care — la rîndul lor — au prezentat întregul obicei, aşa cum se desfășoară la sărbătorile de iarnă în casele sătenilor.

Cine oare ar fi în stare să descrie frumusețea fluierașilor vîrstnici, cu chipurile lor statuare, săpate în granit, care își cîntau doinele și jocurile ciobănești sub conducerea talentului Sinzian Bradea, mare cunoșător al tainelor construcției instrumentelor populare?

Îmi este cu neputință să-i pomenești pe toți cei ce au adus obolul lor de artă curată, preluat cu atită dragoste de la înaintași.

Îmi vine în minte tabloul celor patru păcurari care, în lungile lor «tundre», căutau «antifonic» (fraza muzicală reluată în timpul cîntării de la primul grup), una dintre cele mai îndepărtate și fermecătoare versiuni ale «Mioriței». Impresionantele grupuri de «dubași» hunedoreni, cîntindu-și la ritmul puternic al celor 10 dube străvechile melodii de preamarire a muncii, vredniciei și cîstei — aşa cum o fac la vremea sărbătorilor de iarnă în casele gospodarilor — îmi mai răsună, cu toată prospețimea lor, în urechi.

«La luncile soarelui», «experimental» hunedorean, a scos la lumină și a redat circulației bunurile artistice ale străvechii culturii populare. Este, fără îndoială, un punct de onoare pentru toți cei ce au contribuit la reușita acestui inedit spectacol.

«Nestemate folclorice», al doilea mare spectacol ce a încheiat seria manifestărilor festivalului «Sarmis '73», s-a desfășurat pe stadionul din Deva. Spectacolul nocturn a fost precedat de o impresionantă paradă a costumelor. Bogat brodatul port al pădurencelor, încă atit de bine păstrat, cu vîi și vesele culori, contrastind cu surbele costume ale celor de pe Valea Jiului, încîntau privirea.

Acompaniat de mari «tarafuri», orchestre populare, în ritmul jocurilor cu chiuituri și strigături, mărățul cortegiu s-a îndreptat spre sta-

dion. Peste 700 de dansatori, instrumentiști, cîntăreți s-au perindat în fața spectatorilor. De data aceasta și-au făcut locul pe scenă marile formații ale întreprinderilor, ale școlilor, mari orchestre populare. Într-un spectacol ce dovedește dragoste și prețuirea hunedorenilor pentru cîntecul și jocul popular au apărut și formațiile ce au obținut nenumărate premii și trofee la diferitele festivaluri și concursuri din țară și străinătate.

Am avut prilejul să ascultăm celebrul «taraf» din Vața de Jos, compus din 19 săteni și muncitori, alături de marea formație (26 persoane) instrumentală a Casei de cultură din Brad. Renumita echipă de dansuri a Combinatului siderurgic din Hunedoara s-a ferit să includă jocuri străine regiunii, realizare pozitivă ce merită și subliniată pentru toate formațiile prezentate la festival (printre care și ansamblul folcloric profesional «Hațegana» din Hunedoara).

Echipa gloriosului Liceu pedagogic din Deva ca și grupul Institutului de mine — Petroșani dovedesc, prin prezența lor, preocuparea instituțiilor de a sădi în sufletele elevilor dragoste pentru muzica și jocurile lor, legătura puternică între viitorii inteligenți și satul părintesc. Voinicii călușei din Geoagiu au adus copilașii îmbrăcați în aceleasi pitorești costume cu ale vîrstniciilor. Joacă la laudă, subliniind în felul acesta nobila preocupare de a transmite celor ce îl urmează bunurile preluate de la strămoși.

Ar fi multe, foarte multe de spus... Să nu ne ia în nume de rău cei pe care — din lipsă de spațiu — nu i-am putut pomeni. Sunt deopotrivă de buni în strădaniile lor lăudabile.

În întreaga desfășurare a acestui prestigios festival, omniprezentul maestrul coregraf a strălucit printr-o atit de discretă prezență încit — paradoxal — aveai impresia că e absent. Astă pentru că neobositul tovarăș Vasile CHEVEREȘAN și-a înțeles rolul însemnat ce îl revine de a interveni pe nesimțite, cind este nevoie, înălțându-ri tendințele și greșelile ce fatal se strecoară și care ar putea dăuna V. Chevereșan își poate desfășura în acest fel activitatea pentru că în afara talentului înălțat și-a dat osteneala să afle, să descorepe, să cunoască. Tocmai datorită acestui fapt este respectat, iubit iar sfaturile îi sunt urmate cu încdere. Dar profesorul Chevereșan este unul dintre cei mulți care, în județul Hunedoara, îluptă pentru a păstra la mare înflorire arta popularului căruia îl aparține.

Însuflările profesor Petre STOI-CAN, președintele Comitetului de Cultură și Educație Socialistă al județului Hunedoara, profesorul Clemente CONSTANTIN, directorul Centrului de înstruire, profesorul Victor MUREȘAN, inspector la C.C.E.S. Hunedoara, m-au inițiat în tainele muncii care a dus la aceste rezultate binefăcătoare.

Dar despre asta cu alt prilej. Festivalul SARMIS '73 înseamnă o lecție de dragoste rodnică, o pildă pentru oricine înțelege să pună umărul la menținerea și transmiterea celor mai valoroase înăpătuirile artistice ale geniuului popular.

Hari BRAUNER

ncepe parada costumului popular.

Atât călușerii cât și pădurenii sunt mesageri ai autenticului.

Momîrlanii spun un «nu» hotărît poluării folclorului.

Gura Oborului.

Lume pestriță. Larmă. Iarmaroc. Tîrgoviști. Unii grăbiti din cale-afară, alții tactiști, aşa cum îmi închipui c-ar fi trebuit să fi fost mandarinii chinezi pe vremuri. Fotografi ambulanți, care trag poza cît ai zice pește și te scot viu și natural, și un atelier pretențios, «La Florida», din vitrina căruia mirii își arată ceasurile, aceleia despre care am crezut mult timp că se vînd în Elveția la kilogram, pentru ca odată ajuns acolo să constat că nu era decât un basm cu cocoșul roșu.

Gura Oborului, și undeva, la etajul I al unei case împovărate de cărti, într-o atmosferă călinesciană, din care nu lipsesc o pendulă, o pisică, o lupă și dulcețurile de rigoare, stau de vorbă cu Nicolae Topor.

Nicolae Topor, meteorologul, profesorul, omul care de vreo 30 de ani ne amenință cu timpul probabil, tatăl, bunicul și aşa mai departe.

M-a primit cu precauție, tovarășe Topor, am venit să vă solicit un interviu, s-a uitat neîncrăzitor și mi-a deschis ușa cu fereală. A acceptat să-mi vorbească abia după cîteva minute de studiu, ca în box, n-am voie să depun eforturi, mi-a spus, am făcut două congestii cerebrale, la ultima era cît pe-acă să mă curăț, întelegi, tinere. Mă întreabă, și eu sunt nevoia să dau din cap. Încuvîntez. Oare ce poate fi aşa greu de înțeles în faptul că un om a făcut două congestii cerebrale și a fost la un pas de moarte.

— Ce faceti acum?

Îmi arată poruncitor dulceață. Aș vrea să protestez, aş vrea să-i spun că nu-mi plac dulciurile, dar Nicolae Topor — îl numesc aşa, cu numele întreg, pentru că nu ştiu cum să-i zic altfel, profesor și prea pretențios, doctor nu e pentru că, îmi mărturiseste, n-a ținut niciodată la titluri și onoruri, și apoi aşa îl cunoaște toată lumea, Topor. Topor și gata — nu pare să admînă replica.

Sînt născut la Brăila, în 1911, la 21 februarie. Ziua aceea a fost foarte călduroasă. Au fost 14 grade — spune — și simt din prima clipă deformarea profesională și mă afund în fotoliu, cu stoicism, bănuind ce urmează, cifre, grade, hărți, barometre, limbajul acela ciudat de la televizor, cînd tot omul așteaptă să i se spună că mîine va fi soare sau va plouă și i se spune că frontalul oclus va face sau că anticicloul va drege.

Omul este însă scurt, cu vorba dreaptă ca un fir cu plumb:

— Elementara am trecut-o ca gîșca prin apă. Venise războiul, scoala se transformase în baie publică și nu-i ardea nimănui de carte. Așa că am fost un fel de școlar cu termen redus și am ajuns în clasa a IV-a fără să știu bine să citeșc. Am urmat apoi liceul și Facultatea de științe naturale, pe care am terminat-o în 1936.

— Și pasiunea pentru meteorologie cînd s-a declanșat?

Urmează un moment de tăcere. Poate unul singur, poate mai multe. Își sterge ochelarii, își îndreaptă papionul de modă veche, lung, care îmi sugerează un avion gata de zbor, măñincă o vișină Zaharistă, papionul o fi pus special pentru mine, mă întreb cu vanitate, dar vine răspunsul, picurat, parcă vine de departe, de la capătul lumii:

— Meteorologia n-a fost pentru mine o pasiune. Am vrut să fac medicină și am

audiat cursurile vreo doi ani. Apoi am renunțat și am terminat «naturalele»... În '36, n-aveam serviciu, era o epocă de somaj crunt și într-o bună zi am citit un anunț în ziar, se căuta amatori pentru prima școală românească de observatori meteorologi, înființată în cadrul Subsecretariatului de Stat al Aerului. Sperind să-mi rezolv unele probleme materiale, m-am dus la școală, căci elevii primeau o indemnizație, mai mică decît cea de astăzi, dar oricum era mai bine decît somer. M-am dus cu gîndul că rămîn în meteorologie cîteva luni și am rămas totă viața.

Își aprinde o țigără.

— Pînă în 1939 am fost meteo-observator, un fel de tehnician în meseria asta. După trei ani de șucenie am devenit meteorolog, meteorolog săn și meteorolog o să mor. În urmă cu șapte ani, pe cînd funcționam ca director tehnic în cadrul Comitetului de Stat al Apelor, m-am pensionat după două congreges, dar de lucrat, lucrez zilnic. Cu siguranță că astă voi face pînă la sfîrșit, poate pînă mîine, poate încă 10 ani, de fapt nici n-ăs putea să fac altceva pentru că nu știu.

— Am replicat că nu mă dumiresc cum stau treburile, cum de a început-o cu aerul și a terminat-o cu apa, a făcut un gest cu mâna, a lehamite, de parcă m-ar fi dojenit că sunt greu de cap, și a început să-mi dea lămuririle de rigoare. Pînă nu demult, meteorologia a depins de aviație, și era normal să fie aşa, de vreme ce ea condiționează în fiecare moment activitatea aviației, dar de cîteva ani a trecut în subordonarea Ministerului

sau peste două luni. De bună seamă că omul m-ar crede nebun, dar meteorologii au această nebunie în fiecare zi, în fiecare oră, și foarte des răspălată ce li se acordă este o ironie sau o replică grosolană. Prognoza reprezentă o culme a activității științifice a meteorologilor și enunțarea ei coincide cu un act de mare curaj, din păcate nu întotdeauna înțeles ca atare.

Nicolae Topor lasă să-i cadă ochelarii, cu zgromot, mai soare o gură de cafea, bate darabana cu degetele îngăbenite de tutun și continuarea vine de la sine. Mă întreabă dacă știu în cît timp se formează un bun meteorolog și recunosc că habar n-am, încerc cu obișnuitul în cîțiva ani, dar străgemașă eșuează. Mă aleg doar cu o privire metalică.

— Există o școală post-liceală de specialitate la Arad. Durează doi ani, dar e prea puțin... Meseria asta se învăță într-o viață de om, pentru că în meteorologie este ca în dragoste: nu poți conta niciodată pe lucruri fixe. Situațiile de starea vremii sunt atât de variate, încît — asemenea infinitului — nu izbutești să le cataloghezi niciodată, și puțin lume știe, de exemplu, că în fiecare an masele de aer circulă pe alte trajecte decât în anul anterior. Pur și simplu, aerul nu-i place să treacă de două ori pe același drum.

În perete bate o pendulă, sacadat. S-a scurs o oră. A venit vremea să treacă la atac, atmosfera să-ștească, doar eu sunt acela care pună întrebări...

— Înțeleg ce vrei să afli. Ei bine, pentru fixarea unui bulentin meteo, care are sapte

că problemele aprovisionării cu lemne erau simple pe atunci, nu m-au uitat cum numele meu e și așa șotor, iată primul pe calea unei celebrări cu două fețe. Am eu atîția bani în buzunar de cîte cinci au înjurat la telefon differiți binevoitori supărăți că — anunțând ploaie — le-a stricat ziua de pescuit.

— Dar de greșit, cînd atî greșit cel mă?

— În octombrie 1966. Am pronosticat lună foarte ploioasă și prognoza mea s-a dovedit foarte exactă pentru... Poloni. La noi n-a căzut nici măcar o picătură, toată luna a fost secetoasă și parcă văd priviri încărcate de reproșuri ale vecinilor ca obosiseră tot purtînd la ei inutile umbrelă.

— Dacă tot sărim de la una la alta, vrea să-mi spuneți de ce mama, care e remarcă, nimerește uneori mai bine decît probabil decât o face bulentinul meteorologic?

— O nouă tăcere, o nouă țigără. A cîta pentru un om bolnav? Apoi răspunsul, lung frumos, nu, vremea nu e mai anapoda astăzi decît altădată, ce amestec să aibă aici e periente nucleare, nici vorbă de așa ceva. Oamenii care au un țesut alterat, reumatic de exemplu, sunt mai meteorotropi de ceilalți, adică au o anumită sensibilitate față de schimbările din aer. Presimțirea aceasă are o bază biologică naturală, chiar dacă oamenii sunt mai puțin sensibili decât celelalte animale. Explicația? Omul își consumă mai mare parte a vieții într-un mediu artificial, de aceea sensibilitatea lui la schimbările de mediu a scăzut și continuă să scăde. Oamenii de la munte au instincte meteorologice cel mai dezvoltat, pentru că în mijlocul naturii au nevoie să se laboreze mai mult cu ea.

— Și animalele?

— Uite, vrăbiile, cocosii sau chiar porcii registrează cu mai multă fidelitețe evenimentele schimbările din atmosferă, le presimțesc. Se zice în popor că atunci cînd umbăllă porcii cu paială în gură se schimbă vremea, și este, doar că nu este vorba despre o supește, ci de un fenomen natural. Datorită schimbării umidității din aer, firul de porc de pe pielea porcului se lungeste, fiind higroscopic. Porcul simte, vrea să-ștească un culcuș și trage la păie.

— Mă ridic să plec. Pendula a mai bătut dată, sau poate de două ori, cine să mă întreagă. Nicolae Topor are invitații la cînd se rupe greu de conversație, continuă să-mi explice despre obiceiurile acestor care nu sunt vrăjitorii și care au fost repăstrate pe nedrept, în numele unei fășii științe, vorbește acum despre vrăbiile care se strîng, gălăgioase, în același copac, pînă la urmă să devină uriașă, migăloasă, plină de răspunderi.

— Si totuși nu toate prognozele se adeveresc.

— La fiecare săptămână prognoze bune, una e reală. Astăzi și săptămână săptămână prognoza este corectă, ca sistem de organizare și ca ampliere a prognozelor, cu cele mai avansate din lume, realizările fiind recunoscute și respectate pe plan mondial, uneori și mai nimerit și noi pe alături. Explicația acestor greșeli este simplă: sau meteorologul n-a fost bine informat, sau a apreciat eronat informațiile pe care le-a avut la dispoziție. Din păcate, în elaborarea unei prognoze există o mare doză de relativitate, datorată faptului că mai mulți factori de tip sunt uneori imposibil de determinat.

— Încerc să schimb vorba. Îl întreb cum a devenit cel mai cunoscut meteorolog român, redevenind duos și mă bucur că n-am greșit cu întrebarea. Ei bine, zice, în iarna lui '46-'47 am înărzit prima prognoză pentru un anotimp. Lumea nu m-a crezut, mă ironizat că pe unde a putut, păstrează și acum o epigramă violentă semnată de un oarecare Lobodă în «Universul». Prevăzusem o iarnă extremă de călduroasă și aşa a fost. N-a picat nici un fulg de zăpadă, iarna aceea a fost blîndă și lumea a botezat-o, din simpatie, «iarna lui Topor». Oamenii au fost bucuroși că am avut dreptate, mai ales

— Și ce-i de facut?

— Rîde de-a bineleaa:

— Nimic. Pot să nu crezi.

Cobor în stradă. Gura Oborului. Acea lume pestriță și fascinantă peste care coborît înserarea. Acolo, la etajul I al unei case bătrînesti, cocoțat deasupra zvînului de oameni și culori, Nicolae Topor privește lumea cu ochi indiferenți, căutând unui la nori, pentru a găsi acolo secretele de mîine: va plouă sau va fi timp finos?...

Ovidiu NEGOIT

dacă plouă, de ce plouă, dacă e timp frumos, de ce plouă, tovarășe topor?

Agriculturii Industriei Alimentare și Apelor și, uite așa, munca Institutului meteorologic să îngreunat, pentru că rețeaua sa bifurcat, și iarăși mă întreabă dacă am înțeles. Dau din cap, da, ca o santinelă în post.

— E grea meseria de meteorolog?

— E dificilă — mi-a răspuns, și trebuie să recunosc că mi-a plăcut la nebunie alegera sinonimului. Adică e dificilă, adică nu e grea, ceea ce mă încumet să cred că înseamnă cu totul altceva. și au urmat detaliiile:

— Fantastic de utilitară, meteorologia rămîne o disciplină a mișcărilor dezordonate, în care matematica n-a reușit să pună ordine. În lumea modernă, tot mai supusă formulelor și ecuațiilor, meteorologia nu acceptă decât parțial necesara tiranie a matematicii. Ea rămîne un sector al parametrilor variabili în timp și spațiu, teritoriu pe care domnesc regulile și nu legile. Meteorologia seamănă foarte mult cu medicina sau cu biologia, doar că e o disciplină mai publică și de aici derivă toate neajunsurile.

— Mă fac că nu pricep.

— Nu cred să existe, astăzi, vreo disciplină mai luată în rîs ca meteorologia. Unii ne zic ghicitori, alții ne fac escroci, și este penibil că uneori și-e teamă să ieși în lume și să spui că ești meteorolog, pentru că rîsti să te ia cineva peste picior. Lumea uită că dintre toate disciplinele relative singura care îndrănește să facă prognoze este disciplina noastră, și mă întreb ce să arătă săptămîna dacă m-ăs adresa unui medic, rugindu-l să-mi spună ce epidemii cred că vor apărea peste două săptămîni

Trecuseră mai multe luni, vreo șase, de unde ne mutasem la Mama-Leana, și majoritatea celor ce fuseseră pe front se întorceau la vatră. Numai «omul ei», cum își voia ea bărbatul, întîrzie să vină. Bineînțele, gazda noastră știa să-și acopere mihirea cu un boranic de glume și isnoave ar, sub toată această aparență, era vădit sentimentul apăsatelor de care era dominată. Perspectiva situației unei «văduve de război» nu era nici pe departe dintre cele mai e invidiat. O surprindeam pe mama încuajând-o și căutând să-i explică «que pas de ouvelles, bonnes nouvelles», pînă într-o cînd le-am surprins (în odaia noastră de usori în bucătăria de jos, anexă a grădului aci!) vorbind în soaptă, în timp ce Mama-Leana și ștergea ochii albaștri-deschis cu olțul șorțului de gospodină, în care era-ninsă.

— Nu se poate, Leano! Nu-ți mai face îngreană degeaba... îi spunea mama.

— Dacă-ți spui, Coconita, că l-am auzit u urechile mele! ...iar după o pauză... și ni-a spus că nici nu știe ce pensie o să-mi ea...

— Nu se poate, Leano! — reîntra mama — astă ar fi prea din cale-afără! De unde știe ei ce-a făcut el pe front.

— Păi dacă le-a venit hîrtie de-acolo de la omnii ăia mari... de la generalul Averescu, ică...

— Ti-a spus ție primarul asta, Leano, sau niciun să-ți țești singură basme?

— Nu, Coconita, să mă ferească Dumnezeu, numai de așa basme nu-mi arde mie cînd îmi perpelește inima ca pe jar...

— Știi ce?, a conchis brusc mama, am să-l întreb eu pe primar. Iar dacă e vorba de Averescu, mai avem noi cu cine vorbi!...

Și aici izbucnii răspunsul, resemnat și slăjin, al Mamei-Leana:

— Ce să mai vorbim, Coconita mea, că el și fi putrezzit de mult!... Putrezi-i-i-ar baliga

văduva de război

de vacă, uite că era să-mi dea laptele-n foc!...

Și cu același aer firesc cu care-ar fi vorbit despre ultimele noastre isprăvi, Mama-Leana trece la preocupările gospodărești la care-o adusese într-adevăr ceaunul de mămăligă gata să se ardă și crăita cu lapte de pe plită.

Mama continua să fie indignată, ba chiar indispuș de vorbele Mamei-Leana:

— Bine, Leano, dacă ai ajuns să crezi asta nici nu știi ce mai avem de vorbit...

— Ba avem, Coconita dragă, că au de gînd să mă lase și fără un franc de pensie și cu doi gealați ăsta pe cap...

«Gelați» erau Nicu și cu Ștefan, «fonsfătul mamei» cum il dezmerdea ea pe ultimu-i copil, evident mai drag inimii sale decît primul.

— Cum să te lase fără pensie?... sări mama ca o cloșcă arțagoasă de pe ouă...

— Păi dacă zice că rumânu' meu a fost dăla... cum îl zice?...

— Boșevic?... întrebă mama, încercind să completeze.

— Ba nu, lovi-i-ar boșevicu' unde știi eu să-i lovească, mai rău!... Trintor, sau aşa... nu țiu bine minte cum a zis... îl întrebă matală pe primarul, lasă.

Aici mama avu una din octavele ei stridente care-mi dispăreau atîta, mai mult decît bătaia, cînd mă admonesta, că nu-mi făcusem lecțiile:

— Trintor? Ce trintor?... Apoi brusc iluminată: TRĂDĂTOR, vrei să zici, Leano?...

— E, Coconita mea, așa i-a zis, cum spui matală.

Mama o mai fi exclamat ceva, cum știa ea, iar eu nu le-am mai urmărit fiindcă n-aveam în minte decît afirmația Mamei-Leana, că bărbatul ei o fi putrezzit de mult... Deci e clar că fusese dat mort pe front. Dar atunci de ce-i era așa de grija Mamei-Leana că n-avea să-i dea pensie? Doar nu era și ea văduvă de război și cu doi copii măricei pe deasupra?

Dar misterul ăsta avea să-mi rămînă un mister toată viața. Știi numai că în mai puțin de-o săptămînă i-a sosit Mamei-Leana înștiințarea că bărbatul i-a murit pe front, în luptele de la Cașin, țin bine minte numele localității, azi istorice, și peste vreo două săptămîni ea-și număra plîngînd, în poală, primii bani primiti ca pensie pentru o văduvă de război: niște monede nu prea mari, tipărite pe hîrtie proastă într-o cerneală roșie ca săngele, mai degrabă violetă.

Am știut atunci că pe tatăl prietenilor mei nu-l voi cunoaște niciodată.

*

Nicu, băiatul cel mare al Mamei-Leana, care, după fotografiiile mortului ce-ncepuseră să circule pe la noi prin casă ca niciodată pînă atunci, semăna leit cu cel care-i

fusește tată, Nicu, zic, era mai pătruns de durerea ce se abătuse asupra casei lor. Fănică era încă mult prea mic, umbi-la-ntr-o cămăsuță ca o fustuță, cel făcea să semene a ținc de 2-3 ani, iar nu de cinci pe cît mergea el acum.

Se apropiă toamna, și cu ea perspectiva unei ierni prelungite și pline de zăpadă și de gheăță pe care să ne dăm iarăși de dimineață pînă noaptea, cu bocancii noștri ghintuiti cu tînte-inflorate și uscați pe sub sobă.

Dar noi crescusem cu un an, eu împlineam acum săptămîni și intram în clasa a doua primară, căci pentru prima dată dădusem examen particular la școala de băieți unde era director domnul Dumbrăzeanu, cum i-am spus eu, fără nici o intenție de ironie, cînd i-am văzut semnătura, mare și cîteată, dar neîntreagă, care vrea să spună Dumitru Brezeanu, așternută pe certificatul meu de absolviere a clasei întîi cu media generală zece, așa cum fusese ambicioză mama. Dar cîte privațiuni și, chinuri, cîte jocuri răpuse și cîte palme după cerafă, cîte amenințări răstîrite și necuruțătoare din partea mamei primisem ca să ies cu o asemenea medie, numai eu și cu Nicu știam.

Înădată, la începerea toamnei și a cursurilor școlare, fusese înțelus că nu voi mai învăță acasă, «în particular», ci voi fi dat la școală, lucru de care mă bucuram nespus încă de la Sfânta Maria care, la noi la Văleni, însemna de fapt începerea toamnei, căci nu ne mai puteam scălda-n Văleanca a cărei apă se facea tot mai rece, cu toate barajele de piatră ce le construiau împreună cu Nicu, foarte dibaci în asemenea treburi, ca să o facem mai adîncă și să ne-ajungă măcar pînă la buric.

*

Dar pînă atunci mai era. Era mai întîi culesul grădinii.

probleme în actualitate

Tara noastră are multe frumuseți naturale recunoscute de străini și încă nepuse în valoare.

Nu demult, celebrul arheolog peruvian Daniel Rutzo, cercetînd munții noștri, cu care ocazie a realizat un film documentar «Mistere în piatră» (film realizat de studioul Alex. Sahia, 1969), declară într-un interviu: «Am cercetat înălțimile munților de pe cele cinci continente, dar în munții din România am găsit monumente unice, ceea ce dovedește că aici a existat o veche civilizație necunoscută nouă».

Înainte de el, N. Densusianu în cartea sa Dacia preistorică: «Statuile gigantice de pe platoul Bucegilor sunt cele mai celebre monumente religioase ale lumii sculptate de mâna artiștilor dacii după victoriosul război împotriva împăratului roman Domitian» (dacă ar fi să acceptăm punctul de vedere al lui Daniel Rutzo, monumentele de pe Bucegi provin dintr-o epocă și mai veche). Se crede că aci, lîngă aceste statui, se adunau dacii la mari praznice în amintirea strămoșilor, datină pe care țărani noștri de la munte o mai practică în diferite regiuni ale țării și aza.

Cu ocazia săpăturilor de la Hidrocentrala Portile de Fier, pe malul sîrbesc, în localitatea Repenski Vir s-au găsit sculpturi de piatră de mare frumusețe plastică, vechi de zece mii de ani.

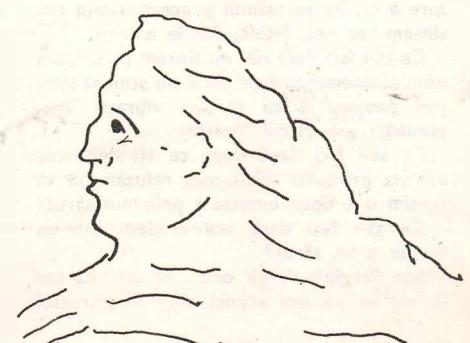
Aceasta înseamnă că ne găsim în față unui clasicism al artei dacilor înainte de Elada.

Cunoșteau oare vechii dacii, cu mii de ani înainte, aceste proporții clasice care și azi ne uimesc?

Aplicînd grila de proporții a lui Leonardo da Vinci se poate ajunge la concluzia că monumentul de pe Bucegi, pe care noi îl numim Sfinxul, nu este altceva decît Zeul Zamolxe, sau Decebal. Alții susțin că ar fi Zeul Cerului și al Pămîntului.

Monument al naturii sau monument istoric, trebuie luate grabnic măsuri de protecție. Pentru aceasta propun următoarele: montarea unui paratărnet pe partea stîngă, îngrădirea cu un gard metalic, planșarde care să explice turiștilor importanța istorică a monumentului, consolidarea și apoi restaurarea monumentului la părțile lipsă. Trebuie să mai amintim un detaliu mai puțin cunoscut; în timpul războiului, un dezechilibrat mintal (ca acela care a distrus Pietă de Michelangelo, azi restaurată) a tras cu arma în cunoscutul «Sfinx din Bucegi», distrugînd ceea ce nu vom ezita să numim nasul și bărbia uriașului cap de piatră. Dispunem la ora actuală de o lege care prevede pînă la cele mai mici amânunte protecția naturii și a mediului inconjurător, dar măsuri energetic încă nu s-au luat. «În numele legii și al rațiunii să apărâm natura și monumentele ei» (Scînteia nr. 9645/73).

Constantin IORDACHE
sculptor

«noi știm poate mai mult a iubi oamenii»

Nu pot să încep decât prin sincere mulțumiiri aduse întregului colectiv de redacție pentru excelenta și originala idee de a înființa o astfel de rubrică «fără vîrstă», cum să spune, pentru noi, «vîitorul de mîne». Încerc pe cît e posibil să dau răspunsuri adecvate întrebărilor dumneavoastră, răspunzind și eleviei Olteanu Liliana la întrebările puse: 1. În mod sigur, am uitat tot ceea ce bănuiam a-mi fi neplăcut, spre a avea o vacanță, hai să-si spunem... frumoasă. Ce-am învățat în vacanță? Am învățat să-mi sistematizez timpul, cred că mai bine. Spre a putea face și a avea de toate.

2. O zi ce — după consumarea primelor ore — te va face să-ți amintești că a fost «un concediu» binemeritat poate!

3. Propriu-zis, un singur lucru; ca toți cei ce scriu să fie sinceri, foarte sinceri altfel...

Dragă Liliana

Îți scriu fiindcă am rămas impresionat văzând că se mai găsesc și-n alte localități elevi ce-și simt sufletul puțin apăsat de această «apropiere în plus» a elevilor «realiști».

Îți pare foarte rău?

Poate că înfloresc salcimii printre sunetele de catifea ale unei anime «vocații» ce încarcă să răzbătă «caligrafia ornamentațiilor tîrziu» sau poate că lirismul zîmbetelor despletite din cine știe ce unghereva deveneau cîndea ecou. Depinde numai cît de «eteren» vor fi aceste relative statuete de iluzii.

Nu știam că există niște FLORI ALE NATURILIT atît de săpate la rădăcini. (Chiar dacă port ochelari, sper că văd destul de bine pentru a renunța la acele... caligrafi) Nu crezi totuși, dragă Filip Sergiu, că din prea multă «dăruire» veleitățile arheologice (oricit săt ele de veleități) sunt mult, mult prea forte?

Era cîndva un filozof care, fiindcă nu reușea niciodată să ajungă la curtea regelui, a zis că nici nu exista o asemenea reședință regală, că totul e numai o închipuire de moment. De parte de mine gîndul de a crede că «florile naturii» sunt chiar așa de «mo-

Bănuiesc că ești, la fel ca și mine, umanistă. În primul rînd, ca umanist trebuie să fii un bun realist; de ce?, fiindcă noi (îmi scuzi acest noi), umaniștii, știm poate mai mult a iubi oamenii, a crede în ei, și puțin cîte puțin să le oferim din... fericirea noastră.

Privind didactic, poate că merită să fii puțin invidioasă, dar privind realist, nu.

La cea de-a doua întrebare, nu știu precis ce ștăi poate răspunde...

După părere mea și pentru mine «a fi modern» înseamnă a avea o gîndire adecvată, principială, oglindă a mediului în care trăiesc; o știință morală și... vestimentară demnă; într-un cuvînt, personalitate.

Încheu cu mulțumirile de rigoare întregului colectiv de redacție. (Vă rog respectuos să-mi iertați scrisul, dar scriu în tren.)

Cu stîmă,

Sandu Bogdan
elev, anul III, secția umanistă,
Liceul Nicolae Bălcescu, Pitești
str. Negru Vodă, bloc C, 2,
sc. D, et. 4, ap. 20

mentane închipuirii». Dar cred că adesea unii încarcă să pară puternici în spatele unor ziduri de... mătrăgușă sfioasă (cum ar zice în limbajul acela sforâtor «un mare prozator»).

Și iarăși nu știu dacă bunicul a făcut eforturi «cu dumicați de negășă sub clar de lună» pentru a-i spune bunicii vorbe tandre. Am vrut să-l întreb eu de ce a avut atîtea gînduri frumoase și nu ne-a mai lăsat și nouă din ele, dar nu știu cum se face că m-am răgîndit.

Iar cît despre sfaturi... chiar așa, cît despre sfaturi ce-ar fi dacă nu le-am mai clădi pe palede cuvînte «spirituale» și «mult prea minunate» căutări?

Ioanuț Cristache
anul IV E, Liceul «lenăchiță
Văcărescu»-Tîrgoviște — județul
Dîmbovîța

de ce atîta blazare?

Și mie îmi pare rău (sincer) necunoscutule Sergiu că o fință atît de simîtoare ca tine care evocă romanticismul și poezia la tot pasul, a ajuns atît de repede la blazare, la resemnare.

Mă fac să cred că ești victimă a metempsicii hozei, că într-o ulterioră existență ai trecut prin toate, dar absolut toate problemele vieții care astăzi nu te mai încîntă.

Și, bineînțeles, vinovate de această blazare a ta, de sarcasmul și scepticismul tău sătînem tot noi, fetele, florile naturii.

Ce să-i faci dacă noi nu șîntem pe măsura unui atoatecunoscător, dacă nu șîntem să simîtm deopotrivă ca și tine vibrația unei plimbări sub clarul lunii?

Ce să-i faci dacă după ce ați cunoscut emoția primului sărut, noi refuzăm să vă trezim o a doua emoție a primului sărut?

Ce să-i faci dacă noi credem într-un singur prim sărut?

Nu, Sergiule dragă, oricît de distrate am fi, nu ne gîndim atunci cînd ne sărătați

dacă într-adevăr «Parisul este cea mai mare capitală a Franței» pentru că știm (ce să-i faci, sătîm «prea lucide»!), că Franța are o singură capitală: tot Parisul!

. Am vrea însă noi, fetele, florile naturii, să-ti punem o întrebare:

— De ce cauți poezia și romanticismul «pe la ceaiuri și cluburi»?

Sau crezi că moderna formulă «anti» (antipoezie, antieleganță, anti...) aici nu are voie să funcționeze cu un «romanticism» după sus-amintitul anti?

Și o rugămintă: decît să înmînezi «Flacării» «mult prea minunatele scrisori în proporție de 97%, mai bine le-ai înmîna pe cele în proporție de 3%, măcar de dragul originalității.

Să vedem ce mai scriu și ceilalți băieți!

Rodica Monilă
anul IV E
Liceul Mihai Eminescu — Botoșani

poșta candidă

ALEX. ȘTEFĂNESCU-DOBRO-

MIR — București. Iată răspunsul la cele două întrebări care te frâmîntă. 1. Bowling-ul este un joc de origine americană, un fel de popice, numai că numărul popicelor este de zece, față de cele nouă tradiționale. Ca orice joc care se respectă, bowling-ul are reguli foarte ferme, fiecare popic avînd — de exemplu — 38 centimetri înălțime (nici mai mult, nici mai puțin...), iar bilele de anurcare trebuind să aibă un diametru între 18 și 32 centimetri. Fiind vorba asadar, de un joc ca oricare altul, nu văd de ce te-ai mira că o modernă pistă de bowling există și la Medgidia. 2. În reportajul «Renașterea unui oraș» folosirea termenului de «limbă moldovenescă» constituie o licență a autorului, lingvistica notînd, la această oră, doar existența unui grai moldovenesc, vorbit desigur și în județul Botoșani. Îmi permit doar să-ți reamîntesc ce este graiul: o unitate lingvistică subordonată dialectului, caracteristică pentru teritoriul mai restrînse, posedind unele parti-

cularități de ordin fonetic și lexical.

Sincere mulțumiri pentru frumoasele cuvînte scrise la adresa paginii noastre. ARIADNA BERBINSCHI, Liceul Ion Luca Caragiale, București. Trebuie să recunoști că responsabilul paginii mi-a interzis să citez în cadrul acestei poște, dar îtă — ispitit de căldura și sinceritatea rîndurilor tale — încalc prohibiția pomenită. Deci: «În vacanță, am învățat cum se muncește la țară și am înțeles că nu trebuie să neglejz nimic din ceea ce îmi place în viață; or, mie îmi place pămîntul, pămîntul pe care trebuie să-l semân, căruia trebuie să-ți dau apă și soare. Este vorba de pămîntul pe care îl iubesc cu pasiunea îndrăgostitului».

Cum aș putea să comentez? Pămîntul acesta românesc, pe care au trăit moșii noștri și pe care trăim și noi, muncind și sperînd în fiecare zi, este bogat, generos, curat. El merită din plin această pasiune de îndrăgostit, de care vreau să cred că nu te vei dezice niciodată.

RED.

Cunoscind marele interes pe care revista dumneavoastră îl acordă elevilor cu preocupări extrașcolare deosebite, îmi iau permisiunea de a vă trimite cîteva fotografii și desene de la expoziția personală de artă plastică, deschisă în luna august 1973 la Casa de cultură «Friedrich Schiller».

Rugămintea mea este de a analiza posibilitatea publicării unora din ele în revista dumneavoastră.

Cu această ocazie vă trimite și un catalog al expoziției. (Din care — odată cu publicarea unor exponate — reprodusem și cîteva rînduri — N.R.)

Cu mulțumiri, în aşteptarea răspunsului dumneavoastră
Pantea Rareș Cristian

elev, anul II, Liceul I.L. Caragiale, București
domiciliat în str. Boteanu nr. 3 b etaj VI, ap. 18, sect. I, tel. 16 30 54

PANTEA RAREŞ CRISTIAN

Născut în anul 1957, se dedică unei munci plastice extrașcolare de la vîrstă de 12 ani, realizînd peste o mie de lucrări în ulei, tempera, grafică, metaloplastie, linogravură și sculptură.

Munca și talentul îi sunt răsplătită prin expoziții personale în București la: Școala generală 96, Liceul Gh. Șincai, Palatul pionierilor, Teatrul Ion Creangă, Liceul Ion Luca Caragiale și în orașele Buzău, Alexandria, Sibiu și Tg. Ocna, dar și prin premiile obținute:

— 1969 — premiu III, «Romarta co-

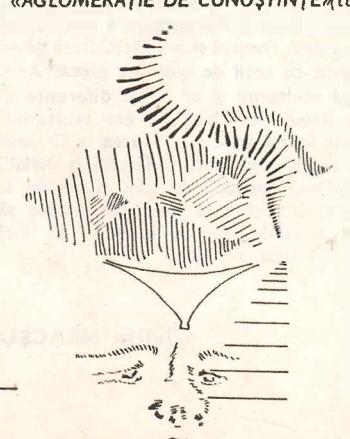

«LOGODNICII» (metaloplastie).

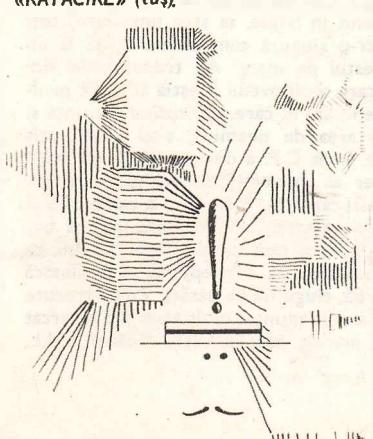

«PASAREA DE FOC» (metaloplastie).

«RĂTĂCIRE» (tuș).

Lăsău, 1973

Rătăcire, 1973

țiriac, te poftesc să te echipezi în vestiarul jucătorilor, nu aici !

Cind mă gîndesc la toamna anului 1962 mi se pare uluitoare repeziciunea cu care se poate schimba soarta omului. Atunci aveam să devin, peste noapte, dintr-un proaspăt profesor de liceu, antrenorul echipei naționale, egal în drepturi și îndatoriri cu maestrul Bădin. Și, tot așa, peste noapte prietenii mei devineau elevii mei, iar fostul meu antrenor, de pe vremea cind eram în lotul național, devinea colegul meu.

La sfîrșitul anului 1962, pretențiile echipei naționale de tenis erau mult mai modeste decât cele din toamna lui '72. În 1959 trecuse primele două tururi în Cupa Davis și asta reprezenta pe atunci maximum, iar victoriile lui Tîriac din primăvara lui '61 nu și găseau încă o explicație clară.

Pentru mine totul a început cu o ședință, unde printre multiplele probleme ce mi le notam cu conștiință s-a anunțat și schimbarea numelui meu din Georgică sau Fane în tovarâșul antrenor Ștefan Georgescu.

Noaptea care a urmat botezului am petrecut-o printre cursuri de metodici, baschet, atletism, cîteva reviste franțuzești de tenis pe care reușisem să pun mâna și printre slăbiciunile tehnice ale lui Tîriac, Mărmureanu, Bosch, Bardan care deveneau propriile mele slăbiciuni.

Dimineața am vizitat pe foști mei profesori și am plecat de la ei cu încrederea în ideile și principiile mele de la care se aștepta un suflu nou. Am început lucrul șapte zile mai tîrziu, mai precis pe data de 21 noiembrie, la Dinamo. Era o după-amiază neobișnuită de frumoasă, iar îngrijitorul se lăuda

tul în care s-a anunțat că vom lucra împreună.

— Dă-mi voie să mă îndoiesc de calitatea antrenorului care lasă terenurile goale pe un timp aşa frumos și mă aleargă ca pe hoții de cai pînă fac spume la gură.

— Lucrăm după un program și el trebuie respectat.

— De ce? După el i-a antrenat pe Laver și pe Newcombe?

— Nu. Pentru că el a fost aprobat de Colegiul antrenorilor, iar eu cred în el, în vreme ce tu nu ești încă nici Laver, nici Newcombe.

— Oi fi crezînd tu în el, dar nu uita că Hopman este mare și fiindcă există Emerson, Stolle, Newcombe...

— Mai sunt trei minute pînă la începerea antrenamentului și te poftesc încă o dată să te dezbraci alături.

Am ieșit pe teren și în timp ce primeam raportul am auzit demarajul nervos al Jawei lui Tîriac. Am petrecut cîteva zile pline de îndoieri, de regrete și de speranțe. Autoritatea mea trebuia plătită cu prețul pierderii unor vecchi prietenii și asta mă făcea să-mi pun întrebarea dacă nu greșisem atunci cind primisem noua funcție. Aș fi vrut ca totul să se întîmple altfel, dar acea variantă era exclusă, fiindcă prea de multe ori mi se atrăsesese atenția asupra pericolului de familiarism cu jucătorii, ce mă pîndeau la fiecare pas.

Conflictul avea să se aplaneze, cîteva zile mai tîrziu, la federatie, unde Marin Bădin a pledat magistral cauza mea. Parcă-l aud și-acum: «Taurul trebuie luat de coarde

zece ani în slujba maiestății sale tenisul românesc

Intr-o din săptămînile trecute, mai precis marți 16 octombrie, am virît capul pe ușa întredeschisă a biroului redactorului șef Adrian Păunescu, ca să-i spun bună ziua celui care de mai bine de 30 de numere acordă găzduire rubricii mele de tenis în «Flacăra».

Ca intotdeauna, m-a poftit să intru, mi-a intins mâna și mi-a arătat un scaun pe care să mă asez. A vorbit despre Năstase, despre Cupa Davis, despre echipa de fotbal a revistei «Flacăra» și din nou despre Năstase și despre Tîriac.

La un moment dat, îl simt preocupat. Înțeleg că este momentul să plec și vreau să mă ridic. Îmi face semn să mai stau și apoi mă întrebă cîți ani am lucrat cu Tîriac și Năstase. Îl răspund că vreo zece. Urmează o nouă pauză în care am impresia că socotește ceva, după care imi spune:

— Ce-a zice dacă îți propune să scrii ceva despre acești zece ani. Așa, un fel de serial. Ce părere ai?

Așa s-a născut idea serialului care debutează astăzi. La serviciu, Ștefan Georgescu.

că reușise să facă terenurile ca-n palmă, cu tot înghețul din noaptea trecută. Băieții veneau după trei săptămîni de vacanță, dormici să bată mingea. Marin Bădin oscila între tentația de a fructifica timpul prieinic pentru a face un antrenament de lovitură și respectarea programului care prevedea o primă ședință de pregătire fizică. Am lăsat cele șase terenuri libere și ne-am apucat să alergăm pe aleile asfaltate ale parcului, preț de vreo două ceasuri. Nu știau dacă astăzi aș mai face la fel în virtutea experientei pe care am dobîndit-o.

După o săptămînă tare, în care băieții apăreau ca trași în țeapă din pricina mușchilor blocăți de febră, a izbucnit primul conflict. La unul din antrenamente Tîriac seoseste în ultimul moment pe Jawa lui de doi-jumate, năvălește în vestiarul antrenorilor și începe să-și arunce grăbit lucrurile din sac. Era evident că dorește să se dezbraci acolo. Gîndul că echipeara lui în vestiarul antrenorilor putea fi interpretată ca o lipsă de autoritate din partea mea, mă determinat să-i spun pe un ton serios:

— Cred că ai greșit camera, vestiarul jucătorilor și alături.

— O fi, imi răspunde el, dar sunt jucători și jucători și apoi, nu crezi că ai cam întrecut măsură?

— Dacă am întrecut-o sau nu, rămîne de văzut. Deocamdată eu sunt antrenor, iar tu sportiv și te poftesc să te dezbraci alături.

— Nu înțeleg.

— Ar fi trebuit să înțelegi astăzi în momen-

ți trebuie să terminăm odată cu ifosele de primă-balerină ale campionului nostru. Nu-mai așa vom putea face treabă bună...»

Mi s-a dat dreptate și asta pentru mine a însemnat foarte mult. Era un prim pas pe cît de formal, pe atît de necesar. Pentru că astfel în ochii celorlăți jucători învingătorul lui Fraser, Iovanovici și Merlo și al concursului de dans prilejuit de serata de la Alexandria, trebuie să se supună vrînd-nevrînd noilor precepte.

Nu peste mult timp, Bardan, reținut la serviciu după program, a întîrziat cinci minute. Eram convins că avea dreptate, dar l-am trimis la federatie pentru a fi judecat, iar acolo i-sa dat un ultim avertizment atrăgîndu-i-se atenția asupra pericolului de a fi dat afară la o nouă întîzire.

După trei săptămîni în care reușisem să cunoaștem gîndul toate potecile și treptele parcului, am început conform programului perfecționarea tehnică. Jucam în sala Dinamo între 5-7,30 dimineață, fiindcă nimenei nu se gîndeau pe atunci să pună la dispoziția lotului național de tenis alte ore. Pînă la 6,30 lucram singuri, apoi în jurul nostru se învîrtneau ca într-o horă nebună fondiștii Grecescu, Vamoș, Barabăș, Mustață și ceilalți elevi ai lui Tibi Tintorescu. Am coexistat sub același acoperiș o iarnă întreagă, deși era evident că ne incomodam reciproc.

Ștefan GEORGESCU

(Va urma)

viața și moartea lidiei jiga

dresoare de lei, tigri și pantere (I)

ANIMALE DRESATE

Ar trebui lirismul unui Richépin sau Rostand pentru a evoca toată veselia, ironia și splendoarea strălucitoare cuprinse în aceste cuvinte magice: animale dresate!

Cit de repede au băut inimile noastre de copii la lătratul sonor al cîinilor în manej, spărgînd cercuri de hîrtie în salturi! Cît am rîs de maimuțele care jucau comedie umană! Cit am admirat caii cu gîrlul arcuit, cu coama aidoma unei pieptănături, care traversau arena în două picioare, cu cele dinainte forțînd aerul ca și cum ar fi urcat niște trepte de nori! și cîtă teroare însoțită de admiratie am încercat la spectacolul uriașelor feline, asternîndu-și docil trupurile ca un «covor» la picioarele bărbătului sau femeiei, care, cu o biciușă și o furcă de fier în mînă, le ordonau să execute figuri neobișnuite!

Desigur, canișii și spîtișii nu s-au născut bipezie precum cei din circ, și nici caii nu au fost creați pentru a dansa polca! Si, bineîntîles, nici elefanții indieni nu s-au născut pentru a învîrti cilindri și a încalca tricicluri, după cum leii și tigrii nu sărăcă în existență lor de toate zilele prin cercuri de foc!

Toate aceste «minunătii», precum și altele, le întîlnesci numai la circ, loc care își conservă apanajul prezentării specialelor ciudate.

V-ati întrebat vreodată în ce constă pasiunea dresajului, de ce unii oameni se dedic acestei periculoase profesioni?

Un dresor — ca și oricare alt artist de circ, un acrobat, de pildă, care realizează cu propriul său corp, în fața publicului, exerciții extraordinare — trăiește plăcerea de a crea, de a forma ființe vii care se vor dovedi și a diferențe de celelalte.

Poetul creează «flori mai frumoase»; dresorul realizează, formează animale cu facultăți fizice mai dezvoltate.

Dresajul este în esență o cercetare pasionată a noului în acțiunile animalelor; el reface creația.

S-ar putea lua în considerație încă multe alte aspecte dintre plăcerile pe care le procură dresajul. Aceasta poate fi privit, la fel ca și acrobația, ca o completare a sculpturii: este o artă a formelor armonioase în mișcare. Iar apoi, exerciții unui cîine alcătuite din «timpă» și «reprize», pașii, mersul în cerc al unui cal, mișcările de «balansare» executate de elefanți în «tempo», cre-

ează ritmuri. Lecca de manej însenmă tocmai potrivirea armonioasă a mișcărilor dintre cal și călăreț.

În sfîrșit, figurile de înaltă școală se execută într-o măsură bine cadențată, într-un timp determinat, reglate prin legile armoniei. Aceasta explică și pasiunea multor muzicieni, pictori și poeti pentru circ.

Totuși dresorii care și iubesc arta au un simț admirabil pentru ritm, ceea ce le procură o placere conștientă.

Este foarte curios să constați — asa cum remarcă zoopsihologii — că și animalele sănătoase și la fel, probabil însă fără a fi conștiente de aceasta. Regăsim aici legea care cîrmuiește toate fenomenele vieții și care dă ritmicitate tuturor funcțiunilor, tuturor mișcărilor materiei vii. Oare răsucirile tigrilor și leilor în cușcă, balansarea interminabilă a urșilor și elefanților, săriturile jderilor închiși în menajerii sau grădini zoologice, nu sunt ele ritmice ca bătăile inimii, ca respirația?

LIDIA JIGA SAU PASIUNEÀ DRESAJULUI

Mulți se întrebă ce elemente psihologice alcătuiesc pasiunea dresajului.

Problema este complexă. Trebuie mai întîi să izolezi gustul dresajului de orice sentimente și idei care îl însoțesc deosebi. Astfel, dragostea de animale trebuie să fie mult diferențiată. Unii practicieni, adesea remarcabili, nu sunt deloc atașați de elevii lor. Ei nu iubesc în aceștia decât talentul pe care-l dezvoltă. Pentru ei animalul nu e decât un material oarecare pe care-l prelucrează, nu simt că au de-a face cu ființe vii. Aceasta nu însenmă însă că dresajul este incompatibil cu dragostea de animale, nici că duce la insensibilitate. Poți fi dresor și să iubești mult sau să nu iubești deloc animalele pentru ele însele.

Dar, ca și poetii, dintre care unii sunt niște desăvîrșiti tehnicieni iar alții mistuitori de focul sacru, dresorii sunt și ei practicieni reci sau mistuitori de pasiune. Lidia Jiga, dresoare de lei, tigri și pantere a circului bucureștean, care pînă la moarte a fost o apreciată artistă pe plan internațional, avea pasiunea dresajului, a fost și a sfîrșit prin a fi (ieră-mi-se acest macabru dar inevitabil joc de cuvinte) «devorată» de propria ei pasiune...

A. IOSEFINI

(Va urma)

ce profetim,
ce profesăm

devotamentul față de c...

dat nimănui răgazul să remarcă că de fapt se evaluau strădaniile dezinteresate, voluntare, materializarea devotamentului față de obștea studențească a unor tineri care, ca toate celelalte mii de colegi, trebuiau și ei să meargă la cursuri, să se pregătească pentru seminarii și laboratoare, să-și îndeplinească obligațiile practice în întreprinderi sau la catedre. Ba nu numai să și le îndeplinească oricum, ci mai totdeauna strălucit, pentru a avea autoritatea morală necesară de a se adresa comunității universitare sau de a fi purtătorii ei de mesaj. Printre cei foarte din scurt lăuați uneori se numărau matematicianul Octavian Stăeanu, filologul Cornel Nistorescu, medicinistul Liviu Gîrbea sau fizicianul fotoreporter Viorel Cap. Nu numai dintr-o porning sentimentală a omului care de ani îndelungați admiră entuziasmul devoționii obștești a unor asemenea tineri mă simt obligat să atrag atenția asupra unei laturi a acestei activități. Tot ce fac pentru obștele acesti minunăți tineri nu intră în obligațiile lor universitare nemijlocite, fiind numai expresia devotamentului lor total dezinteresat. Si cind spun aceasta mă gîndesc la un întreg sir de entuziaști din anii nu prea îndepărtați care după absolvire, chiar dacă din cind în cind își mai amintesc de pasiunea din anii studenției, își vâd de profesia lor de medici, ingineri, dascăli. Faptul că timpul studențesc și l-au drămit fără pregeu între cursul universitar și corespondența pentru o publicație, apariția pe scenă sau organizarea nu știu cărei excursii sau reuniuni n-a contat, sub aspectul realizării vreunui beneficiu material sau profesional, în promovarea lor în vreo funcție sau rang. Unica lor satisfacție — aceea de a fi putut aduce niște servicii dezinteresante, de un nobil devotament, colectivității în care au trăit și muncit.

N-am putut însă să nu observ că tocmai acest devotament, această răspundere pe care și-au asumat-o cu pasiune, față de interesele colective nu numai că i-a înălțat în ochii obștii, ci și în propriii lor ochi, le-a dat o siguranță în viață și în profesie care greu se cîstigă fără această cataliză a angajării. Dar oare acest sentiment al devoționii obștești nu e chiar trăsătura distinctivă a tînărului comunista, nu e acest entuziasm al angajării cea mai bună școală a maturizării politice, nu reprezintă însuși răspunsul dat peste veac aceluia îndemn al lui Bălcescu adresat tinerilor de a se pătrunde de «sfintenia vieții sociale»? Oare nu merită că de fiecare dată cind suntem în fața unor asemenea exemple de devotament pentru comuniunea noastră de muncă și de viață să avem noblețea, dacă nu de a rosti, cel puțin de a nutri gînduri ca acestea?

Niculae STOIAN

după turnul din pisa, cel de la suceava...

Printre străvechile monumete ale Suce-
și turnul
dru Lă-
vînd o
folosit
isericii
curind,
irecția
sfâcîn-
i, ur-
ri in
uza?
e de
odus
case
ează
de
rice
ilor
unor
dului
nsoli-
unor
in-
este

F. U.

cuvinte încrucisate

despre iubire

ORIZONTAL: 1) Copodoperă a lui Dante Alighieri care se încheie cu celebrul vers «clubirea care mișcă soarele și celealte stele». 2) Marele nostru poet național, autor al inegalabilului «Luceafăr» — Pentru doi. 3) Orășel în Suedia — Luat pe după umeri cu căldură — Un sentiment curat. 4) Frumosul, înaripatul zeu antic al iubirii — Iubita lui Poseidon, zeul mării, cu care a avut mai mulți copii. 5) Zeița agriculturii și a roadelor pămîntului, care, iubită de Zeus, a avut o fiică, pe viitoarea stăpînă a Infernului, Persephone — Capitolul din «Cele patru anotimpuri» de J. W. Goethe, unde înțîlnim expresia «Trebuie să trăim și să iubim». 6) Horia Stancu — Diviziuni administrative în vechiul Egipt — Întreprinderea de transporturi București. 7) Frumoasa frumoaselor — Centru minier moldovean. 8) Trădătorul poetului Cornelius Gallus, a cărui dragoste o cîntă Vergiliu în «Eglogue» și în legătură cu care a scris versul «clubirea învinge toate» — Curte! 9) Tânăr și talentat actor român, unul dintre cei mai recenti interpreți ai rolului lui Romeo. 10) Un ceas întors! — Sat în Maramureș — Prietenele de noapte ale Penelopei. 11) Frumoasa eroină din romanul abatului Prévost — Boală de... mai!

VERTICAL: 1) Iubitul și iubita sa — Cu apropiere. 2) Operă a lui Ovidiu în care (cartea 2, cîntul 5, versul 9) apare cu-

tarea «Fericit cel care crează să apere cu putere ceea ce iubește» — Nimfă care a dat în vîleag dragoste lui Jupiter pentru lunona. 3) Gură de aur! — Celebru poet englez (1788-1824) care reia într-un context dramatic din «Pelerinajul lui Childe Harold» expresia lui Terentiu din comedie «Andria», «Amantes, amantes» («Îndragostiti, smintiti»). 4) Primit cu un sărat sincer — Filozof, scriitor și om de stat român, autor al maximei: «Dacă vrei să fii iubit, iubește». 5) Abundență — Înteleptul antic, faimos mai ales în urma unei cunoștințe și drepte judecăți în care a pus la încercare dragostea de mamă. 6) Regretat poet ardelean — Contesa Walewska, soția poloneză a lui Napoleon, aşa cum i-a spus

starea comerțului

pentru apărarea vieții bacteriilor de oțet

Nu se găsește oțet de aproape două luni. Motivul de căpetenie se ghicește ușor fiindcă nu există. Cea mai bogată toană legumică din istoria nescrisă a gogolelor, morcovilor și ardeilor grași a încurtat toate borcanele, la propriu și la figurat (se găsesc nici borcani), a triplat cererea de oțet și, implicit, a scos din anonimat, uit și resemnare, năpastuita industrie a oțetului Directorul Fabricii de oțet din Capitală numește Enache Otrocol. Bunicii lui numeau Tudoran. Mai departe nu și Numele de Otrocol mai poate fi întîlnit în amintirile din copilărie ale lui Ion Crean. De oțet se ocupă de puțină vreme. Amă povestește:

— Procesul tehnologic al oțetului începe unde sfîrșește tehnologia vinului. Fermătarea se obține în urma acțiunii unor bacterii. Aceste bacterii trebuie hrănite cu omul. Spre deosebire de om însă, bacterii nu se dau în vînt după puț: se nasc și cresc în tală. E drept, un talăș de un fel deosebit. Dacă acesta nu-i de calitate, bacteriile se besc, se osilesc și mor. De inanție. Sunt cunoscute numeroase cazuri. La noi, în tîrără, talășul pentru bacteriile de oțet fabrică la o cooperativă din Reghin, județul Mureș. Această cooperativă deține un masină de talăș din România. Lobdele, adămăturiile lemnăsoase necesare, sunt livrate de U.E.I.L. Mineciu, județul Prahova. Conform contractului, U.E.I.L. Mineciu a livrat acestei cooperative cîteva vagoane de măterie primă, dar calitatea acestia a fost total necorespunzătoare și cooperativa a refuzat-o. Pe scurt: fabrica n-a obținut talășul cerut, condiție primordială pentru viața bacteriilor. Cooperativa din Reghin care știe ce înseamnă o viață de bacterii a folosit rezerva de lemn proprie, dar n-a fost de ajuns. S-a trecut la reconditie, narea talășului vechi, dar durata fermătății s-a prelungit de la patru zile, în mod obișnuit, la 10 zile. După cum se știe, niciu năști aproape de noi decât de Reghin. Am copiat mașina de talăș și am comandat unei fabrici din Tg. Mureș. În noiembrie va fi montată în fabrica noastră, aproape de vermut; n-au probleme. N-o să n-avem nici noi. Dacă există soluții? Ar fi una, simplă, larna, primăvara, și chiar va lucra numai cu o parte din capacitate. Dacă beneficiarii și-ar face stocuri în timpul anului să-sar evita aglomerarea din trimestrul trei, cind nu putem pridiidi. Dacă poate n-ai spațiu de depozitare...

— Livrați oțet și în alte județe?

— În Ilfov, Teleorman, Tulcea, Constanța.

— Și probabil că în București se aduce oțet din Tg. Mureș?

— Nu. Din Tg. Mureș nu cred. Mai bine, nu știu. Pe piață am văzut însă oțet din Mizil, Topoloveni (Argeș) și or mai și alte județe, dar n-am văzut. Știu că Topolovenii, de pildă, livrăză și la Constanța unde livrăm și noi.

— Nu e complicat? În București se aduce oțet din Topoloveni. Oțetul de la fabriile dumneavoastră pleacă la Constanța, din Constanța primește oțet și din Topoloveni.

— E complicat. Dar nu ne putem amătela în treburile Ministerului Comerțului Interior.

— Dumneavoastră, nu. Desigur.

De la cei care răspund de destinele comerțului aflu că în curînd se va găsi oțet Bruma din ultimele zile a degradat calitatea legumelor, le face adică necorespunzătoare murăturii, cererea va scădea și et-

Toma MICHINICI
Dicționar: ROT, OAR, ITRI, UIT.

Nicolae CRISTACH

Opinia unui alegător

noda

Nu știu dacă o să vi se para ciudat sau u dar Moda — iată, scriu cu literă mare cest cuvînt care a încetat de mult să mai e semnul vreunui anume lux ieșit din omun — Moda, zic, a devenit o preocupare le ordin social și a ajuns să exprime, dacă reții, gradul de civilizație al unei societăți întregi. Pentru că nu este tot una a îmbrăcat, cu a să imbrăcat bine, adică a fi imbrăcat cu gust, ceea ce presupune existența unor criterii estetice cu aplicație la nivelul unei societăți întregi, ceea ce presupune existența unui gust public elevat, ea ce presupune existența, firește, a unui nume nivel de trai, pentru că gustul să iungă să exprime semnul unui grad de civilizație. Ei, bine, chestiunea modei, rănită să constituie pentru contribuabilul român, adolescent sau matur, bărbat sau femeie, o chestiune, nu de nivel de trai, — pentru că abundența mărfurilor din magazinele noastre de confecții este de natură să risipească pînă și îndoilele celor mai sceptici dintre cei sceptici față de progresele industriei noastre de îmbrăcăminte, — dar o chestiune de gust și de bun-gust nai ales. Avem, firește, și o revistă de mode intitulată chiar MODA, dacă nu mai nulte — de existența uneia sînt absolut sigur — avem, în mai toate orașele cu fabrici de confecții ateliere, ca să nu zic aboratoare, de creat modele și specialiști și chiar manechine pe care se încearcă tot felul de modele cărora li se face, apoi, cu banii grei, o reclamă foarte serioasă. La București, Casa de Mode are ateliere speciale și un grup salariat de manechine, ca dealtfel și marea fabrică de confecții de la Apaca. Sîi după acest inventar destul de sumar și de îngădăitor, încercăți să intrați într-un magazin de confecții și să vedeti cum seamănă între ele toate sacurile, indiferent de stofă din care sunt croite și cum nu seamănă ele cu nici unul din modelele pe care ni le recomandă revista de specialitate care și ea se află destul de în urmă cu ce se întâmplă pe lume. Să intrâm, de pildă, la Adam, în centrul Capitalei, magazin chipuri specializat și tot chipurile mai aproape de rigorile revistei de specialitate. Să vedeti cum cad umerii la haine, cum se încheie aceste haine, fără excepție, la doi nasturi și cum sunt ele toate rotunde la poale iar poalele scurte, peste niște pantaloni înguști la manșetă cind în toată lumea, pînă și la croitorii de cartier de la Buhuși, pantalonii se poartă evazați! Să vedeti ce legătură este între raglaile recomandate de revista de modă și anteriele de la Adam! Dar Adam este doar un exemplu. Într-un singur județ am găsit o sincronizare aproape perfectă între modelele recomandate și cele din magazine. Dar eu să fiu primar în Buzău aș da în judecată, pentru calomnie, pe cei care au făcut reclamă unor astfel de modele ca acele pe care le-ați putut vedea chiar în paginile acestei publicații, modele și manechine care lăsau să se înțeleagă că la Buzău toate fețe sînt grase și se imbrăcată fără nici un fel de gust, ceea ce, să simă dreptă, nu poate fi adevarat. Ceea ce este însă adevarat este că modelele trase în serie sunt fără gust. Ca simplu plătit, stau și mă întreb: nu se poate face chiar nimic pentru ca să arătăm cum merităm, adică bine îmbrăcati? Nu se poate să ne îmbrăcăm în 1974 cu haine de serie realizate după modele ținînd seama de moda lui 1974, măcar în liniiile ei mari? Dacă aș putea, de pildă, pe toți directorii și pe toți șefii fabricilor de îmbrăcăminte și pe toate neamurile lor aș îmbrăca numai cu modelele puse de ei în vînzare și le-aș pune și pe piept o tablă: cine o mai face haine ca mine, ca mine să ajungă să fie îmbrăcat!

Dinu SĂRARU

P.S. Si cind mă gîndesc că dacă aveam valută aș fi putut să-mi cumpăr la Amsterdam o haină făcută la București, după ultimul strigăt al Modei!

cronica dreptei cîntăriri

fie și o pilă iluzorie

În Slatina există un liceu agricol respectabil, al cărui aport la pregătirea cadrelor de specialiști pentru ogoare nu poate fi trecut cu vedere. Profesoare și profesori conștiințiosi se străduiesc, an de an, să «fabrice» tehnicieni competenți de care să depindă miine bijinea, carne și laptele poporului. Dar calitatea «materiei censușii» pregalite pentru culturile și crescătoriile județelor din jur mai depinde și de valoarea «materiei primei», adică a candidaților la înscrierea în liceu.

Într-unul din anii trecuți, concursul de admitere a oferit surprize spectaculoase. Nu vom menționa sesiunea, fiind convins că cei reușiți au atins între timp trepte mai înalte pe calea intelectualizării, dar nici nu vom declara cazul prescris, ci reținem unele consecințe care au ieșit la iveau abia acum.

La data aceluia concurs de admitere, plutonul celor 99 de candidați s-a prezentat compact, fără departajări valorice. Spre exemplu, la examenul scris de limba și literatura română, din zece notări posibile n-au fost folosite decît cinci. Cele de la trei la şapte. Numai că a fost acordat *un singur* şapte și 65 de note trei și patru. La proba scrisă de matematică notările au fost mai variate, în sensul că au fost «kobtinute» și multe note de doi și doi plus.

Promotia risca să ramînă fără elevi din-inte de a se constituî. Norocul a fost că cei 99 de absolvenți ai școlilor de cultură generală din imprejurimi au suferit o bruscă și radicală revenire de formă. De parcă ar fi ingurgitat într-o singură noapte producția națională de glutacid, loazele de la scris au devenit premianți la probele orale. 18 dintre cei pentru care un trei la matematică scris rămăsese un vis nerealizat, au primit în oral numai nouă și zece, rar cîte un... opt! Băieții și fetele au devenit mai stăpini chiar pe limba maternă și pe literatura națională, din moment ce nu mai puțin de 35 dintre cei care o scăldaseră între trei și cinci au dat la oral răspunsuri eminente, judecînd după notele lor de nouă și de zece.

Ar fi fost bine să fi nimerit și noi cu «cîntărul» printre ei. Dar spunem că acel concurs de pomînă are un epilog recent. Iată-:

Un individ întreprinzător, Dumitru Tomescu a avut atunci fericita inspirație să se ostenească să... incurajeze o fată. Era o fată — L.B. — care concurase la liceul agricol din Cimpulung și picase, concurase la liceul industrial din Ștefănești și picase, era dezolată și tocmai se întreba dacă să mai încearcă să mai pice o dată. Dar D.T., întreprinzător și inspirator, atunci dindea teză — comuna cu a altor tineri pregătiți de profesorii lor pe fugă, între două autobuze de naivă — i-a spus: — De ce să nu reușești? Îmi dai trei mii și te fac să intră la liceul agricol din S.

E momentul să precizăm că promisiunea lui Tomescu era cu totul hazardat. El nu cunoștea pe nimeni la liceul cu picina, și n-avea nici cea mai mică posibilitate să influențeze examenul. Se baza pe un calcul simplu al celor două probabilități: reușește — crede că-am ajutat-o, nu reușește — îi dau banii înapoi.

Fata a reușit, în condițiile amintite pentru ceilalți 98 de candidați, convinsă după un salt altă de amețitor în sfera unor note demult uitate, că intervenția lui D.T. a fost răscolitoare. Escrocul a rămas cu banii și cu reclama atotputernicie. Cu acest ascendent, bazat pe același simplu calcul al probabilităților, D. Tomescu i-a mai făcut și pe alții să reușească, ba la școala sanitară din Pitești, ba la școala de șoferi din Cimpulung, ba chiar la un institut medico-farmaceutic transilvan. Ajunsese să pară în ochii consătenilor altă de indispensabil, încât un tinăr de 29 de ani i-a promis 3000 de lei, 10 l de țuică, o damigeană cu vin, o pasare mare și sase zile de lucru la construcția casei ca să-l susțină la un examen care nici măcar nu avea loc, acceptarea la cursuri făcindu-se numai pe bază de înscriere.

De curind, atoateputernicul Tomescu a fost arestat, fără să fie în stare să intervină pentru el însuși. Odată cu condamnarea lui s-a dovedit și faptul că favoritismul poate să fie numai aparent. Dar suntem în măsură să ne întrebăm, ar putea oare exista cultul intervenției, fie și ca o superstieție, dacă peste tot și în toate împrejurările ar fi practicată exclusiv aprecierea obiectivă, fără nici o abatere, indiferent de acuratețea justificării?

Sergiu ANDON

hunedoara, oamenii și fumul

DACĂ AR FI MAI PUȚIN FUM

La Hunedoara, cu Ioan Dobre, primfurnalist la furnalul nr. 5. Îl întrebam doar să, ca să începem discuția, cîte ceva despre munca lui de la furnal. A urmat, pe nerăsuflare, un răspuns «impetuos» al cărui sfîrșit l-am consemnat: «Noi avem niște sarcini precise, importante și ele nu se rezolvă de la sine». Drept să spun, mă cam impresionat această exactitate a «lectiei» despre conștiință și disciplina muncii, mai ales că la ora aceea, era 7 și jumătate dimineață (Ioan Dobre tocmai ieșise din schimb, fusese de «noapte»), eu nu voiam decît să stabilesc cu el o oră de întîlnire pentru după-amiază. Era obosit (îi se citea pe ochi) dar, dacă n-am alte planuri, să invitat la el acasă. Accept, deși mă cam săcăzesc gîndul că nu e preauman să-l întreb cîte și mai cîte, după ce omul a tras «la saibă» o noapte-nreasă. Dar hunedorenii săi... mai ales siderurgiștil Ioan Dobre zîmbește (de ce mi-s dragi oamenii care «te iartă» cu un suris cald, plin de omenie!), zice: lasă, nu-i nimic! — și vorbește despre el, despre alții, despre Hunedoara. A fost brigadier pe șantierul Salva-Vișeu, a venit la Hunedoara prin anul 1949. De atunci aceeași meserie — furnalist. «Asta mi-o plăcute mie, furnalist!» Ioan Dobre a fost de făta cînd, sub ună din clădirile orașului muncitoresc a fost îngropată o piatră de temelie pe care scria: «1949, Hunedoara, primul oraș socialist al țării.»

Chiar aș scria? îl întreb eu. «Mi se pare că mai erau și alte cuvinte, dar eu atîta-mi amintesc. De-atunci s-au construit multe, multe...» Moment nostalgic, sentimental, cu o ușoară notă de regie, dar autentic. Ioan Dobre iubește Hunedoara. «Pentru mine Hunedoara este totul. Dacă ar fi mai puțin fum, Hunedoara ar fi un oraș foarte frumos. Chiar și așa, cu fumul care încă mai este, dar care n-o să mai fie, sănătatea, Hunedoara mea și-a noastră încă e frumoasă. Avem o grădină zoologică și, lîngă ea, un parc al copiilor de toată frumusețea. Apoi, verdeata asta, apărută mai ales în ultima vreme...»

CE-NSEAMNĂ «ÎN ULTIMA VREME»?

Desigur, discuțiile purtate cu Ioan Dobre, au atins și alte aspecte, dar ne rezumăm să explice acel «mai ales în ultima vreme». Înăuntrul acum 3-4 ani, Hunedoara era ca un fel de vulcan asediindu-se pe sine cu fum, zgură și gaze. Dar oamenii au început marea ofensivă a depoluării. S-au montat, deocamdată experimentat (adică de ce ar mai fi nevoie de experiență!) electrofiltre la două (de ce numai la două?) coșuri de oțelărie, au fost înlocuite vechile locomotive cu aburi și (cu cea mai sporită eficiență!) a început o masivă plantare de arbori, adevarate pompe vîii care să filtreze și să purifice aerul viciat. Este adevarat că uneori, cind sunt anumite condiții meteorologice «nefavorabile», fantoma fulmului încă își mai desfăsoară nefasta-arișă, dar, la ora actuală, vegetația Hunedoarei lucrează din plin. Atâtbiruitorarea mamă natură, susținută de hărnicie și entuziasmul hunedorenilor, s-a arătat a fi cel mai prețios aliat al omului. Iată cîteva cifre: între anii 1970-1973 au fost sădite aproape două milioane de flori, 150 mii detrandafiri, 180 mii de arbuști ornamentali, 20 mii de arbori; de menționat că aceste cifre respective reprezintă aproape o treime din totalul a 14 ani de luptă împotriva poluării. Dacă la această stare de lucruri s-ar adăuga următoarele: montarea de electrofiltre și la celelalte 6 coșuri ale oțelăriei electrice, la furnale, dacă Fabrica de preparare a minereului de la

Teliuc, sau dacă Fabrica de dolomită din Zlaști (două localități foarte apropiate de Hunedoara) ar beneficia și ele de randamentul permanent al acelorași electrofiltre atunci, Hunedoara, prin efortul entuziasmat al mijilor de locuitori, ar putea (și trebuie!) să devină mai frumoasă, pe măsura frumuseții oamenilor ei.

GRĂDINA ZOOLOGICĂ

Dorim să ilustrăm hărnicia hunedoanei care, ca orice locuitor al unui oraș superindustrializat, iubește natura, deci iubește frumosul. Argumentul concret și elovent îl constituie amenajarea prin muncă voluntară, a unui impressionant complex recreativ care cuprinde o «bijuterie» de grădină zoologică și un parc al copiilor, cu un trenulet al lor care înconjoară liziera pădurii Chizid, cu niște avioane ieșite la... pensie (dar pe care copiii le-au cam deteriorat), cu o scenă de teatru în aer liber (din păcate prea rar folosită) și cu tot felul de prezente necesare într-un parc al copiilor. De dimineață și pînă seara, o hărnicie fără de capăt stăpînește, fără drept de apel, poalele pădurii Chizid. Tovarășul Viorel Răceanu, prim-vicepreședintele consiliului municipal, ne spune că amenajarea complexului se datorează în exclusivitate pasiunii de care au dat dovadă, de-a lungul a 300 000 de ore de muncă patriotică, toți locuitorii orașului. «Noi, ne spunem acest adevarat gospodar al Hunedoarei, am întocmit toate planurile și devizele pentru extinderea acestui complex cu încă 10 hectare. Avem planuri mari, aş zice, ambicioase, dar ele nu se vor realiza dintr-odată. Sîntem siguri că din partea cetătenilor vom primi același răspuns — interes și pasiune totală. Cît despre grădina noastră zoologică, despre care eu cred că este una dintre cele mai frumoase ca proiectare și execuție (la această idee au subscrис foarte mulți hunedorenii, și nu numai dintr-un patriotism local, n.n.) pot să vă spun că ea se va îmbogăti în continuare. Chiar și așa, la ora actuală, noi ne putem mîndri că vizitatorul, în special copiii, pot să vadă-n carne și oase o sumedenie de animale cum ar fi: urși, leu cerbi, păsări exotice, lupi, cîini dingo, maimuțe, vulpi, nutrii, capre de Camerun, veverite, iepuri belgieni, un iak (vom aduce și o «ciatită») precum și multe altele. Doresc să spun, prin intermediul revistei «Flacăra», că ar trebui înființat, la nivel republican, un oficiu care să înlesnească schimbul de animale de «surplus» între toate grădiniile zoologice din țară, deoarece noi am fost obligați să sacrificăm anumite surplussuri pe care n-am avut unde să le plasăm. *

A nu se-nțelege că masivele plantări de arbori, trandafiri și realizarea complexului recreativ de sub poalele pădurii Chizid, au îndepărtat fumul de deasupra Hunedoarei. Pentru că să iubesc Hunedoara, pentru că iubesc Hunedoara, pentru că Hunedoara poate și trebuie să fie mai frumoasă, am scris aceste rînduri despre Hunedoara, oameni și... fum. Ar mai trebui să spun, apelind la un fel de metaforă, că, sub poalele pădurii Chizid, hunedorenii, într-un restaurant cochet numit «Ciuperca», cu o bere în fată, asistă la nunta de fiecare noapte a Hunedoarei. Respectînd metafora, vom spune că furnalele ridică flăcări albastre, oțelăriile răbufnesc spre cerul nopții porții de jăratec, iar dinspre lamoare se aud neconținute bufnituri, tipete de păsări strani, turnuri de-ntunerice năruindu-se peste-ntunerice spre a naște lumina, simbol al biruinței omului.

Victor NIȚĂ

paradisul

De la *Paradisul*, publicul ieșe cu o anumită nemulțumire. Aceasta se simte din privirea oamenilor, din felul în care și pun hainele pe umeri. L-am întrebat pe Valeriu Moroianu, elev la Grupul școlar sanitar, cum a primit filmul: «Deși îmi plac filmele de acțiune, am acceptat *Paradisul*, cu toate că ratarea este o problemă pentru oamenii trecuți de 30 de ani. Pe tineri îi lasă indiferenți. Așa cred eu. Fiind vorba de o acțiune realistă, mi-am dat seama că în sistemul american dacă n-ai bani pînă și relațiile de dragoste se transformă; pentru că boxerul e părăsit de soție tocmai pentru asta». Întrebat dacă știe cine este John Huston, tînărul îmi răspunde — nu.

Vrem, nu vrem, în cazul numelui lui John Huston, autorul *Paradisului*, săt nevoie recapitulări. Pentru că orice film, bun sau rău, care poartă o semnatură de calibru acestia, nu trebuie expediat cu usurință. Eșecul, ratarea, sint probleme universal valabile. Ele intră în contextul realității umane și capătă semnificații sporite în societatea unde omul este înlocuit cu banul.

Eroii filmelor lui Huston parcurg drumul speranței, al efortului inutil, al dorinței de

adaptare, la capătul căruia pîndește întotdeauna eseul. Reamintim pentru exemplificare doar două din peliculele oferite de Cinematecă și televiziune: e vorba de *Şomul maltez* (1942), film ce deschide tipologia eroului învins; și nu putem trece cu indiferență nici peste *Inadaptatii* (1960), în care celebră Marilyn Monroe, obosită de violență și viață, își pregătește cu zîmbetul-i rănit dispariția.

La aproape 70 de ani, John Huston se integrează curențului realist al filmului american, atitudine meritorie pentru un realizator ce aparține altrei generații. și revenind la *Paradisul* sănțem de acord cu cele spuse de Carmen Nicovici, studență la Academia de studii economice, că «filmului acestuia îl lipsește o anumită vigoare; dar, cînd cei doi boxeri se îmbrățișează pe ring la capătul puterilor, sentimentul de suferință umană este atît de puternic, încît șterge monotonia primei părți a filmului».

Într-adevăr, chiar dacă filmului îl lipsește ritmul susținut, antrenant, dramatismul personajelor sale convinge prin durerea lor.

Rada PREJBEANU

cine, ce, unde, cînd?

• Unul din best-sellers-urile anului literar (din Franța), romanul lui Michel Déon «Taxiul violet», va fi ecranizat de către Yves Boisset, autorul «Atentatului». O distribuție internațională îl reunește pe Philippe Noiret, Peter Ustinov, Vanessa Redgrave, Dominique Sanda, Trevor Howard, Michael York. Filmările vor avea loc în Irlanda.

• Juan Buñuel, fiul marelui Buñuel, și-a făcut cunoscute două proiecte regizorale: «Trompe l'oeil», a cărui intrigă urmărește un drum dificil, între serios și fantezie, și «Leonor» o transpunere pe ecran a unei povestiri gotice, scrisă de Michel Nuridsany, văzută de tînărul cineast ca «un documentar despre viață cotidiană în evul mediu».

• Curd Jürgens intenționează să regizeze și să interpreteze un mare film politic, cu Hardy Krüger și Romy Schneider. După părerea sa, «cinematograful vest-german trebuie să-și regăsească demnitatea».

• Directorul artistic al Companiei «Teatro Stabile di prosa» din Trieste, Sandro Bolchi, s-a specializat în adaptarea pentru micul ecran a unor capodopere ale literaturii ruse. După «Frații Karamazov» a început, de curînd, filmările viitorului teleroman «Anna Karenina». Protagonista — Lea Mas-

sari.

• Bekim Fehmiu, căruia filmul lui Petrović «Am întîlnit țigani fericiti» i-a deschis o frumoasă carieră internațională, a fost solicitat de debutantul în regie Michele Massa (Italia) să fie partenerul Carlei Gravina în «jocul adevărului», «o exemplificare dramatică a unui dat înfricoșător al timpului nostru: refuzul adevărului».

• Robert Hossein și Claude Jade — aceasta din urmă revenită pe platouri după doi ani de absență — apar împreună în filmul lui Denys de la Patellière «Preoții interzisi».

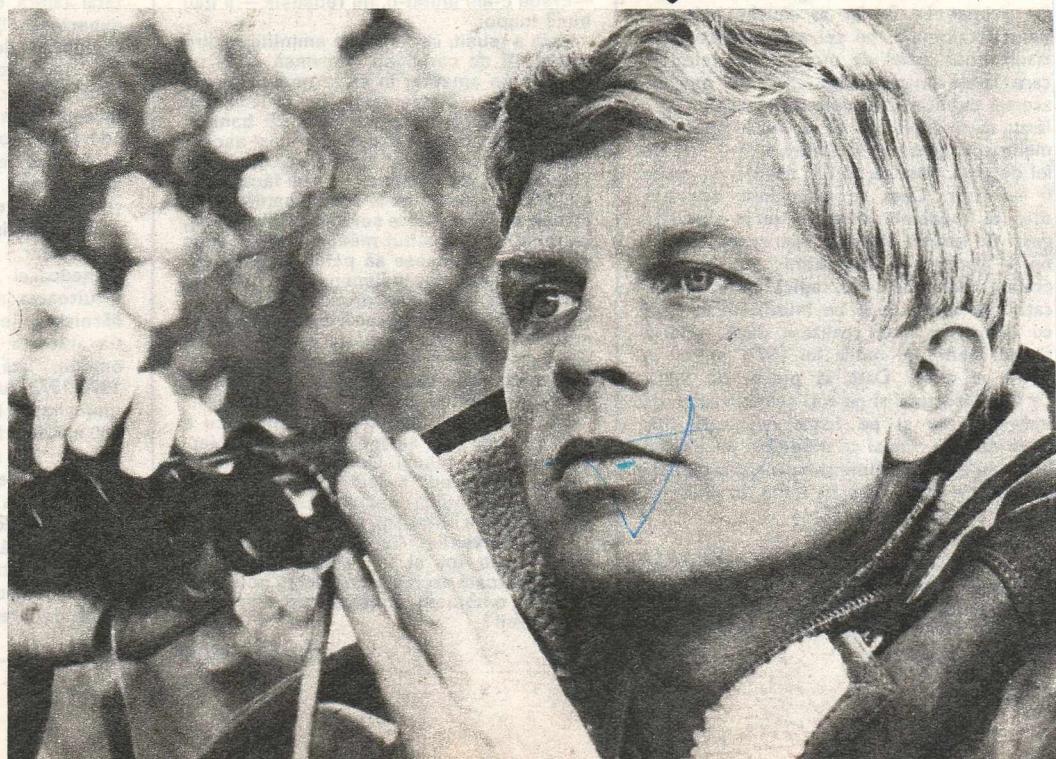
• Părintele James bond-urilor cinematografice, cineastul englez Terence Young, va ecraniza în primele luni ale anului 1974 romanul lui John Le Carré, «Un orășel în Germania».

• O recentă statistică ne informează că recordurile de popularitate ale filmelor produse de Casa Warner Bros, de-a lungul istoriei sale, sint: *Casablanca*, *Şomul maltez*, *Cui îi e frică de Virginia Woolf*, *Un tramvai numit dorință*, *Comoara din Sierra Madre*. O remarcă: primul, al doilea și al cincilea titlu au, pe generic, numele lui Humphrey Bogart.

actori și roluri

◀ Claude Jade («Dragoste conjugală») a ajuns la concluzia că tot mai bine este pe platouri.

Jill St. John, vedetă spectaculoasă, specializată în filme spectaculoase, cum ar fi James bond-ul «Diamantele sunt veșnice».

Hardy Krüger, actorul «marelui film politic» pe care și-l dorește colegul său Curd Jürgens.

N-am isprăvit cu lista profesorilor mei din anul întii al Facultății de drept. Profesorul de drept civil era George Plastara. Familia sa, la origine, era grecească sau, mai larg vorbind, balcanică. O găsești oarecum crutăță, fără obișnuințele inventive ale paharicului Constantin Sion, în *Arhondologia Moldovei*. Iată ce divulgă necrătorul genealogist, la rubrica «PLASTARA»: «Grec, înaintea revoluției grecesti de la 1821, era în lași un bacal Plastara, tinea băcălie în dughenele Trei-sfetitelor, după sfidobirea grecilor voluntari, au fugit în Basarabia și nu l-am mai văzut decât mai tîrziu, tocmai pe la 1835, au venit doi fiori ai lui, unul Alecu și altul Dumitriachi. Alecu s-a insurat cu o fată a unui Marcachi grec tătăuian, și au luat moșie în posesie (arendă, n.n.). Celalt ce mijloace va fi întrebuit nu știi, că pe la 1848 l-au facut căminariu». Pitacele de boierie, sub Mihail Gr. Sturdza, se cumărau. Așa, desigur, și-a procurat același grad în boierie de treapta a două și tatăl lui Mihai Eminescu, Gheorghe Eminovici. Din acești mici boieri ai domniilor pământene înainte și după Eterie, să recrutat apoi așa-zisa noastră burghezie mare, cu case mari la oraș și cu moșie.

Profesorul nostru era urmașul obosit al unei astfel de familii. N-avea nimic de *graeculus*, în aspectul fizic sau în inteligență. Deși cred că nu trecuse de vîrstă de 45 de ani în 1920, își purta cu greutate masa de căruri și vorbea cu o elocuție iritant de lentă. Era singurul profesor al nostru, la ale cărui cursuri stenograful aștepta în poziție confortabilă de repaus, pentru că profesorul, care nu-și ctea lecția, elabora foarte lent și punea pauze în interiorul aceliei propoziții. Materia pe care o preda era poate cea mai importantă. Profesorul și-o stăpinea, dar își deschese greu gura, parcă și-ar fi ferit-o de cleștele dentistului. Avea însă o faimă de mare savant, în contrast izbitor cu neînlesnirea sa la cuvânt. Studenții rămâneau incre-

materiei, când facea studiul comparativ al cite unui cuvint în toate limbile și dialektele neoromanice, erau piedici la receptarea ușoară a cunoștințelor noi. Îmi amintesc totuși cu emoție admirabilul său curs, dacă nu mă înșel, din anul universitar 1920–1921, de semantică. Se știe că sub acest nume se ascunde unul din sectoarele cele mai impresionante ale lingvisticii, care ne revelează evoluția sensurilor unui cuvint de-a lungul vremii. Disciplina fusese introdusă la noi de învățător Lazăr Șăineanu, discipolul atât de personal și de multilateral al genialului Hasdeu, dar el o numise *semasiologie*, dedicindu-i un studiu întins, pînă astăzi nedepășit de știința noastră lingvistică. Frecvența mea la curs era destul de rară, lucru pe care mi-l reprosez de mai multă vreme. Am pierdut prilejul să mă inițiez de tîrziu în tainele minunatei noastre limbii și a trebuit să treacă mulți ani ca să recupererez, de unul singur, ceea ce mi-ar fi dat catedră și marea lor de știință care a ilustrat-o. Sensibil la comic, n-am uitat, în schimb, examenul din anul în care făcuse un curs despre Dante, cu ocazia celui de-al șaselea centenar de la încreștere din viață a autorului *Divinei Comedii*. Profesorul descoperise în cursul litografiat de un student fraze pe care nu le rostise. Mi-amintesc că la examen ne-a vorbit cam așa:

— Scrieți liber, orice vreți, despre Dante...

A urmat o pauză, în care se lăsase o mare tacere, studenții nesesiind motivul pentru care profesorul, în genere riguros și sever, dădea subiecte grele, cerind cunoștințe numeroase și exacte. Profesorul a continuat, cu vocea sugernăță de emoție:

— Pentru că redactorul cursului mi-a pus în seamă niște enormități...

Altă pauză, în care, vorba aceea, se putea auzi musca bîzîind în arșița lunii de vară.

Curiozitatea ne-a fost în sfîrșit satisfăcută. Profesorul ne-a divulgat una dintre acele «enormități».

o legendă temutul Alexandru Philippide, iar la Cluj, în noua universitate, strălucea Sextil Pușcariu. Puțini dintre noi știau că profesorul nostru era și șeful unei școli literare, că promova poezia nouă, literatura citadină și cultul civilizației latine, fără prejudecările latiniștilor de peste munți, de unde descălecaseră tatăl său, Aron și fratele acestuia, Nicolae. Îl ignoram pe poet, adică mai bine zis, nu-l citisem încă, dar l-am descoperit în acel curs de semantică, în care intuția poetică sărea în sprînjul interpretării avatarelor diferite ale unuia și aceluiași cuvînt din limba noastră.

Un alt profesor, în felul său remarcabil, era G.G. Antonescu, care deținea catedra de pedagogie. Era un bărbat cu părul blond-argintiu, dar cu o tinută imponantă și cu gesturi studiate, care-l făcea mai interesant decât obiectul cursului său. La catedră, vorbea cu eleganță în atitudine și în elocuție, dându-ne egale plăceri optice și acustice. Ne plăcea, aşadar, să-ri urmărim gesturile și frazarea de școală maioresciană, dar nu și cursul, bunăoară, despre Herbart, filozoful care și-a sistematizat, în modul cel mai rebarbativ, cu putință, principiile pedagogice. Profesorul nostru se străduia să le limezească și să le pună într-o ordine accesibilă, dar nu reușea pe deplin. Flancat de cei doi asistenți ai săi, oachesul și tuciuriul Ștefan Șoimescu și I.C. Petrescu, succesorul său la catedră, profesorul trona cu demnitate și prestanță.

Eram dator să dăm un singur examen la pedagogie, după doi ani de frecvență (vorba vine!).

Mi-amintesc că mi-a căzut subiectul «Pedagogia lui Nietzsche».

Citisem cursul, cunoșteam subiectul, chiar îl citisem și pe autor în cîteva din principalele lui cărți.

Am început cu fraza:

— Friedrich Nietzsche nu a fost un pedagog de profesie, nu a scris tratate de pedagogie, dar din opera sa putem deduce idei directoare în pedagogie.

Am surprins un sunătă ironic pe masca întunecată a lui Ștefan Șoimescu, care sedea la dreapta profesorului.

Cum eram foarte coltos, mi-am întrerupt expunerea și m-am adresat direct ironistului meu:

— Mă rog, de ce zîmbiți? Am spus o prostie?

— Nu, dimpotrivă, am găsit introducerea intelligentă. Sînt curios să vă ascult mai departe.

— Atunci, de ce ati suris ironic?

Asistentul a tăcut, iar eu am răspuns mai departe foarte satisfăcător, obținând de la profesorul G.G. Antonescu bilă albă.

Mai tîrziu am aflat că distinsul pedagog era fratele fostului ministru liberal Victor Antonescu. Acesta rămăsese întipărit în memoria generației mele de cercetași și a celor de luptători în primul război mondial prin celebrele cuvinte ce le-a rostit la ieșirea din consiliul de coroană din Sinaia, în ziua de 15 august 1916, cind s-a hotărît ieșirea noastră din neutralitate. Acele cuvinte memorabile, adressede ziariștilor, au fost următoarele:

— E lată rău! Am intrat în război!

Eram un cititor pasionat al lui Caragiale. Devoram și toate ziarurile care veneau la Turnu Severin. Am luat act de istorica declarație a ministrului din cabinetul I.I.C. Brătianu. În minte îmi sună parcă o frază din opere complete ale lui Caragiale. Am alegat la exemplarul meu (Ed. II, Minerva, 1913). Sîi iată ce am găsit în bucata cu titlul *Ultima oră...*, care începe cu cuvintele:

«Mă aflam în toiu conflictului româno-bulgăr, în parcul de la Sinaia...»

În acel moment de psihoză belică, din fericiere depășit, un reporter își încheie tirada cu aceste cuvinte:

«Să-ți spun ce am aflat acum la telefon din București... E lată rău! Războiul e declarat!»

Mi-am dat seama din acel moment (eram de 14 ani) că există un univers caragialian, care îngloba o largă parte din viața noastră publică, de la periferia gazetăriei pînă la, inclusiv, virfurile vieții politice. Fratele lui G.G. Antonescu trăia evenimentul cel mai de seamă din istoria neamului nostru la același nivel al expresiei cu reporterul din 1900 (*Universul*, 18 august!). Coincidența mă tulbură și astăzi, după multă bine de o jumătate de veac de istorie modernă și contemporană. Mă rog, nu e... lată rău?

alți profesori universitari

meniți cind aflu că profesorul lor cucerise în tinerete un număr impresionant de diplome de licență și de doctorat, în țară și în străinătate. Era, care va să zică, tobă de carte. Bărbatul fusese frumos, dar materia îl complexea, îngreunându-i trupul și bălbăindu-i mersul. Mă urmărește mai ales privirea ochilor lui întunecoși, rătăcind mai mult în vag decât fixindu-se. Capul era mare și păstra ceva din frumusețea de altădată. Ca avocat, profesorul părea căutat pentru știință lui de carte, dar mă întreb ce efect putea avea la bară vorbirea sa cu înțețitorul, în duel cu adversari limbui și îndrăzneți. La examine, scotea serii lungi, punea întrebările, dar încurca notele trecute ulterior, trîntind cîte un student care răspunsese bine și, invers, notind cu bile albe pe altul care fusese «tușă de Venetia». Mie mi-a dat o bilă roșie. Nu-mi amintesc altceva, deoarece pregătisem, ca mulți alți colegi, din ajun și nu eram perfect stăpîn pe materie. Alți colegi ai mei au făcut însă contestație, pentru că se treziseră afișați cu bilă neagră, cu toate că răspunseseră bine. Nu le-a fost de nici un folos — profesorul nu revenea asupra notelor.

La litere, am urmat în anul întii, printre altele, cursul lui Ovid Densusianu. Era un bărbat scund, claudicant, care se plimba în cursul prelegerii de la un capăt la altul al lungii catedre, dîndu-și din cind în cind la o parte și la alta de păr care î se lăsa peste ochi. Vorbea graseiat. Nu făcea mare impresie la prima vedere. Infirmitatea sa și ariditatea

interlocutorii nu mă aprobă

Mă aflu în una din secțiile Institutului de medicină internă «Nicolae Gh. Lupu», alături de medicul de gardă Sebastian Mitu și pacientii Rodica Mihu, Ion Spineanu și alții doi bolnavi, care preferă anonimatul, pentru a viziona împreună «Panoramic științific» (program I, ora 20,05, vineri 19 octombrie). Subiectul pe care îl urmărim prezintă interes atât pentru medicul în specialitate cît și pentru bolnavi. În emisiune se punea întrebarea (o ipoteză a unui medic român) dacă insuficiența vitaminei C în alimentație provoacă apariția pieptelor la ficat — și se primea un răspuns: cercetările desfășurate în alte țări confirmă această ipoteză. Emisiunea a fost lapidară, strict informativă, fără rețete, fără liste de bucate și, fără amănunte despre această... (intitulată în programul T V) descoperire. Desigur că aș fi vrut să văd aievea toate acestea, m-ar fi interesat de exemplu și cum a ajuns medicul român la descoperirea sa, metodele de aplicare a ei etc. Nu este la îndemnă oricui să facă o descoperire care poate însemna mai puțini bolnavi cu pietre la ficat sau deloc și asta numai prin grija întocmirii unor meniuuri care să conțină obligatoriu, aşa cum obligatorii sunt calorile în hrana sportivilor de performanță, o cantitate prescrisă de vitamina C. Interlocutorii mei nu mă aprobă! Susțin că faptele arătate pe micul ecran sunt suficiente pentru o ipoteză. Este exact cît trebuie. «Televiziunea are rolul de popularizare a lucrurilor în mare și apoi oricine știe care anume aliment conține vitamina C; orice gospodină, orice bucătar poate căuta în cările de specialitate, în almanahuri, (sunt și reclame la aprozări) care dau și modul de preparare pentru păstrarea vitaminei C» (Dr. Sebastian Mitu). Ca informație este foarte bună.

«Dischinezii bilări aveau foarte mulți studenți pe vremea mea, pentru că se mîncă pe sponci. Pe deasupra, eu, după terminarea facultății de chimie, am mai făcut și o navetă nenorocită: lată-mă acum operată de piatră la ficat (se confundă cu medicul). Cred că pietrele s-au format în timpul sarcinii».

— Da este adevarat, dar există factorul predispozant. Cei care fabrică pietre au ceva genetic. Factorii ereditari au un rol...

— Pot eu să mănînc salată și măcriș, vitamina C deci pînă nu mai pot, că tot mama e de vină.

— Si psihicul influențează, factorii adjuvanți care concură la instalarea bolii. S-a constatat că civilizația, stress-ul plătește tribut prin frecvența anumitor afecțiuni tocmai datorită lipsei factorilor naturali. Marinarii fac scorbut din cauza absenței crudătilor din alimentație, dar nu știm dacă dau și cel mai mare număr de litiază.

Pacientul Ion Spineanu se întrebă ce procentaj de bolnavi cu pietre la ficat există în țările cu multe citrice. «Nici la noi vara nu se poate vorbi de o carentă a vitaminei C din alimentație. Atîta timp cît nu știm patogeneza litiaziei (producerea pietrelor) este greu să găsim mijloace de prevenire și de tratament» (dr. Sebastian Mitu).

Deși intitulată «descoperire» emisiunea nu a reușit să suscite interesul celor de față. Vitamina C într-adevăr are importante roluri metabolice dar e greu de spus dacă această vitaminiă influențează în cazul pietrelor la ficat. Se vor face studii de laborator, experimentări, analize și după aceea vom putea spune în ce măsură este o descoperire. Personal doresc să fie.

Coman SOVA

Pentru tot ce mișcă, zboară și visează, Mircea

Mihaela Mihai și (ceva) Doru Stănculescu.

Venit cu un tren de noapte, Florian Pitti.

Zimbește pentru dumneavoastră Ion Bănuță.

Doru Stănculescu și Sorin Minghiat, amintindu-și copilăria unui poet.

Programul Cenaclului Flacără de luni, 29 octombrie, va fi următorul
— Antologie Flacără — Nina Cassian. Prezintă Nicolae Dragos.
— În discuție: 10 balade ale poetului George Tărnea.
— Pictură de Paula Ribariu.
— Microrecital Cornel Ionescu (muzicuță).
— Din nou cîntă la cenacul nostru Valeriu Sterian și Carmen Marin.
Sedința va avea loc în București, strada Slătineanu nr. 16, la ora 19,30.

cum a fost (VI)

Vineri, 19, și sâmbătă, 20 octombrie, **Cenaclul Flacără** a susținut două întîlniri cu iubitorii de muzică și poezie din Craiova. și pentru a se prezenta cît mai bine în fața craiovenilor, **Cenaclul Flacără** a sosit în capitala doljeană cu un autocar plin ochi cu capete de afiș. Craiova i-a primit pe oaspeți cu flori și, mai ales, cu o evidentă și emociionantă poftă de poezie și muzică. Prima întîlnire, desfășurată la **Casa de cultură a tineretului**, i-a adus pe invitați față în față cu o sală arhiplină (cam 300 oameni pe un loc), frenetică și (pe alocuri) gălăgioasă. Cind nu s-a aplaudat s-au recitat poezii (Ion Bănuță, Niculae Stoian, Nicolae Dragos, Ion Gheorghe, Adrian Păunescu), s-a cîntat (Mircea Florian, Mihaela Mihai, Doru Stănculescu, Sorin Minghiat, Flacără Folk '73 și Sfinx). Deși n-a răspuns în versuri la întrebările adresate din sală, deși a călătorit pe locul cu numărul 13 în autocar, deși Ion Bănuță a declarat că el, Ion Bănuță, este «genial» pentru că a făcut armata la geniu în Craiova, Constantin Teașcă a fost vedeta serii, chiar și după ce a recunoscut că n-așe nu are noroc la fizic. În timpul pauzelor, la stand din curtea Casei de cultură s-a vîndut **Flacără** nr. 43, s-au dat autografe pe revistă, s-a discutat; toată lumea a fost mulțumită, deși nu s-a dansat.

A doua zi dimineață, între orele 10,15 și 13, în sala nouului Teatrul Național, în prezența organelor de conducere ale județului Dolj, s-a desfășurat cea de-a doua întîlnire. Față de programul primei întîlniri, spectatorii au avut bucuria de a-i asculta pe Tudor Gheorghe și pe Florian Pitti, sosiți special în cursul nopții de la București. A fost tot atâtă liniste în sală și atunci cînd a recitat poetul Ion Gheorghe și cînd au cîntat excelenții instrumentiști de la Sfinx. S-a aplaudat cu plăcere și după poezile lui Niculae Stoian și după recitalul fraților Mihaela Mihai și Doru Stănculescu (ambii cu bunici stabili în Goicea Mică).

Pentru că nu au făcut armata la geniu și pentru că nu se simt nenorocoși la fizic, Eugen Seceleanu și Dorin Tudoran au uitat să citească textele pregătite cu migală la București. S-a făcut și o scurtă pauză pentru a se permite jucătorilor de la Universitatea (aflați, pînă atunci în sală) să plece la masă. Dealtele, dacă nu ar fi fost derby-ul de la ora 15, întîlnirea de la Teatrul Național s-ar fi prelungit mult după ora 13. Așa, însă, invitații Craiovei s-au suit în autocar și au plecat la stadion, unde au fost trup și suflet susținători ai formației locale, cunoscută în redacția **Flacără** sub numele de **Campioana unei mari iubiri**. Cu toate comentariile entuziaste ale lui Constantin Teașcă, Universitatea a egalat abia spre final. Făcînd un ultim tur al orașului, autocarul și pasagerii săi s-au îndreptat spre București, unde participanții la cele două întîlniri de la Craiova au adus amintirea unui public iubitor de poezie, muzică, polemică. Dar cea mai plăcută surpriză îi aștepta la București, unde, la prima oră a dimineții, aștepta o scrisoare a studentului Mihai Juncu, Electrotehnica, anul V, în care, printre altele, stă scris: «Vă mulțumim pentru minutele petrecute împreună, vă mulțumim pentru poezia patriotică pe care am pricoput-o și înțeles-o... Am fost prezentî acolo cu inimă, cu urechea, cu ochiul și tot ce am auzit a găsit loc în mintea noastră... Vă rugăm să mulțumiți tuturor, să veniți nu peste cinci ani, ci peste cinci zile și vă asigurăm că vă vom primi la fel, adică cu tot ce e mai frumos și mai bun în noi!»

Îată destule motive pentru ca întîlnirile **Cenaclului Flacără** cu iubitorii de muzică și poezie să fie așteptate cu maximum de interes, în primul rînd de cei care-l constituie azi.

Dorin TUDORAN

Merge!

Ion Gheorghe!

Chiar ati venit?

Din nou la Craiova —
Niculae Stoian!

Cântă Flacără Folk '73!

Fotografii de
Radu CONSTANTINESCU

Recită Nicolae Dragoș.

Muzică, flori și Sfincși.

C. Teașcă: Dați-mi-o pe Ajax și căștig Cupa României.

cronica de fotbal

și cu brînză și cu mac...

Simbăta am stat cu toții în jurul televizorului ca mița la gaura șoarecelui. Pe micul ecran trebuia să iasă minunea, marele meci al campionatului, cel mai tare cu cel mai tare, Dinamo, campioana tării, împotriva liderului autoritar din zilele noastre. Presa a făcut vîlvă cît a putut, locuri mai erau pe Centralul craiovean, pe la poalele tribunelor, după cum s-a văzut bine, lumea n-a mai zis nimic după golul lui Luceșcu, cădou oferit acestuia de Boc, prinț-o lege de a gîndi inexplicabilă la acest jucător, pîndit, ca și Neagu, de un negru ghințion...

Așadar cum a fost acest meci?

Mie mi-a plăcut pentru că s-a luptat epuizant pentru fiecare minge, în teren era o tensiune de mare partidă și focul bătăliei avea loc mai ales în fața culegătorilor dinamovisti, mereu asaltat, mereu punctat de ambiga craiovenilor, din păcate, într-o schită ce se repetă pînă la exasperare: pătrundere pe aripă, centrare și de-acolo, cap la Oblemenco sau mai ales, său nesigur la acest norocos Bălan care înscrie cu o regularitate de ceasornic, deși nu are stofă unui mare jucător.

S-a scris săptămîna aceasta destul de schemele fumate ale Universității Craiova, acuzîndu-se mai ales previziunile lor tactică. Nu știu ce să spun: dacă bucureștenii au beneficiat de forma excelentă a lui Sătmăreanu II, care e înalt și sare la fel de bine la cap ca și tunarul craiovean, poate că în alte locuri, unde centimetrul opărătorilor sunt mai în suferință, avanțul jocului pe sus poate fi fructificat. Dar ceva este adevarat și în observația că nu se joacă și pe jos, în scurte schimburi derutante și că micuțul Balaci a sosit de pe tușă cu golul egalizator în bacanc, el pătrindu-nă se ceva straniu în mașinăria cam greoaie a înăntării craiovene, cel puțin de data astă...

Acestea spuse, să vedem ce mai constatăm: diminuarea numărului de spectatori: în Giulești, 10 000 de suflete; pe Republicii numai 3000! De ce și-or da cluburile în pungă nu înțeleg, dar e treaba lor, la urma urmelor...

Steaua, meci nul la Timișoara. E un rezultat care spune multe: poate că inițial Poli de pe Bega să crească în

poșta fair-play

M.N.D.-București:

1. Ce spuneți de o colaborare Traian Ionescu - Constantin Teșca (în ordine alfabetică) la cîrma echipei naționale? Atât timp cît «electricitatele» de același fel se resping nu văd posibilă o asemenea coabitare nici chiar la pitici. Fizica rămîne... fizică!

2. Părerea dumneavoastră despre schimbările de la «Sportul studentesc».

Care dintre ele, de conducere sau de antrenori? ...Părerii am, dar... să mai așteptăm!

Crăciun Mariana - 17 ani - Buzău:

1. În ce localități din țară săt echipe de fotbal feminin și cum aș putea face parte și eu dintr-o asemenea echipă? Vă asigur că am talent.

...cred că și la Buzău există! Dacă nu, așteptați!

2. Cum de nu scrieți și la revista «Fotbal»?

Cîndva am fost membru al Colegiului de redacție. Dar numai pe hîrtie, fiindcă nimici nu ținea cont de părările mele. Am demisionat în scris.

3. Cred că nu mai pot califica pentru C.M. din 1974?

De ce nu? Mai ales că în acest fel s-ar stinge și aprecierea lipsă noastră de la această confruntare finală s-ar datora... oraselor Helsinki sau Leipzig și nu... fotbalului prestat!

4. Vi s-a propus vreodată să fiți salariatul unei publicații sportive? și dacă da, de ce nu ați primit?

Dă! Săptămînalul «Flacără» la începutul lunii august. Am refuzat oferta pentru a nu mă compromite și ca... ziarist. Colaborator fiind, ai circumstanțe atenuante, mai ales cînd ești controversat ca mine.

5. După meciul de la Leipzig v-ați spus părările competentei, în două materiale și în poșta fair-play. M-ar interesa (cred și pe mulți alții) opinile dumneavoastă și după meciul cu «poetii de la Polul Nord»?

De la început resping părările tuturor acelora care mi-au řuierat pe ureche că ar fi fost un «abandon» voit! Ca antrenor vorbind, a fost un foarte reușit antrenament în condiții «direcție de joc», o cursă contracronometru, o alergare cu handicap. Cu Oblemenco în linia de înaintare, scorul putea să fie ca la volei. Mai mult satisfăcut: golurile marcate la puncte fixe, explozile și cursele aripilor (deși Pantea s-a văzut numai repriza a două, adică atunci cînd a fost jucat și sprijinit) care, fără forță atletică

valoare de la meci la meci, poate că, în continuare, militarii nu scot punctele pe care le doresc și le-ar merita la valoarea numerelor care alcătuiesc unsprezecele roș-albastru! Oricum, pentru timișoreni rezultatul este cît se poate de onorabil.

Îmi place de pe acum duelul continuu dintre F.C. Constanța și formația craioveană. Totul supraveheat, desigur de ochiul atent al dinamovîștilor care, între altele, au jucat excelent în Bănie. Pe urmă nu cred că Steaua va rămîne mereu la jocul acesta șters, fără personalitate și că o formulă, nu știu care va fi, va impune această formație de mare tradiție în competiția pentru primul loc.

Rapidulețul a luat o gură de aer în Giulești și a sărit pe locul 13, e ceva, dar nu e tot. Acolo, sub podul Grant, se petrec lucruri curioase. Autoritatea lui Macri nu place leneșilor, dar eu sunt de partea lui Tache. Prea multă boemă peste tot, prea multe Crame, must și mititei...

Eugen BARBU

P.S. La trei zile după meciul frumos de la Craiova, Dinamo București a apărut în fața publicului său într-o mizerabilă stare fizică, practicind cel mai urât joc pe care l-am văzut de cînd știu această formație. A reieșit încă o dată că mai toate echipele noastre se dedau unui joc strămoșesc, lent, fără vreo sansă în Europa. Nefericirea temporizării, învățătă ani la rînd la Națională se răzbună pe această formație. Evident, a ciștigat Atletico Madrid, care știe să joace balonul dintr-o bucată și practică un maraj sever care a incomodat vizibil pe jucătorii noștri neobișnuiti cu viteza, cu ruperea ritmului de joc. ș.a.m.d. Mai ar fi de menționat că, aşa cum cinea remarcă în tribună, la ora de față Dinamo este o echipă de mijlocași, practic cu numai doi atacanți.

La Liège, Universitatea Craiova s-a băut curajoas, arătînd mult mai multe lucruri frumoase decît bucureștenii, pierzînd la un scor recuperabil. Părerea mea e că putem avea speranță la returnul din Bănie!

cronica ringului

finalele în 9 reprez

● Cu două săptămîni în urmă, în cadrul acestei rubrici, îmi exprimam temerea că la Cluj finalele campionatelor naționale de box nu se vor bucura de atenția și interesul pe care, normal, îl merită. Din fericire, și o recunoște cu plăcere, presupunerile de la București nu s-au potrivit cu realitatele de la Cluj. Nu știu dacă rîndurile scrise atunci au avut efectul unui catalizator asupra gazdelor campionatelor, dar organizatorii sportivi ai orașului au făcut total cu lucrurile să iasă bine. Pentru a asigura o atmosferă sărbătoarească acestei competiții, ei au apelat și la serviciile unui cunoscut regizor clujean. Și totul a fost excelent. Felicitări!

● În cronicarea pugilistică de pe ringul clujean a avut și urmări tragi-comice. Pe cînd de la prima gală semifinală, antrenorul emerit Ion Chiriac s-a trezit la hotel, unde locuia împreună cu boxerii săi de la Steaua, fără sacoșă cu echipament. Cu gîndul la cine știe ce tactici de luptă, cunoscutul «om de colț» și-a uitat sacoșa în stația de autobuz din vecinătatea Sălii sporturilor. Și se spune doar că boxerii...

● Pentru a asigura o cît mai exactă împărțire a dreptății pe ringul campionatelor, federația de specialitate a avut buna inițiativă de a invita și doi arbitri străini: italianul Talarico și irlandezul Thomson. Acesta din urmă este unul dintre numeroșii suporterii ai echipei (oare cum se numea?) pe care Dinamo a surclasat-o la București cu 11-0. Thomson s-a dovedit a fi, însă, un adevărat «cavaler al ringului», apreciuindu-i pe boxerii dinamoviști la justă lor valoare, fără nici o intenție revanșardă...

● Frații Calistrat și Simion Cuțov, vedetele unui film pentru tineret. O echipă de filmare condusă de regizorul Timotei Ursu i-a urmărit în zilele campionatelor de la Cluj pe cei doi ași ai ringului. Inițiativă lăudabilă, care îmbogățește destul de săracă noastră filmotecă sportivă.

● Printre spectatorii la finale a fost și un veteran al boxului românesc, ingerul clujean Virgil Salvanu, în vîrstă de 83 de ani. În 1919, el a participat la întrecerile pug-

listice din cadrul jocurilor interiale care au avut loc pe stadionul Pershing, din Paris, fiind primul boxer român prezent la o competiție internațională. «Cel mai bun boxer din ultimul deceniu — a declarat octogenarul clujean — este, fără îndoială, Calistrat Cuțov.»

● Cea mai mare surpriză a campionilor a oferit-o tinărul constănțean Ibrahim Faredin, care a primit decizia de învingător în fața campionului european Constantin Gruiescu. Faredin a reușit să-l păcălească nu numai pe Gruiescu, ci și pe arbitrul din ring, I. Szacacs, din partea căruia ar fi trebuit să primească avertisment pentru refuz de luptă.

● Meciul cel mai spectaculos și mai dramatic l-a oferit, așa cum ne așteptam, Calistrat Cuțov și Paul Dobrescu. Cuțov, cu fantezia sa strălucitoare, a învins, păstrîndu-și centura de campion. O revanșă între cei doi rivali ar umple tribunele ori cărei arene din țară.

● Centurile de campioni naționali pe anul 1973 au fost cucerite de acești 11 «magnifici»: Categoria semimusă — Mihai Aurel (Farul), muscă — Ibrahim Faredin (Farul), cocoș — Marian Lazăr (Steaua), pană — Gheorghe Ciocină (Steaua), semiușoară — Simion Cuțov (Dinamo București), ușoară — Calistrat Cuțov (Dinamo București), semimijlocie — Victor Zilberman (Steaua), mijlocie mică — Stefan Florea (Steaua), mijlocie — Alec Năstac (Steaua), semigrea — Ion Györfi (Dinamo București), grea — Ion Alexe (Dinamo București).

● La această ediție a campionatului s-a boxat cu mănuși fabricate la Reghin. Pielea bună, moale, formatul fără cusur, să juri că sunt renumitele «Berg», nu alta. Din păcate, după prima gală trei perechi s-au stricat. Au plesnit la cusături! În plus, să vezi și să nu crezi: în pachetul expediat de fabrică, o pereche era formată din două mănuși pentru mîna stîngă. Le-o fi plăcind celor de la Reghin numai directă de stînga?

Petre HENT

tenis

paradoxul lui năstase

Au trecut patru ani de cînd Federația Internațională de tenis prelua de la J. Kramer, una dintre cele mai valoroase idei pe care acest ilustru promotor le-a pus în slujba dezvoltării tenisului mondial. Patru ani în care Grand Prix-ul, conceput inițial pentru a stăvili trecerea masivă a jucătorilor în grupul profesionist patronat de L. Hunt, avea să devină mai cuprinzător și mai puternic. Și iată că acum, opt luni pe an, elita tenisului mondial gustă fără exceptii, din duritatea unei adevărate curse de regularitate în care tempo-urile moderate ale turneelor de categoria B și C alternează cu sprinturile concursurilor de categoria A și A.A., cotate cu punctaj maxim.

Imediat după startul său în ediția din acest an, mai precis odată cu strălucita victorie de la Roland Garros, Năstase devine lider incontestabil cu aproape 100 de puncte avans. În continuare, victoriile din Cupa Davis ca și cele de la Gstaad și Cincinnati îi măresc diferența față de principalii săi următori: Kodes, Orantes, Panatta. Urmează o perioadă grea în care Parun, Pattison, și de două ori Okker, la Los Angeles și Chicago, îl obligă să se mulțumească cu poziții secundare. Ilie sesizează intelligent momentul critic al cursei și se retrage pentru a acorda refacerii forțelor sale prima săptămînă lunii octombrie.

Revenirea de la Barcelona avea să înseamnă un nou triumf, care includea două prețioase victorii, asupra lui Orantes și Kodes și o consolidare substanțială a poziției de lider. Astfel că, acum, cu mai bine de o lună înaintea acutului final de la Boston, unde își vor da întîlnire laureații, victoria lui Năstase nu mai poate fi pusă la îndoială (chiar dacă Okker îl învins din nou la Madrid). Este al doilea succes consecutiv al inegalabilului nostru campion, și ar fi putut fi al treilea dacă o lacună regulamentară — în primele ediții nu se acordau puncte întîlnirilor de Cupa Davis — nu l-ar fi frustrat, în 1971, de o izbîndă în fața lui Smith.

Pentru mulți dintre noi, categoricele și repetatele succese ale lui Năstase în aceste adevărate maratoane tenisistice care înconjoară în fiecare an pămîntul de cîteva ori, pot părea paradoxale. Pentru că e greu să acorzi jocului lui Ilie atribuie de constantă și perseverență.

Eu cred că tocmai acest paradox demonstrează excepționala sa clasă.

Stefan GEORGESCU

Constantin TEAȘĂ

repriza a treia

mai avem totuși o speranță

După înfringerea usturătoare — nu atât prin scor, cit mai ales prin manieră — suferită de Dinamo, am aşteptat cu speranțe transmisia T.V. de la Liège. Campioana noastră fiind ca și eliminată după meciul-tur, călătoria ei rămînând o elegantă obligație protocolară, am crezut în garda defensivă a echipei oltene, «gardă care moare, dar nu se predă» (Aici, în țără). Nici la Liège nu s-a predat, a luptat cu admirabilă dăruire pînă la capăt, din păcate însă întreaga dăruire a fundașului Niculescu nu a fost suficientă pentru a-l stopa pe excelentul atacant iugoslav Rora (diferența de clasă și-a spus cuvîntul), care a făcut pe partea sa repetate brese în dispozitivul craiovean de apărare.

De altfel, nu credem că greșim susținînd că victoria echipei belgiene a fost decisă de singura confruntare directă, evident dezchilibrată valoric, duelul Rora-Niculescu.

Pentru a nu ne amâgi singuri, este bine să recunoaștem și cu mintea ceea ce am văzut cu ochii, și anume că Standard Liège a jucat bine, este un adversar puternic, un adversar care a binemeritat victoria obținută.

Spre mîngâierea gîndurilor noastre, înfringerea echipei oltene s-a produs la un scor care — teoretic și practic — poate fi răsturnat în partida return de la Craiova.

Puse într-o ecuație, condițiile calificării Universității sînt, după părere noastră, următoarele: inteligență (în pregătirea jocului) și apoi tradusă în evoluția echipei la

7 noiembrie) + ambicie (va fi destulă, n-avem nici o îndoială, ba chiar va depăși, credem, tot ce a văzut pînă acum Craiova în materie de fotbal) + șansă (pentru că în acest joc orice echipă are nevoie și de șansă).

Oricum, Universitatea Craiova speră, iar speranțele sale au un suport real, pe care, din păcate, nu-l mai pot avea speranțele dinamovîștilor, care se mai pot califica doar printr-un miracol, iar în fotbal miracolele sunt foarte, foarte rare.

La numai patru zile după apreciată lor evoluție de la Craiova, unde răspunseră bine la lecția apărării, dinamovîștii au ieșit la tablă la lecția atacului. Profesor examinator — Atletico Madrid. Examenul l-am văzut cu toții. Băieții din șoseaua Ștefan cel Mare ne-au arătat că nu cunosc lecția la care au fost ascultăți miercuri. Șapte mii de pase în dreapta și în stînga, șapte mii de preluări și de potriviri ale balonului, numai spre poartă nu. O singură circumstanță atenuantă: a lipsit Dumitache. Iar fără Dumitache atacul dinamovist este ca un tun de salon, cu obuze de carton.

Va fi, nu ne îndoim, miercurea care a trecut un nou prilej de învățărire pentru cei care slujesc — intr-un fel sau altul — fotbalul românesc. Prilejuri, asemenea prilejuri, au mai fost, nu ne putem plinge că ne-ar fi ocolit. Învățămintele însă, ele, nu prea le-a tras nimănui.

la craiova

dinamo a jucat, universitatea s-a zbătut

Marele derby a fost pînă la urmă un derby chinuit. Și răspunderea pentru această reprofilare îl revine — în exclusivitate — Universității Craiova. Da, ei — marea nedreptăță a trecutului campionat, da, ei — echipa care de astă-vară visează în fiecare noapte revanșă.

Încercind să fim foarte drepti, nu vom băga, firește, toți jucătorii în aceeași oală. Boc, acest fotbalist de rasă, are încă un orgoliu infantil, care poate «curăța» oricînd, în orice meci, propria-i echipă. Nu știm, nu ne amintim să fi văzut la marii stoperi care au evoluat pe stadioanele noastre — fie că a fost vorba de un Picchi, de un Bobby Moore sau de un Apolzan — nu ne amintim să fi văzut în jocul acestor mari vedete jonglerile ieftine care-i plac lui Boc. Cine-i va scoate, oare, definitiv din cap acestui fotbalist purșinje «cultul fleacurilor»?

Așadar, Boc și-a băgat primul corabia la apă, dar nu este mai puțin adevarat că toti ceilați — jucători și antrenori — n-au fost în stare să-readucă pînă la sfîrșitul meciului la linia de plutire. S-au zbătut ei Marcu, Balaci, Obileenco, Boc, Ștefănescu și Velea să întoarcă soarta partidei, dar pînă și bătarea lor (nu mai vorbim de a celorlalți, care arătau ca «esperiați de avioane») a fost surdă și lipsită de orice lumină (și de orice scînteie) a ceea ce se cheamă concepție de fotbal. Zeci de «centrari ploaie» în careu — pentru angajări-berbece ale lui Obileenco, Bălan, Deselnicu și Boc — au fost măturăte de un singur jucător, Sătmăreanu II, înalt cît casa și tare ca piatra, care a fost seniorul careului dinamovist, și după părerea noastră omul nr. 1 al meciului.

Am fi tentați și noi, ca și alții, să spunem că gafa lui Boc a dezarticulat echipa sa, șocul ei «luiind mințile» — pentru moment — coechipierilor, care pierduseră orice busolă. Dar ar fi înțelegerea cea mai comodă și pe deasupra și falsă. Pentru că a venit repriza a doua (după reculegere, bănuță, din pauză), și asediul din fața porții lui Cavai a fost tot orb. Dar lucrurile acestea nu s-au petrecut duminică în premieră. Meciurile cu Politehnica Iași și cu Farul au fost foarte

aproape de jocul de duminică. Și ca să nu mai lungim vorba, hai să spunem ceea ce se vede foarte clar: la ora actuală Universitatea Craiova este o foarte bună echipă de deplasare (unde joacă excelent trio-ul de fundași centrali Boc-Deselnicu-Bădin, iar extremele își valorifică deplin personalitatea și valoarea) și o echipă încurcată acasă (culmea, în fața extraordinarului său public!), unde cam joacă invers. Cu un «11» alcătuit de obicei fantezist — ca să nu spunem neinspirat sau greșit — formația olteană îți dă pe propriul teren (uneori) impresia unui uriaș cu picioare de lut. Jocul se leagă greu, mingea e «cărată» la nesfîrșit, frontal de atac se restringe în loc să fie desfășurat larg pe cele două aripi etc.

Nu vrem să ne erijăm în nedoriți sfătuitori de circumstanță, dar ne permitem să observăm că în timp ce «Universitatea din deplasare» este o echipă cu alură de campioană, aceea de acasă este o formație de pluton, în stare, e adevarat, «să moară pe teren», dar de română...

Referindu-ne la Dinamo, inteligent pilotată de strategul dintotdeauna care a fost Nunweiller III, vom sublinia cele ce ni s-au părut a fi merite evidente în jocul său. 1) A început, surprinzător dar bine calculat, jocul cu un atac prelungit cam 25-30 de minute, contrariind «Centralul» craiovean — echipă și public. 2) A cules prompt fructul greșelii lui Boc, golul i-a întărit moralul, iar sfaturile de la pauză i-au limpezt și jocul tactic, excelent în repriza a doua.

Sătmăreanu, Lucescu, Dinu și Cavai au jucat — în condițiile concrete ale acestei partide — fără greșeală.

Desigur, oricine poate să invoke la infinit circumstanța gafei lui Boc. «Dacă n-ar fi greșit Boc...».

...Dar ce-ar fi fost dacă n-ar fi greșit Dudu Georgescu și Moldovan? Ce-ar fi ieșit dacă aceștia ar fi marcat din mingile pe tavă pe care le-au avut?

Ce să ne mai jucăm cu vorbele? Așa e întotdeauna. Dacă n-ar fi, nu s-ar mai povesti.

Marius POPESCU

un meci de referință: românia-finlanda

Trecerea mea la conducerea tehnică a echipei Sportul Studențesc ar putea să nască unele comentarii legate de faptul că antrenor la o echipă de club fiind, parte integrantă în desfășurarea campionatului nostru intern, îmi voi pierde obiectivitatea necesară.

Situatia este însă — pot să-i asigur pe toți cititorii acestui colț de pagină — mult mai clară decât înainte. Aprecierile ce le voi face asupra fotbalului nostru cel de toate zilele sunt mult mai desculțătate de anumite obligații «colegiale» care nu admiteau imixtiuni în domeniile ce le sunt strict rezervate... Voi putea comenta, atîn plusurile, cit și minusurile fotbalului nostru, tără a căuta să fug de răspunderile ce mi le impune pregătirea lotului studențesc, răspunderi legate și de catedra de fotbal de la I.E.F.S., pe ambele înțelegind să le servesc cu toată demnitatea, oficind deopotrivă și la lectiile de ordin practic și de ordin teoretic, dar și la acest al treilea sector, cel publicistic. Și după această profesiune de credință, pentru a da cititorilor o primă dovedă de obiectivitate, voi spune că odată reveniți la campionatul intern, trebuie să constațați că prea puține din caracteristicile etaleate în meciul cu Finlanda au fost păstrate în etapa de duminică (fragmentată prin partida de sămbătă de la Craiova). Singură întîlnirea dintre lider și campioană a arătat, prin elanul craiovenilor, prin finisul lor impresionant, prin dezlașțuirea permanentă spre poarta dinamovîștilor, ca și

prin contraatacurile acestora, că și în meciurile interne s-ar putea lupta mai mult. Așa cum echipele noastre de club, sănătoase și obligeante să facă în compania unor formații renomate ca Standard Liège sau Atletico Madrid. Noi, cei care avem datoria să ridicăm ștacheta fotbalului românesc, nu putem urmări decât un singur model: jocul cu Finlanda. Acest meci să nu rămînă doar un exemplu, ci să fie generalizat la toate eșaloanele fotbalului nostru. Jocul în vîțea, demarcarea lucidă, ca și marcajul și presingul de mare rigore să constituie formula cu ajutorul căreia toate echipele noastre să poată demola baricadele apărărilor adverse. Ceea ce s-a putut realiza în fața Finlandei, trebuie încercat și împotriva altor formații mai puțin modeste, deci mai puternice. Acea luptă memorabilă să constituie etalonul pentru orice altă partidă din țară sau de peste hotare — pe care echipele noastre o vor susține — fie că ele se numesc «U» Craiova sau Dinamo, F.C. Constanța, Sportul Studențesc, Chimia Rm. Vilcea sau Gloria Buzău.

Aceasta este datoria antrenorilor echipelor noastre (printre care și număr și eu), dar și datoria de onoare a jucătorilor, care toti la un loc, trebuie să aibă ca punct de plecare și termen de referință: jocul celor 12, care au dovedit că atunci cînd vrei, poți.

Angelo NICULESCU

la răscrucă de sporturi

am rămas mai săraci: a murit nurmi

N-a fost un aviator care să fi survolat primul mările sau oceanele lumii, și totuși la moartea lui s-au adunat 200 000 de îndoliali, veniți din toate culturile Europei, oameni pe care, într-o majoritate covîrsitoare, nu i-a văzut niciodată, de la care n-așteptat nimic și pe care — dacă ar fi să-i ascultăm pe cei ce i-au vegheat trista bătrînețe, tiranizată de o nemiloasă paralizie — nici nu i-a iubit prea mult.

N-a fost un arhitect de geniu, n-a ajuns primul nici la pol și nici la tropice, n-a avut admiratorii declarati ai lui Rudolf Valentino, și totuși în ziua morții sale, într-o cetoasă dimineață de octombrie, toată sflareala celor 1 000 de lacuri a lăsat să-i cadă, din colțul ochiului, o lacrimă duioasă și curată, mare cît o picătură de rouă.

Nu, omul acesta n-a fost nimic din cele de mai sus, n-a practicat nici una din meserile în care gloria se adună cu repeziune, uneori într-o singură clipă, și totuși a fost — și este — considerat una din primele mîndrii contemporane ale Finlandei, alături de arhitectul Alvar Aalto, fiind unul dintre puținii oameni care în timpul vieții a putut să așeze un buchet de garoafe pe socul propriului statui.

Paavo Nurmi a funcționat ca simplu învățător, la Turku, dar gloria lui — se zice că finlandezul de rînd, acest om răspicat și aspru, se pleacă în fața bronzului măestesugit de Aaltonen ca un hindus la poarta unui templu — nu s-a datorat catedrei, ci pistei de atletism pe care, timp de un deceniu și jumătate, Nurmi a înconjurat-o cu neosteneala unui apucat și cu devotuție una unui bigot, luptind cu adversarii, cu acele cronometrul și — mai ales — cu propriile-limite, el, cel pe care ziariștii de pretutindeni continuă să-l socotească «cel mai mare sportiv al tuturor timpurilor».

A fost un vegetarian diabolic și un însinjurator plin de ciudătenii. S-a ferit toată viața de gazetari. Nu le-a suportat nici laudele și nici întrebările scoremonioare. N-a știut decât să alerge și să alerge, ase-

menea unei mașini, indiferent la tumultul tribunelor, cu ochii pironiți pe cadranul ceasului din mînă, pe care îl aruncă înaintea ultimei linii drepte, ca și cum să-fi descoatorosit de un muc de țigară, chemindu-și brațele în ajutor pentru un finis sălbatic.

Făcind înconjurul stadioanelor pe lungimi istovitoare într-o vreme când se credea că distanțele mai mari de un kilometru distrug organismul, «finlandezul zburător» a spulberat mentalitate, a depășit o epocă — anii dulci ai foxtrot-ului și filmului mut — cu dezinvoltura și încăpătăinarea unui precursor, lăsînd în urma lui 9 titluri de campion olimpic și 18 recorduri mondiale, dintre care cel al orei — 19 210 metri acoperiți în 60 de minute — va rămîne în picioare timp de 17 ani!

La funeraliile sale, naționale prin ordin și prin respectul pe care oamenii nordului sănătoși îl aruncă înaintea acordei celor ce-si petrec viața alergind, pe picioare, pe patine sau pe schiuri, un adversar de altădată a apreciat că moartea lui a venit la timp pentru atletul trăit în legendă, eliberîndu-l de o boală apăsătoare, care l-a chinut paralizat în ultimii 15 ani, izolindu-l și însigurîndu-l. Nu știm ce va fi fost moartea lui Nurmi pentru el însuși, un nepotincios de 76 de ani, și la urma urmei la ce-ar mai ajuta, oare, să știm, dar vrem să credem că pentru lumea sportului — de acolo sau de aiurea — plecarea aceasta fără întoarcere a însemnat o pierdere de neînchipuită tristețe.

La moartea acestui om pe care nu l-am văzut niciodată și care s-a născut pe vremea copilăriei bunicilor noștri, ne simțim parcă mai săraci, cu umerii mai înguști și mai nedumeriți.

Pentru mulți dintre noi, învățătorul din Turku era un ultim supraviețuitor al romanticismului, al alegării de dragul de a alerga, de a te bucura de viață, de a fi sănătos...

Omul a murit. Simbolul rămîne.

Ovidiu NEGOITĂ

terom®

—MEZINUL FIBRELOR SINTETICE—ÎN COMPETIȚIE
CU CEI MAI BUNI POLIESTERI CUNOSCUTI
PE MERIDIANELE GLOBULUI!

«terom» înlocuiește cu succes lina, bumbacul, inul;

Cum se explică marele și rapidul succes al «terom»-ului, atât pe piața internă, cât și pe cea mondială?

Prin înalții săi indici calitativi;

Prin paleta largă a utilizării lui;

- «terom» — excelentă lînă sintetică de 3 și 4 den

- «terom» — excellent bumbac sintetic de 1,3 și 1,5 den

- «terom» — excellent în sintetic de 6 den

- «terom» — fire textile de 45 și 68 den pentru țesături subțiri, cu aspect mătăsos, luciu plăcut, folosite la confectionarea lenjeriei, perdeilor, cămășilor bărbătești etc.

- «terom» — fire texturate de 150 den, vopsite în culori moderne, pentru producții de tricotaje cu tușeu plin, linoș, cu aspect frumos, care pot fi spălate mai ușor și uscate rapid, fără a-și pierde dimensiunile inițiale.

- «terom» — fire tehnice grosiere de 250 den

și 1 000 den, simple sau multiplicate, cu remarcabilă stabilitate, mare elasticitate și alungire mică, excelente pentru producția curelelor de transmisie, confectionarea plăselor pescărești etc., iar cele tratate special pentru aderență la cauciuc, indispensabile în industria cordului pentru anvelope.

- «terom» — un produs românesc ideal, de prima calitate, cu multiple caracteristici și întrebuintări.

De curînd, noi mărci de fabrică, «Moldalen», «Dacilen», «Dunatex p.p.», și-au semnat certificatele de înmatriculare, depășind cu rezultate excelente fazele de cercetare și laborator, înscriind noi succese, alături de fibrele și firele poliesterice «terom», în palmarul uzinei și definind producția de râșini poliesterice și fibre polipropilenice românești.

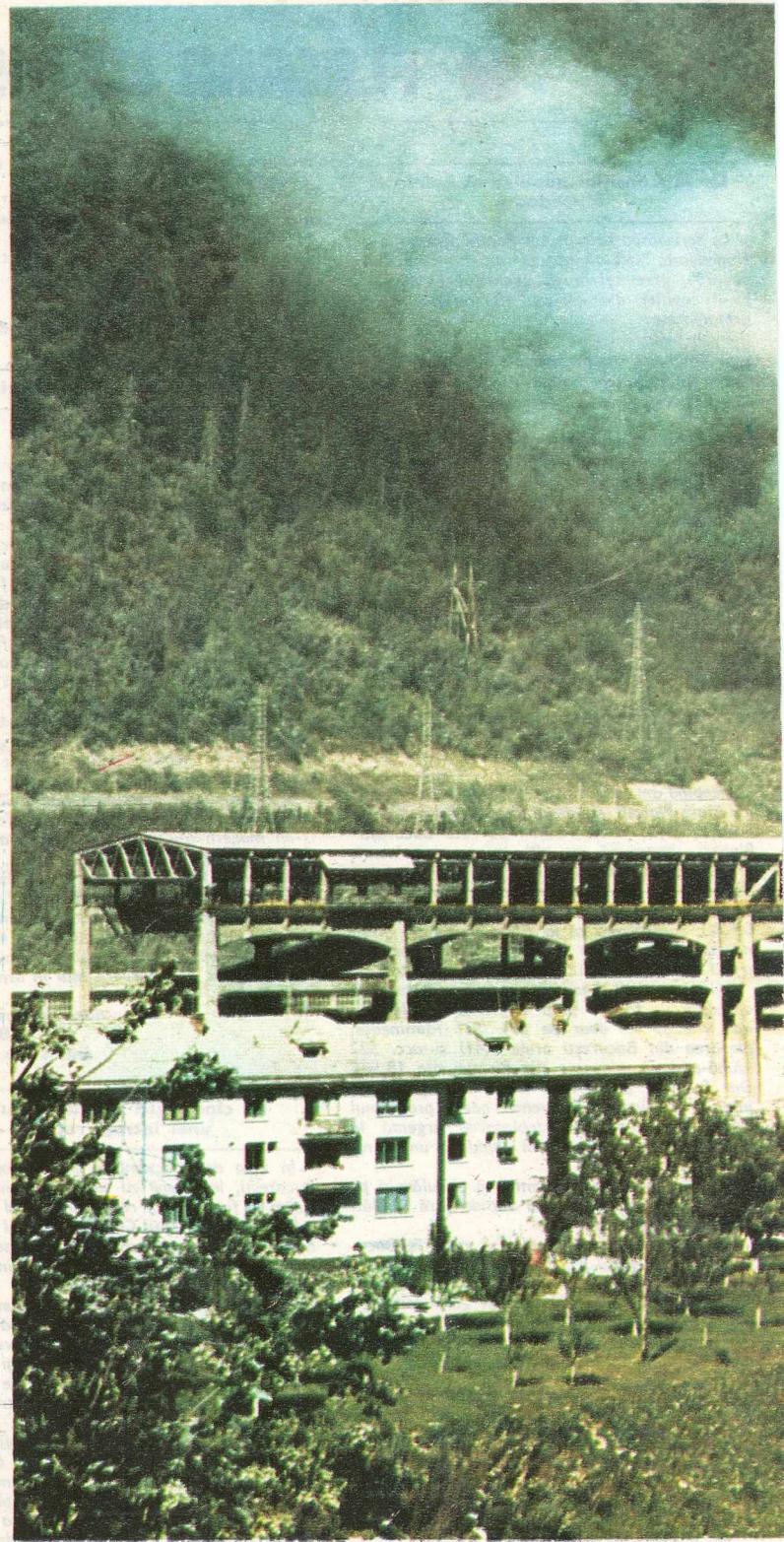
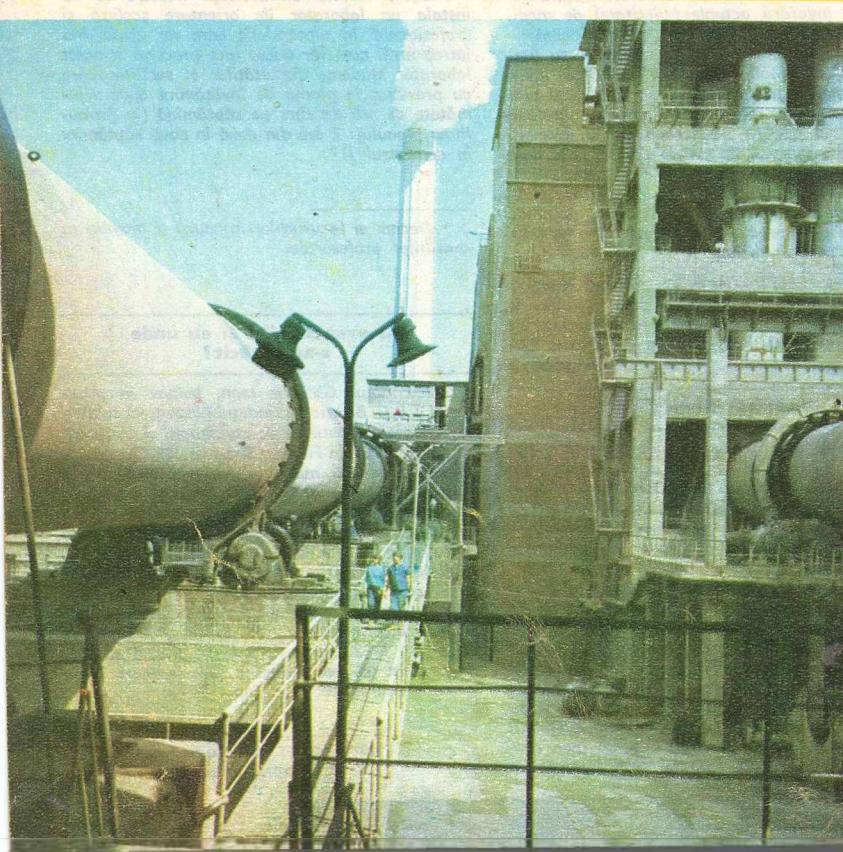
Adresați comenzi, solicitați asistență tehnică pe adresa:

COMBINATUL DE
FIBRE SINTETICE
ȘOSEAUA TUTORII NR. 27
IAȘI — ROMÂNIA
Exportator al produselor
cu marca de prestigiu «terom»
CENTRALA INDUSTRIALĂ
DE FIBRE CHIMICE
SĂVINEȘTI — ROMÂNIA!

CENTRALA CIMENTULUI BUCUREŞTI

realizări și perspective

Se poate oare construi fără ciment? Practic, imposibil! Zeci de mii de apartamente, uzine, clădiri cu caracter social-cultural, altele cu caracter agrozootehnic — într-un cuvînt, tot ce vedem azi înălțat de-a lungul și de-a latul țării — se construiește din beton. Adică cu ciment. Cît e, aşadar, de justificată atenția pe care conducerea partidului și a guvernului a acordat-o și continuă să acorde dezvoltării industriei producătoare a acestui prețios material de construcție. Înainte de naționalizare — ca să oferim un singur exemplu — în întreaga țară se producea în total cam o treime din cît produce azi doar o singură fabrică de ciment, cea de la Medgidia, construită în anii puterii populare. În luna aprilie a acestui an a luat ființă CENTRALA CIMENTULUI-BUCUREŞTI. De aici este coordonată întreaga activitate a tuturor combinatelor de ciment, lianți și azbociment — C.L.A., cum se numesc ele pe scurt —

răspândite în întreaga țară, acolo unde, bineînțeles, există materia primă necesară.

Care sunt aceste unități? Ce perspective de dezvoltare există în domeniul industriei cimentului, avându-se în vedere ritmul alert în care se desfășoară opera de edificare socialistă a țării?

— După cum se știe — ne declară tovarășul Ion Marinescu, directorul economic al centralei — ponderea mare de producție în industria cimentului o au azi o serie de combine noi, cum sunt cel de la Aleșd (Bihor), cel de la Cimpulung (Argeș), de la Tg. Jiu, Medgidia, Bicaz. Mai sunt în plină exploatare capacitatele de producție vechi, dar dezvoltate și reutilizate, de la Turda, Fieni, Brașov, Cernavodă, Brăila, Comarnic.

Ce produc aceste unități? Circa 20 de sortimente de diferite tipuri și mărci, apreciate pe piața internă și în străinătate (exportăm în 18 țări ale lumii). Mai producem plăci de azbociment și tuburi de azbociment, var pentru construcții, ipsos, produse refractare pentru șamotarea cuptoarelor industriale. Unul din materialele de construcție cele mai noi — adăugă interlocutorul nostru — îl constituie panourile termoizola-

toare cu miez de polistiren. Fabricate în diferite dimensiuni la Combinatul pentru lanț și azbociment de la Tîrgu Jiu, aceste panouri pot fi folosite cu eficiență atât în construcțiile industriale cât și în construcțiile civile sau cu caracter agrozootehnic. Asemenea materiale se găsesc permanent la dispoziția celor interesați.

Raza de activitate a noii Centrale a cimentului se va dezvolta în continuare într-un viitor apropiat, cind vor fi date în folosință două noi mari combine, unul la Hoghiz (județul Brașov), care va avea o producție cu 40 la sută mai mare decât fabrica de ciment de la Bicaz, celălalt la Mintia (județul Hunedoara). Ambele, aflate acum în construcție, sunt dotate cu linii de fabricație de mare capacitate, putând produce de aproximativ zece ori mai mult decât produc fabricile de ciment de la Cernavodă sau de la Brăila. Va crește de asemenea capacitatea de producție a combinatului de la Cimpulung prin intrarea în exploatare a liniilor de fabricație V și VI.

Deși construite de nu prea multă vreme, fabricile de ciment de la Aleșd, de la Cimpulung-Argeș, de la Tîrgu Jiu, Medgidia, Turda,

Bicaz au fost înzestrate cu utilaje mai noi, cu tehnologie avansată, obținându-se în scurt timp indici superiori de funcționare. Lucrările nu se vor opri desigur aici. Față de ponderea mare pe care o deține sectorul producției de ciment în domeniul materialelor de construcție, este prevăzută alocarea unor importante fonduri în vederea construirii unor noi capacitați de producție. În acest fel, producția românească de ciment se va dubla la sfîrșitul acestui cincinal față de ce s-a realizat în 1970.

În momentul de față, în toate unitățile de producție ale centralei, se depun eforturi deosebite pentru satisfacerea tuturor cererilor de ciment și a altor materiale de construcție de care este atât de multă nevoie în vederea realizării cu succes a planului național de investiții. O atenție deosebită se acordă, concomitent, planului de export pe care — aşa cum afișăm — CENTRALA CIMENTULUI-BUCUREȘTI îl-a depășit în primele nouă luni ale anului.

F. URSEANU

FRONTUL DIN UMBRĂ

activitățile informative și contrainformative
în apărarea independenței Țărilor Române

Triumful politicii lui Constantin Brâncoveanu a fost asigurat pe o perioadă de peste două decenii de coeziunea care a existat între el și cei mai apropiati sfetnici în frunte cu unchiul său, stolnicul Constantin Cantacuzino.

Disensiunile intervenite între domnitor și frații Cantacuzino au constituit cauzele sfîrșitului tragic al tuturor. De această dată mijloacele și metodele specifice muncii informative și contrainformative au fost folosite în scopuri distructive.

Cu toate că discordia dintre Brâncoveanu și frații Cantacuzino era de natură să îlesnească Portii otomane mazilirea domnului Țării Românești, totuși nu s-a trecut la luarea acestei măsuri: domnul fiind cunoscut ca unul ce era bine informat, nu se putea risca o acțiune a cărei desconspirare — cum am spune azi — i-ar fi dat posibilitatea să se refugieze în Transilvania, unde cumpărăse multe moșii. De aceea trebuia dusă mai întâi o intensă muncă de dezinformare a lui Brâncoveanu cu privire la intențiile Înaltei Porti față de el.

Această a fost începută în anul 1712 printr-un firman confirmat și de către muștu, prin care se dispunea «să fie lepădat de legea mahomedană» oricare va spune că domnul Țării Românești este ghiaur, adică necredincios împărătei. Şiretul și-a produs efectul scontat deoarece Brâncoveanu, dând credere acestor aprecieri, a adoptat o atitudine mai intransigentă față de Cantacuzini.

O PLÎNGERE FALSĂ

La rîndul lor, boierii Cantacuzini, după ce au procurat de la Brașov copii de pe silile marilor boieri aflați încă în dregă-

turcă, medicul a reținut această informație deosebit de importantă și, după ce s-a sfătușit cu mai mulți prieteni, a comunicat-o lui Constantin Brâncoveanu.

Primind vesta, domnitorul a adus-o la cunoștința doamnei Maria, devotata sa soție, care și-a exprimat părerea că ar fi bine ca, pentru o anumită perioadă de timp, curtea domnească să fie mutată de la București la Tîrgoviște, de unde le-ar fi mai ușor să se refugiez la Brașov.

Consfătuindu-se și cu o parte dintre dragătorii săi, aceștia l-au povătuit să rămână pe loc. Referindu-se la informația primată de la medicul Corai, stolnicul Cantacuzino, «pentru a risipi orice bănuială din partea domnului, îi spune cu un aer indiferent că grecul i-or fi trebuit bani, sărbătorile Paștelui fiind aproape». Lăsându-se convins de netemeinică informației prime, domnitorul a distrus scrisoarea fără a răspunde medicului binevoitor, care dealfă nu-i solicitase nici o recompensă!

Si astfel s-a făcut că veste de taină care ar fi putut salva viața domnului a fost ignorată.

FIRMANUL

Între timp și-a făcut apariția la București capugiul Mustafa agă însotit de 12 cihodări înarmați, care au răspândit zvonul că merge la cetatea Hotin cu porunci din partea vizirului. Întrucât era vechi prieten al lui Constantin Brâncoveanu, cererea demnității turce de a fi primit la Curtea domnească n-a trezit nici o suspiciune.

Cind a intrat în sala cea mare, unde a primit din partea domnitorului tradiționalele urări de bun venit, el a scos o năframă de mătase neagră și a pus-o pe umărul acestuia. Era semnul mazilirii, care pe dom-

o dispariție misterioasă

În a doua jumătate a secolului al XVIII-lea se manifestă o creștere considerabilă a interesului puterilor apusene față de bogățiile subsolului Țării Românești și Moldovei. Pentru a culege informații cu privire la eventualele posibilități de exploatare a diverselor zăcăminte, numeroși «exploratori» vizitau aceste țări, sub diverse acoperiri.

Din această categorie de vizitatori a făcut parte și Ernest Frederic König, originar din Breslau, care studiasă dreptul și limba latină la Universitatea din Halle. Împreună cu meditația odraselor domnitorilor Grigore Ghica, Constantin Mavruzi, Alexandru Mavrocordat (Deli-bei) și Alexandru Mavrocordat (Firaris).

MISIUNILE LUI ERNEST
FREDERIK KÖNIG

Cind a apreciat că «profesorul» König și-a creat suficiente relații în Moldova pentru a îndeplini anumite misiuni cu caracter secret, guvernul Prusiei l-a numit consul la Iași. Faptul s-a petrecut în a doua jumătate a anului 1784, în timpul domniei lui Alexandru Mavrocordat.

Bucurindu-se de simpatia și protecția domnului Moldovei, König și-a început activitatea de consul fără a aștepta sosirea berotului (patentei) de la Poarta. În același timp, el a fost folosit de Alexandru Mavrocordat la traducerea scrisorilor din limba germană și la îndeplinirea unei misiuni politice în Ungaria, de unde a cules informații în favoarea Imperiului otoman.

Sub acoperirea calității de consul, König a desfășurat în Moldova o intensă activitate de spionaj. Pentru a nu trezi suspiciuni prin frecvențele plecări din Iași, el a arendat o moie în apropierea orașului.

Ei se introducea în cercurile sus-puse, purta corespondență cu miniștri, țesea intrigă, spiona, întreținea agenți, cifra și deschise mesaje, într-un cuvânt desfășura o autentică muncă de culegere, de obținere și transmitere a informațiilor.

Problemele politice, intrigile de la curtea domnească, din cercurile apropiate domnului și din rîndurile opozitiei erau cu deosebită abilitate urmărite și raportate de König. Este deosebit de edificator în această privință raportul din 18 februarie 1785, prin care el a descris împrejurările înlocuirii domnitorului Alexandru Mavrocordat (Deli-bei) cu Alexandru Mavrocordat (Firaris), intrigile urzite în acest scop de absolutismul țarist și iminența unui nou război între ruși și turci.

La 3 mai 1785, König a trimis un alt raport la Berlin în care era prezentată personalitatea nouului domn al Moldovei, Alexandru Mavrocordat, care se arăta foarte binevoitor față de corpul consular din Iași, «dar săracul este sărac în consecință».

FUGA

În prima jumătate a anului 1787, prin mai multe rapoarte, el a descris cu lux de amănunte fuga domnului Alexandru Mavrocordat din Moldova în Rusia, situația averii acestuia, lăsată în Moldova și întîlnirea de la Cherșon dintre împăratessa Ecaterina a II-a și împăratul Iosif al II-lea al Austriei.

În luna septembrie 1787, König a informat Berlinul despre arestarea viceconsulului rus la Chișinău de către autoritățile turcești, iar în

noiembrie, raportind despre măcelul organizat de turci la Iași și despre implicăriile acestui eveniment, a făcut unele aprecieri demne de reținut cu privire la despoteștiul Imperiului otoman, la rapacitatea și atrocitățile trăimișilor și trupelor sale.

Datorită activității sale König era invidiat și supravegheat de consiliul celorlați puteri. Astfel Raicevich l-a furat patenta și a căutat să difuzeze prin ziare informații compromisori cătoare despre el; Metzburg îl ponea în corespondență; Mavrogheni, domnul Țării Românești, «bun turc și bun prusian», îl primea în mod prietenesc la București, însă Alexandru Ipsilanti, nou domn al Moldovei, îl ținea la distanță la Iași.

O SITUATIE DELICATĂ

În urma războiului ruso-turc izbucnit în august 1787, dascălușpion se văzu pus într-o situație delicată.

Oraletele și spahii turci, care făcuseră nemairomenite urgi la Iași în noiembrie 1787, au voit să-lure caii, pe care numai intervenția sa cu arma în mînă i-a scăpat.

În aceste împrejurări, el a hotărît să plece din Moldova într-un loc mai sigur, de unde să se întoarcă la intrarea rușilor.

Se afirmă că la începutul lunii februarie 1788, König, pretextind o vizită la moșia sa arendată lîngă Iași, a fugit la Camenița, de unde i s-a pierdut urma pentru totdeauna. Dispariția misterioasă a lui König a fost explicată în mod diferit.

Astfel diplomații Prusiei au atribuit lui Alexandru Ipsilanti răpirea și asasinarea lui König, deoarece acesta din urmă ar fi denunțat turcilor intențiile domnului de-a trăda. Dealfă, König nu se afla în relații bune cu Ipsilanti, fapt atestat și de Metzburg, care arăta că Ernest Frederic König supraveghează activitatea domnului și informa Poarta. După fuga consulului, fiica acestuia, căsătorită cu un nume Săndulachi, a rămas la Iași și a fost arestată din ordinul lui Ipsilanti, care dorea să demonstreze turcilor că le-a rămas fidel.

Pe de altă parte, s-a emis ipoteza că Ernest Frederic König a fost ucis de turci, cu prilejul unei incursiuni a acestora în Moldova, fără sătire și amestecul domnului.

Ambele alternative sunt posibile, deși prima pare mai verosimilă.

Cert este că la 23 februarie 1788, marele vizir Iosuf-pașa, printr-o proruncă vizirala, a cerut lui Alexandru Ipsilanti să informeze Poarta în legătură cu fuga și dispariția acestuia din Iași. Vizirul arăta că va fi pus în mare încurcătură dacă ambasadorul Prusiei la Poartă va întreba de soarta consulului. De aceea el a cerut domnului Moldovei să cerceteze toate potecile și toate cărările ce duc la graniță și să-i răspundă de îndată.

La data de 18 martie 1788, marele vizir a confirmat primirea notei prin care Ipsilanti explica strania dispariție. Poarta nefiind însă mulțumită de cele comunicate de domn, i-a cerut să întreprindă noi cercetări pentru clarificarea cazului, arătând totodată că Prussia începuse să adune oști la graniță.

În asemenea împrejurări misterioase își încheia activitatea Ernest Frederic König, primul consul al Prusiei la Iași...

C. NEAGU
D. MARINESCU
R. GHEORGESCU

o veste de taină

torii, au alcătuit, ca din partea acestora, o plingere împotriva lui Brâncoveanu. În acest document fals era exprimată «nemulțumire și indignare» întregii țări pentru necredința domnitorului față de Înalta Poartă, necredință manifestată în: întreținerea unei corespondențe secrete cu mariile puteri europene ostile Imperiului otoman; obținerea dreptului de a se refugia pe teritoriul Imperiului habsburgic; cumpărarea de moșii în Transilvania și transferarea multor obiecte de valoare la Brașov; depunerea unor mari sume de bani la băncile din Venetia și din alte țări; acordarea de mari împrumuturi bănesti chiar unor personalități din Imperiul otoman; consumămintul dat lui Toma Cantacuzino de a se alătura rușilor și de a ataca Brăila în anul 1711; instituirea unor dări excesive în scopul de a se îmbogăți, ruind prin aceasta țara etc.

Plingerea a fost trimisă crudului vizir Gin Ali Pașa, cumnatul sultanului Ahmed al III-lea, printr-un om de încredere al Cantacuzinilor.

După primirea plingerii false, vizirul a hotărât să treacă la mazilirea lui Brâncoveanu.

SCRISOAREA MEDICULUI

Tot de la Dimitrie Cantemir și de la Anton Maria Del Chiaro aflăm că despre această hotărîre a vizirului a luat întimplător cunoștință și medicul grec Anton Corai (Corea), rezident la Constantinopol. Acesta, chemat fiind în casa unui caiacmar bolnav, în timp ce prepara un leac din niște ierburi a auzit șoapte. Ce se întimplase? Secretarul vizirului, aflat în vizită la acel caiacmar, îi șoptea, printre altele, că vizirul a hotărât să prindă și să ucidă pe Brâncoveanu împreună cu toată familia lui. Cunoscind limba

Strimbeanu, ca victimă a lui Radu Nunweiller.

Balaci grăbește curgerea lui Deleanu spre pămînt.

Lucescu îl deposează de echilibru pe Niculescu.

Dinu se ține cu brațele și cu fațfurile de unul din posibili săi înlocuitori în națională: Deselniciu.

meciul campionatului văzut prin căderile sale

„U” CRAIOVA—DINAMO BUCURESTI
1-1

Fotografii de Emil COJOCARU

Involuntară aşezare în patru membre a lui Bălan.

Moldovan și prăvălirea lui Ștefănescu.

Dudu Georgescu încearcă să-l doboare pe Ștefănescu.

Cădere (temporară) a unei glorioase galerii: tace Craiova.

Cade artistic Boc.

Cădere lui Cavai: oltenii au egalat.

Sus piciorul drept!

Lucescu mingiat de Deselniciu.

Cade și Oblemenco.

din nou despre afacerea MARKOVICI:

cînd victimă este lipsită de morală, dreptatea se împarte ceva mai greu

Despre morți, spun unii, se cade a se vorbi numai de bine, iar cum despre Stevan Markovici s-a vorbit atât de mult, am putea considera că s-a vorbit aproape de bine, dacă încercările de a-i se face dreptate post-mortem nu ar dezvalui — alături de corupția strălucitoarei «lumi bune» care l-a generat pe asasin (sau unealta sa) — și imoralitatea victimei.

Băiat de viață, secretar și dublură a lui Alain Delon, Stevan Markovici pare-se că a avut ambii de a se identifica întroul totul vedetiei: de la locul cuvenit soțului lîngă Nathalie — descoperirea și iubita anteriorului secretar al lui Delon, Milos Milosevic, asasinat și el, dar la Los Angeles împreună cu noua lui iubită, soția lui Mickey Rooney — și pînă la dorința de parvenire în lumea bună.

«Frumos, dar teribil! — il caracterizează Delon-tatăl pe Delon-fiul. Iar tot acest teribilism a însemnat impunerea vedetei în puternica lume de afaceri, a însemnat ascensiunea de la băiatul dintr-o măcelarie la tinărul milionar care își poate permite să cumpere avioane Boeing 707, pînă semnata de Dürer sau Rembrandt, un castel în insula Leo Ferré și să impună în jungla de afaceri, uneori singeroase, a—boxului pe amicul său Bouttier. Sfînd presa, sfînd lumea, de care se temuse cîndva, Alain Delon, fostul combatant din Indochina («Ve-neam dintr-o junglă pentru a mă găsi într-o altă mai îngrozitoare. Îmi era frică de oameni, de mișcare, de zgromot, de animație, de tot acest du-te-vino»), Alain Delon, milionarul, se impune fără jenă în tot ceea ce poate fi elită în lumea capitalistă.

Înălțat o lecție pe care mulți tineri aventurieri, porniți asemeni lui, fără un ban în buzunar, și mai ales fără nici cel mai mic eșafodaj moral, dar cu o față plăcută, cu mușchi și pumnii puternici, au învățat-o suspinind de invidie. Stevan Markovici, mai norocos decît alții secretari trecători ai lui Jean Marais, Jean Gabin și, evident, Alain Delon, a încercat să profite din plin de rolul pe care un destin norocos, se pare, îl-a dat să-l împlinească. Eroarea lui însă a constat în lipsa sa de scrupule; nu a respectat totuși regula jocului. Arătînd unui prieten 19 fotografii și trei jurnale cu însemnări zilnice, tinărul organizator de orgii, jocuri de noroc și trafic de droguri, s-ar fi lăudat cam așa: «Dacă aș publica astea, toată lumea ar tremura!» S-a întîmplat însă ca primul care să tremure să fie el însuși, Markovici, care presupinând ceva și scrie fratelui său: «Pentru tot ce mi se va întîmpla și pentru toate greutățile voi să-l consideră vinovat pe Alain Delon. Vinovat 10 000 la sută. Complicele său, Marcantoni, m-a amenințat... Eu voi întreprinde ceva, care probabil mă va costa viață».

Rodica POP

Una din puținele poze care au păstrat imaginea lui Stevan Markovici, aşa cum se obișnuise el să trăiască în lumea vedetelor (în fotografie, primul din dreapta, alături de Nathalie Delon, cu spatele, și de Sylvie Vartan).

mapamond '73

coandă și vîntul

Treceam într-o zi din mijlocul lui septembrie pe bulevardul parizian Saint-Michèle și parcă mă urmărea o umbră. Am privit îndelung în urmă, și m-am trezit în fața casei lui Henri Coandă, acolo unde fusese condus de savantul român care, în toamna lui 1970, se întorsese pentru cîteva zile la Paris spre a primi din partea Franței înalta distincție «Aripile de argint», decernată marilor pionieri ai aerului. Era o căldură molcomă, plătanii se încărcau cu o rugină vegetală și frunzele lor ca niște palme obosite se pogorau să mîngîie pămîntul. Adia dinspre Jardin de Luxembourg o boare de gazon străpînt și vacarmul fluxului automobilistic era punctat de tăcănitul ca de ceasornic al asperoarelor din parc. Iar omul acela mergea acum înapînt, cu pași de atlet îmbătrînit, cu fruntea socratiană încununată de părul alb ca un nimf care reflectă luminile scînteietoare ale orașului, cu un suris încărcat de nostalgie nemărturisite, ca și cînd ar fi descoperit, cu o nejustificată întîrziere, perpetua sărbătoare a Orașului-lumină. Dar nu era asta, ci vîntul era cel care îmbucură. Mi-a spus: «Vezi, totul pareă încremenit în ciuda freamătușului orașului și, deodată, parcă firea întregă s-a pus în mișcare. E vîntul, cel mai uluitor miracol al naturii. Cînd eram copil, abia venit cu părinții mei de la București la Paris, am avut o ceară cumplită cu unul dintre tovarășii mei de joacă și ne-am luat la bătaie. El zicea că apa era elementul cel mai important din natură, iar eu susțineam că prima forță e vîntul. Aerul era pentru mine stăpînul a toate...»

Aripile date omului pentru dominarea aerului, acest atotputernic și omniprezent «stăpîn», i-au adus celebritatea. La argintul din părul alb de șase decenii de căutări și trădă, Franța îl punea în acea toamnă a firii întregi și a vietii lui, simbolice aripi de argint pe umeri. Noul lăcar care, înapînt de toate, i-a învățat pe alții să zboare punîndu-le în mîini manșele primelor avioane cu reacție, putea zbura după pofta inimii în lumea visului. Iar lumea aceasta era pentru el o perpetuă stare de spirit, o neliniște creatoare în căutarea de noi orizonturi, o insașabilă foame de spații, o certitudine cu îndoielile mascate — o, cite au fost! — în fiecare gest.

Coandă nu era un om, ci o permanentă stare de vrajă. Un vrăjitor al tehnicii, conștiens să devină instrument al izbîndirii celor mai cutezătoare vise ale omului. A privit întotdeauna natura contemplînd-o, dar încercînd totodată să înțeleagă și să oblige la colaborare. Contemporan cu frati Wright, membru fondator al Aero-Clubului Francez, a fost unul dintre primii «nebuni zburători» ai începutului de secol. Nu s-a închinat decît unui singur zeu — lui Eol, stăpînul vîntului. Cunoștea toată poezia în care l-au cîntat poeții, de la barzii chinezi din epoca Tang, la Shakespeare, Lenau și

Verhaeren... «De unde vine vîntul toamnă / Fremătător, fremătător, ducîndu-ne stile de păsări/ Care ni se opresc o clipă arbori.../ Cine le-a văzut mai întîi? zb torul solitar...».

În copilărie, pe care nu și-o reamerică o retrăia în plină toamnă a vietii «cucă cea mai de preț a fost pentru el zmeu pînză sau de hîrtie, trimis pe aripile vîntului Coada acestui zmeu, unduindu-se prin duh și dînd stabilitate scutului cu frică soară i-a fost prima lectie de aerodinamă. Mi-a povestit că prin 1908 l-a rugat pe cîrul constructor francez Gustav Eiffel la o balanță aerodinamică cu unghiu acat variabil pentru a putea măsură de botul unei locomotive în viteză capacitatea de zbor sau de frînare a aripilor. Toată zi din 1908-1909 a repetat, noapte de noapte experiențele călătorind pe locomotiva celeratului Paris — Saint-Quentin pentru studia reacția celor mai diferite aripi bătute sau plate, sub forță curenților de în 1907 îl cunoscuse pe Louis Blériot că și arătase un model de motor cu reacție care a facut apoi primele încercări, în 1909 unde, lîngă București. La «Supaero» Scoala superioară de aeronautică — a la punct primul avion cu reacție pe care experimentat la Issy-les-Moulineaux, pe la își cîmp de pe care își luase zborul Tr Vuia. Era strămoșul «Jet»-ului din zi noastre. Aparatul s-a înălțat, a început să prindă viteză, dar flăcările de esapam în loc să își nească în linie dreaptă înapoi, «prelîns» către înapînt, în lungul fuselajului spre uluirea pilotului care, Jenat de mișcări ondulatorie și-a terminat zborul în cîtu izlazului, unde avionul fără elice frînt aripile. Contuzionat, zăpăcit de efectele devierii fluide, Coandă a ieșit dintr-o mătură aparătului strigînd: «Evrika!» Coperise ciudatul «feketă Coandă», cel care transformă o posibilă catastrofă a pilotului, evitată în ultimul moment, în victorie a viitorului.

Aerul nu fusese numai învins, ci învins și colaboreze cu temerarul zburător. În de gaze și foc care în loc să se îndeplinească de aparat se «clipea» de el creînd un relativ în lungul fuselajului, mărea de căciuri putere de înaintare a avionului monstrînd că un vehicul poate fi înălțat pus în mișcare printr-un procedeu concret specific mijloacelor de propulsie convenționale. Se năștea reactorul și elicea. Coandă avea 25 de ani cînd a cinceastă descoperire menită să revoluționeze tehnica aviatică.

...Se apropia de 75 în acea seară de neu din toamna lui 1970 cînd, din nou, cu acea uimire de copil, în ciuda atât de secrete smis naturii, se minuna pe Boul-Mich de frumusețea mereu triumfătoare a vîntului...

Ioan GRIGORESCU

Paris Saint-Cloud, sediul central al INTERPOLULUI, organism internațional pentru combatul delinventei pe plan mondial, care a împlinit la 4 octombrie 50 de ani de existență. Amintirile de puțină vreme, țara noastră a aderat și ea la această utilă instituție socială.

panică la castel

Un medic francez abandonează medicina și se face genealogist • Puțină curătenie în aristocratie treburii
• Nobili cu vechime din secolul... XX și cu titlul plătit
cu 100 000 de franci • Între 12 000 și 15 000 de falsi nobili • Scandaluri în lanț.

Timp de aproape 14 ani, medicul francez Dugast-Rouillé s-a îndelnicit, pe lîngă profesia de bază, cu investigații de genealogie, mai bine-zis de heraldică. N-a fost la mijloc pur și simplu un capriciu sau un violon d'Ingres. Pasiunea pentru acest studiu a izvorit din ceea ce el însuși numește «dezug față de falsuri». În lumea unei părți a clientele sale pariziene, doctorul Dugast-Rouillé auzea adesea «scumpul meu conte», «dragul meu marchiz», «iubite duce» și așa mai departe. De unde atîția duci, conți și marchizi — se întreba iritat doctorul — cînd în Franță există doar trei sute de adevarati aristocrați cu titluri nobiliare de origine română. Este clar, a conchis medicul, că falsul și minciuna cele mai nerușinate stau la baza multora dintre aceste aristocratomanii. Dar treaba la care s-a angajat — de a face puțină curătenie în aceste grajduri augiene — l-a absorbit într-atîta, încît de curînd a abandonat profesiunea de medic pentru a se consacra exclusiv ducerii la bun sfîrșit a operei sale de demascare a falsului și fanfaronei. Materialul strîns pînă acum — incomplet, după cum afirmă el însuși — a fost inclus într-o lucrare în două volume intitulată «Nobiliile Franței». O carte al cărei spirit bîntuit — asemenea fantomelor — multe castele, o carte care a dezlașuit panică printre mulți impostori. Între 12 000 și 15 000 de familii din Franță — spune autorul cărtii — care se pretind nobile sunt fals nobile. Secolul al XIX-lea, cu răsturnările și restaurările sale — monarhia absolută, republica, imperiul napoleonian, și din nou monarhia — a favorizat un larg trafic de

titluri nobiliare. Ca să devii conte costa 20 000 de franci; ca să fii duce, 100 000 franci și.m.d. Odătă cu demascarea imposturii, autorul citează și exemple de oameni care, avînd drepturi autentice la titlu, nu fac caz de ele. Un muncitor de la Uzinele Saut-du-Tarn, bunăoară, este un veritabil conte de La Panous, dar astă il lasă rece.

Retras la Alicante, în Spania, doctorul Dugast-Rouillé pregătește acum volumul al III-lea al incendiarei sale lucrării, un volum care va conține — printre altele lista nominală a circa 15 000 de megalomani, împăuñați cu false titluri aristocratice.

Așadar, la Paris și în provincie, vreo 15 000 de familii — cu tata, mama, tătăre, mama-mare — tremură. Tremură de-a binele. Tremură, de ce? Ar fi și naiv și greșit să credem că doar din pricina de sentimente, oricum s-ar numi ele: orgoliu, vanitate, jenă sau snobism. Nu, pricinile sunt ceva mai pămîntești. În Franță, titlurile de nobilie autentice (evident, pînă la proba contrariei) sunt aducătoare de venituri frumușele, ba chiar frumoase. Nu se știe prea bine de ce pragmaticii capitaliști francezi oferă onorabile fotolii în onorabile consiliu de administrație purtătorilor de nume cu sonorități istorice, cu particula de în cap. Mai pe românește spus, niște sinecuri gras plătite. Încît, atît aspirația spre blazoane, cit și teroarea de-a nu fi despușiată de ele, apar mai puțin nobile, ba chiar burgheze sadea, mercantile și ariviste, adică

E. DASCĂLU

oameni despre care se vorbește

GERALD FORD (născut în anul 1913; studii superioare la Universitatea din Michigan, Universitatea Yale și Școala superioră de drept; coasociat al firmei de avocatură Ford și Buchen; între anii 1942-1947, în serviciul forțelor navale ale S.U.A.; deputat, membru al Uniunii interparlamentare, apărător Partidului Republican și din 1965 deține funcția de lider al minorității republicane în Camera Reprezentanților) a fost desemnat de către președintele Nixon pentru funcția de vicepreședinte al S.U.A. în locul lui Spiro Agnew, demisionat.

PABLO CASALS Născut în anul 1876, studii la Școala municipală de muzică din Barcelona și la Conservatorul din Madrid; virtuos violoncelist, compozitor și dirijor, fondator orchestrei simfonice barceloneze, care-i poartă numele; doctor honoris causa din Edinburg și Barcelona, cetățean de onoare al Madridului și Barcelonei. Înalte titluri onorifice spaniole, engleze, austriece, italiene, sovietice). A început să bată inima unuia dintre cei mai mari muzicieni ai veacului. Pling violoncelele din toată lumea în cel mai îndurerat unison.

JACKIE STEWART (născut în anul 1934 în Anglia se dedică din tragedie tinerețe sportului automobilistic și își înscrie numele printre așii așilor acestei categorii de sportivi. Este de trei ori campion mondial și detinătorul a 26 de Mari Premii, prin aceasta obținând și titlul de recordman absolut, în întrecere cu defunctul Jimmy Clark — Scoția, care a realizat performanță de numai 25 Mari Premii) a anunțat la 15 octombrie retragerea sa din activitatea competițională.

cronica de trei secunde

care extraterestri?

Nu înțeleg nici în ruptul capului de ce se face atîta tapaj în jurul celor două ființe extraterestre aterizate în statul american Mississippi. Cei doi docheri care i-au văzut cu ochii lor sunt storși în nu știu cîte interviuri:

— I-ati văzut?
 — I-am...
 — Cum sună?
 — Sunt!
 — Cum?

Și iar începe povestea: că parcă n-au păr, că parcă sunt totuși blonzi, că sunt înalți, puternici, că au mîinile cu degete în formă de rac, că i-au luat (pe ei, pe docheri) în nava lor de inveidări și i-au fotografiat după care le-au dat drumul... Că... Tot ce aud despre ei amalgamează sără nici o atenție și logică în capul meu brunet: raci, draci, că mîncau fragi, că nu erau draci, bat și eu cîmpii — rețin foarte precis că aveau aparate de fotografat. Dacă aveau aparate de fotografat e indiscutabil că erau ființe și nu lucruri... Dar tot nu înțeleg de ce se face atîta tapaj. Savanții vor cu orice chip să ne convingă că ne-au vizitat extraterestri. Că există extraterestri. Că nu suntem singuri în Univers care avem aparate foto. Savanții insistă inutil. îi cred. Sunt convins.

Am văzut cu ochii mei extraterestri pe Pămînt. Nu unul, nu doi. Mai mulți. Amestecați printre oameni. N-am bătut darabana, n-am dat interviuri, nu m-am dus la savantă să le comunic descoperirea mea. Nu i-am comunicat nici iubitele mele, ca să n-o sperii.

Nu i-am spus nimic nici psihanalistului — în lungile asociații pe marginea viselor mele care l-au plăcuit cîteva luni. M-ar fi crezut — mai ales psihanalitășii sunt convinși că oamenii coexistă cu extraoamenii. Căci e indisutabil: printre oameni există ne-oameni, oameni veniți de pe alte planete, trăind, acționînd și chiar murind inuman, extrauman, extraterestru.

Că să nu mă credeți nebun, voi da pe față primul semn descoperit de mine că mă învîrtesc printre extraterestri. Aveam 15 ani. Era în 1945. Bomba atomică explodează la Hiroshima. Un japonez scapă cu viață din acea explozie care ne proiectă pe toți în altă lume. El fugă de ajuns de fericit de la Hiroshima la Nagasaki. Peste trei zile, la 9 august, căzu peste el, acolo, a doua bombă atomică.

Prea puțin mă interesează cine a fost extraterestru în această poveste. Aviatorul, bomba, japonezul sau chiar povestea. Dar că ne învîrtesc printre extraterestri sau invers: că extraterestri, oameni în afara legilor noastre pămîntești, se învîrtesc printre noi, pentru mine nu suferă îndoială, și ce au văzut cei doi docheri din Mississippi mă lasă cu desăvîrsire rece. Terre-à-terre cum sună, realist prozaic, eu aş vrea să știu — ca Stănică Rațiu din Călinescu — cînd și dacă extraterestri vor da și ei, «ceara mă-sii», un Eminescu, un Mozart...

Radu COSASU

de la lume adunate

ÎNTREBARE CU TÎLC. După ce reverendul T.E. Edmunsen, de la biserică baptistă Rose of Sharon din Detroit-S.U.A., și-a încheiat predica duminală, i-a întrebat pe enoriași — după obicei — dacă nu au de pus vreo întrebare. Ba da — avem o întrebare. Doi cetățeni s-au apropiat de amvon și au întrebat (înînd în mină cîte un pistol): banii sau viața? Banii — a preferat reverendul, și în mîinile celor doi («drept-credincioși») au trecut 70 de dolari din farfurie cu chetă, 10 dolari din buzunarul reverendului și 50 de dolari din buzunarul celor două ajuțătoare ale sale.

O STATISTICĂ NITEL CAM SUBCULTURALĂ. 76,4 la sută dintre locuitorii Austriei, în vîrstă de peste 14 ani, nu au fost, în tot cursul anului 1972, la nici un spectacol de teatru, la nici un concert, la nici o expoziție de artă. Autorii anchetei dau întreaga vină pe televiziune. Oare? Dar prețurile piperate ale bilășelor de intrare la spectacole să n-ai băi chiar nici un amestec?

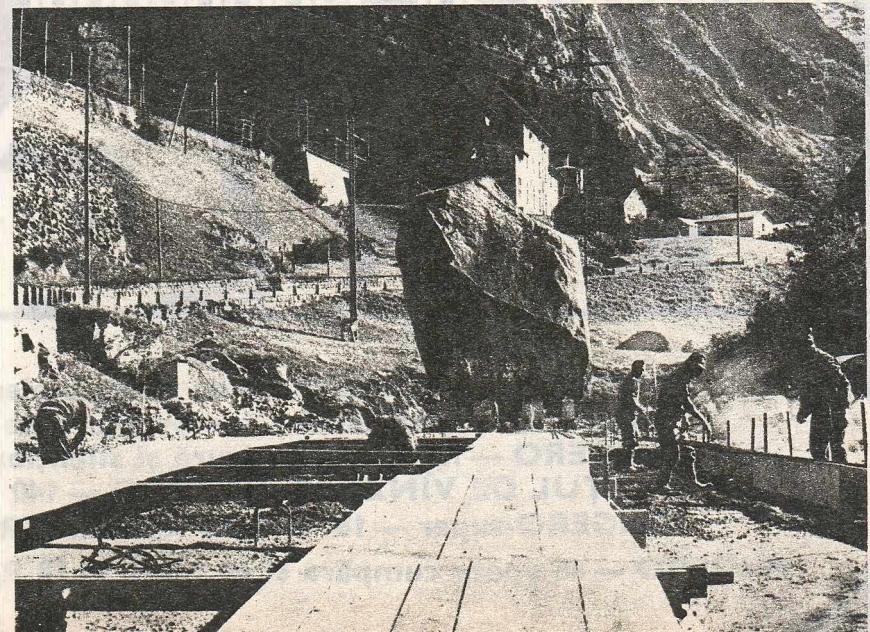
TOT FELUL DE PERFECTIONI Desindere polițienească la domiciliul din Paris al lui Jules Piazza, zis domnul Jo, posesorul unui variat cazi (hot, trăficator, proxenet, santajist, escroc etcetera). S-au găsit —

printre altele — 1 000 de acte de identitate, 100 de permise conducere auto și alte acte, evident falsificate. De asemenea, un stoc serios de bancnote a 10 dolari, a căror falsificare se apropie de perfectiune — au declarat specialiștii.

EXPERIENȚA ALUNGĂ TRADITIONALĂ. Din anul 1780, bătrâna lady din Threadneedle Street — cum i se mai spune, la Londra, Băncii Angliei — este păzită de un detașament de soldați, îmbrăcați în roșu și înarmați «spîn în dinți» cu mijloacele veacului XVIII. Experiențele ultimilor ani au dovedit însă că o asemenea pază, oricără de pitorească, e îngrozitor de ineficace. Drept care, încă o tradiție londoneză e pe cale să pice.

EVADATUL Din grădina zoologică din Las Vegas — California, a plecat, sără bilet de voie, o căprioară. Element periculos și antisocial, ea a convins un hipopotam să-i fie complice la evadare. Sfîndor orice măsură de precauție, cei doi au traversat centrul orașului îndreptîndu-se spre periferii, cînd au fost ajenși din urmă de paznicii grădinii. N-a fost nevoie să întoarcă din drum decât pe autoarea principală a evadării. Resemnat și docil, hipopotamul a urmat-o pînă la vechiul domiciliu.

Faimoasa «Stîncă a Diavolului» din trecătoarea St. Gotthard a fost, zilele trecute, mutată din vechiul său loc, din cauza lucrărilor de construcție a unei căi ferate. Stîncă va fi plasată la circa 60 de metri distanță față de vechiul ei loc.

frigiderele cu compresor • 140 l • 180 l • 240 litri

FRIGERO

FRIGERO — consum redus de energie electrică — numai 0,18-0,30 lei în 24 de ore

FRIGERO — realizează o temperatură de -12°

FRIGERO — funcționare sigură și silentioasă

PREȚUL DE VÎNZARE: FRIGERO — 140 l: 4 110 și 4 150 lei;

FRIGERO-super — 180 l: 4 800 lei; FRIGERO-lux — 240 l: 5 740 lei

FRIGERO — se poate cumpăra și cu plata în 18 RATE LUNARE, cu un avans minim de 822 lei!

Un coleg, procuror, mi-a povestit cea mai interesantă dintre anchetele sale:

UN BILETEL DE ALARMĂ

Într-o amiază de vară, la un popas într-o excursie cu mașina, am urcat să vizitez castelul care domina culmea dealului. Am urcat un drum pietruit, atât de abrupt încât mă întrebam cum l-au putut urca odinioară trăsurile contelui. Am dat de o poartă cu lacăt, de un portar vajnic și abia după legitimare am reușit să pătrund.

Parcul înflorit al castelului era frumos, cu aleile îngrijite, iar priveliștea văii era plăcută. Grupuri de copii se jucau, dar cumva încilicăt, iar femeile care se plimbau prea îzbucneau în rîs fără motiv. Cu «Dumnealui zice că îl oficial și vrea să vadă», portarul mă prezenta unei profesoare, care mi-a explicat că este un azil de alienați mintali într-o stare mai ameliorată, un fel de casă de odihnă pentru ei. Era angajată aici de la transformarea castelului în ospiciu și îmi dădea explicații cu amabilitate. Am întrebat-o cum se face că e și duminica aici, și mi-a răspuns simplu: «Aici locuiesc».

Cînd un grup de femei au primit spre tigara mea aprinsă, mă îndemnat să le las toate tigările, cu explicația că, uneori, mai ales duminica, vin vizitatori care le împart daruri. Avea un aer de tristețe, cînd mi-a spus: «Dar nu de tigări și bomboane au ei nevoie. De afecțiune sinceră, caldă, indelungată...». Mi-a arătat o fată frumoasă care se plimba singură. A chemat-o și a venit supusă spre noi, făcindu-mi un compliment. Fata știa o poveste. Cu o floare crescută la marginea drumului pe care oricare vrea o rupe, o miroase și apoi o aruncă.

— Un sir de decepții în dragoste, mi-a explicat profesoara, după retragerea fetei. De aici obseja cu povestea ei tristă. Ar vrea destinul unei flori păstrate cu grijă, în glastră.

— E vindecabilă? — am întrebat-o.

— Desigur. Aici avem numai bolnavi vindecabili.

S-a scuzat apoi, fiindcă a văzut că lîngă un boschet plîngea o fetiță, despre care mi-a spus în fugă că a avut parte în familie de un tată bețiv, care o maltrata și pe ea și pe mama ei.

Surpriza s-a produs atunci cînd, înainte de ieșire, o femeie, pe care nici nu am văzut-o bine, mi-a strecut în mină un biletel, șoptind: «Nu-l deschideți aici». Cind l-am deschis, am citit:

«Sînt în pericol de moarte. Voi fi ucisă!».

Nu am dat atenție bileteleului nebunei. Doar mai văzusem o femeie care discuta cu un copac și alta care spunea că este cosmopolitană și a văzut pe lună tot felul de minuni.

ȘI TOTUȘI UN CADAVRU...

Mi-am amintit însă de acel biletel peste cîteva luni, cînd șeful mă trimis în satul unde era castelul, fiindcă se găsise un cadavr.

Era o casă veche. Trei laturi clădite și un zid de cărămizi foarte vechi închideau curtea cu castani bătrâni. Domnul L.C., proprietarul imobilului, se agita teribil, cu părul învîlvoat, povestindu-ne cum voise să sape o groapă pentru un bazin cu apa în curte, dar la o oarecare adîncime destul de mare s-a dat peste cadavrul unui bărbat.

La prima examinare a medicului judiciar, s-a putut preciza că omul a fost îngropat cam de cinci-sase luni și că murise în urma unei lovitură în craniu, aplicată cu un corp

legenda și scheletele castelului

dur, tăios («ceva ca un topor sau ca o sabie»).

Mai ciudat era faptul că ofițerul de miliție m-a informat că a luat legătura telefonică cu serviciile de specialitate și că nu se semnalase nici o dispariție pe întreg cuprinsul țării. Bineînteles, nimeni din acea comună nu știa al cui este cadavrul. Locatarii imobilului nu ne-au putut da nici o lămurire, cu toate că mi se părea absolut inexplicabil cum cineva a putut îngropa un cadavr într-o curte spre care, din trei laturi, dădeau ferestrele apartamentelor. Două bătrânușe care ocupau apartamentul cel mai apropiat m-au spus și mai mult pe gînduri cind mi-au spus că în urmă cu cîteva zile le murise cînele de pază, pe care îl țineau legat lîngă geam. După ce prin minte mi-au trecut mai întîi scenele unui film american (sau englez?), cu două băbe care și-au umplut pivnița cu cadavre, le-am întrebat dacă acel cîine lătră, sau era un câțel de salon? «O! Era un dulău care nu lăsa pe nimeni să se apropie!». Bun! Aveam deci un cadavr îngropat într-o curte cu pușkerie de locatari și cu un cîine care lătră la orice zgromot!

Am urcat la castel cu regretul că am aruncat acel biletel. Directorul m-a primit foarte pușin amabil, enervat de faptul că l-am întârziat de la niște tratamente. Cind i-am spus că bănuiesc că am găsit ucis pe unul din trei pacienții săi, a strigat la mine: «Dar ce, domnule, noi avem aici giște sau mai știi eu ce animale care să ne fugă peste gard și să nu le observăm lipsa??

La insistențele mele, s-a făcut totuși un fel de apel al internațiilor și am suportat privirile disprezugătoare ale directorului la constatarea: «Nu lipsește nimeni!». Poate tocmai asta m-a înfuriat și am început să treac prin toate camerele castelului. Nimic deosebit. Numai că nu am văzut nici o femeie care să semene cu aceea care mi-a dat biletul. Dealtfel, nici nu o văzusem prea bine, ca să pot afirma ceva cert. Eram atât de încăpăținat, încât am intrat pînă și prin pivnițele imense ale castelului, folosind lanternele puternice din trusele de anchetă. Poate a fost doar o părere, sau, poate a fost adevarat, nu știu, dar de cîteva ori am avut senzația că ne pîndește o umbră. L-am spus asta ofițerului de miliție care ne însoțea și care a repetat căutarea, dar fără rezultat.

Coborînd de la castel, am observat însă că linia care unea castelul cu fortificațiile care împrejmua biserică trecea peste curtea unde se găsise cadavrul.

ȘI SCHELETE MAI VECHI

Se înserase și a început să cadă o ploaie mărună și rece, cind am dispus să se adîncă săpăturile în groapa unde a fost găsit cadavrul. Era aşa cum am bănuit. Cazmalele și lopetile săpătorilor au dat de o boltă de cărămizi vechi. Deci, un tunel foarte vechi, de refugiu, de comunicație între cele două puncte fortificate.

Imediat ce un ofițer de miliție a intrat în

tunel, a constatat că era închis cu surpături de pămînt în ambele direcții. Mai mare mi-a fost însă surpriza cind a ieșit precipitat cu exclamații de uimire.

Descoperise încă două schelete!

Poate eram prea obosit, sau poate prea multă pătrundea ploaia aceea rece care făcea să mă înfiore, nu știa ce s-a întîmplat dar pentru cîteva secunde am avut senzația că picioarele mi se înfundă în pămînt, trecînd printre straturi de oseminte.

Cind am vrut să mă asez pe banca de lîngă trunchiul castanului, l-au auzit pe proprietar strigîndu-mi: «Nu! E putredă și se rupe!».

M-am retras în apartamentul bătrânelor care mi-au pregătit o cafea neagră excelentă.

LEGENDA SCHELETELOR

Directorul antipatic plecase la oraș, așa că am expus situația unui medic de serviciu tînăr, cu figură inteligentă, și profesoarei.

— O! Deci le-ați găsit?! Fantastic! a exclamat profesoara atât de entuziasmă, încât mi-am adus aminte de cei care spuneau că medicii și personalul spitalelor de nebuni încep de la o vreme și ei să...

— Da, i-am răspuns. Dar, de unde știi?

— Sunt schelete vechi, foarte vechi, nu?

— Da, aștept să vină medicul judecător după care s-a telefonat, dar este evident că sunt foarte vechi.

Eram oarecum agasat de seninătatea cu care îmi vorbea despre găsirea celor două schelete noi, cind un tipăt disperat de femeie m-a făcut să tresăr. Fulgerător, ofițerul de miliție care mă însoțea a dus mâna la buzunar, am auzit ţăcăritul piedicilor revolverului și a țisnit pe usă înaintea mea, în direcția în care tipetele femeii cereau ajutor. Am tras zăvorul camerei de unde se auzea tipătul și am rămas în prag, uimiți. Femeia era singură și țipa în fața geamului cu zăbrele. Se pare că aparitia noastră a speriat-o și mai mult. Profesoara și medicul de serviciu au discutat cu ea aproape o oră, pînă s-a calmat. Mi-am dat seama că este femeia de la care primisem biletul.

— Ce se întîmplă cu ea? am întrebat-o pe profesoară cind s-a reîntors.

— Dintre toate bolnavele, este în starea cea mai gravă. După cîte știi, soțul ei, avind bănuieri că l-ar fi înșelat, a încercat să o omoare, dar a scăpat ca prin minune. Directorul se ocupă în fiecare zi de ea căsătorindu-l la rînd, dar e nevoie de multă răbdare.

— Atîi început să-mi povestiți despre scheletele acelea.

— Credeam că este numai o legendă, sau o închipuire a unui profesor de istorie bătrân care e internat la noi. Se spune că fiica unui dintre conții care au stăpinit castelul s-a înrăgostit de profesorul ei de latină. O dragoste cu păcat, pe care aprigul conte a pedepsit-o crunt. Fiindcă cei doi se întîlnau în tunelul care duce de la castel în sat, a pus ca profesorul de latină să fie închis de viu în tunel și a zidit gura de în-

trare a tunelului. Legenda mai spune că fiica acestui conte, în loc să indeplinească porunca de a se duce la mănsăstire, s-a ascuns în tunel, pentru a fi zidită împreună cu iubitul ei. Nu se mai știe unde unde a fost întrarea în tunel, deși se vorbește că domnița s-a gătit în rochie albă de mireasă și cu toate bijuteriile.

— Cum?! am exclamat din nou. Dacă intrarea în tunel e zidită și nu se mai știe unde este, cum a fost dus acolo cadavrul care aparține unui om care a fost viu acum cîteva luni!?

— Să vă conduc la profesorul de istorie. Poate știe el mai multe.

Era un bătrân cu figură impresionantă. Plete albe îi cădeau pe umeri. Vorbea ciudat, într-un mod care îți amintește de «nebunii» din carteau lui Guga.

— Cercetez, îmi spunea, sentimentele profesorului tînăr care a fost zidit de viu. Ce credeți că a simțit cind vedea cum zidul care închidea intrarea în tunel se ridică încet? Dar, mai ales, ce o fi simțit cind în tunelul adînc în care urma să moară, a văzut că se apropie de el o siluetă albă. O fi crezut că visăză, nu? Cred că să a bucurat cind și-a dat seama că iubita lui e aievea, lîngă el? Poate, fiindcă murea în brațele ei. Dar, eu cred că a fost un suflet mare și l-a durut jertfa ei, alături de el. Cred că a murit nefericit.

— Atîi putea să-mi arăta intrarea în tunel?

— M-a privit ciudat, furios, apoi a refuzat să mai discute cu mine.

Nu m-am reîntors bine în biroul medicului de serviciu, și unul dintre milițenii lăsat în pază a șoptit la urechea ofițerului care mă însoțea: «Un bătrân cu părul alb a intrat în pivnița castelului.»

Din nou am sărit în pivniță, în timp ce profesora striga după noi: «Nu cumva să-i faceti rău».

L-am pîndit de la distanță, vîzînd cum la lumina unui felinar, muncescă de zor, deschide cu lopata un fel de intrare prin perețele pivniței și dispără în tunel. «Lăsați-mă pe mine,» mi-a șoptit medicul de serviciu, și înainte să-l pot opri a pornit în urma bătrânlui. Ofițerul de miliție mi-a cerut permisiunea din ochi și a fugit în urma lui. După un timp, s-au reîntors din adîncul tunelului, cu bătrânușul dezarmat de lopată și stăpînit cu greu.

Ne-a trebuit o noapte întreagă să aflăm adevarul. Profesorul, care se constituise într-un fel de paznic al scheletelor, a observat la un moment dat că un om sapă mereu prin pivniță noaptea. Cind a ajuns la scheletele lui răvășit, de parcă ar fi căutat ceva. Bătrânușul nebun nu a putut suporta o asemenea profanare și l-a izbit cu lopata în cap. Apoi, l-a îngropat în perețele laterale și a surpat o porțiune de tunel, ca să nu mai apară și alți profanatori. Într-un colț al pivniței, am găsit ascunse și ustensilele profanatorului. Era un tip fugit peste graniță în timpul celui de-al doilea război mondial, care venise în chip de «turist» să caute bijuteriile fiicei contelui. Furios că nu a găsit ceea ce căuta, a răvășit scheletele și a găsit moarta.

— Ciudat paznic al scheletelor aveți, i-am spus profesoarei spre dimineață, înainte de a pleca.

— Nu... Nu este paznic al scheletelor. Ceea ce păzește el este legenda, frumusețea ei... Scheletele acelea îmbrățișate în moarte. A înnebunit atunci cind l-a părasit soția...

Emil POENARU

COPERTA NOASTRĂ

Interpreta de muzică usoară
Mihaiela Mîbal
Fotografie de A. MIHAELPOL
Cadru de toamnă
Fotografie de Gh. VINTILĂ

FLACĂRA. Redacția: București, Piața Scîntei 1,
Sectorul 1. Căsuță postală 41 12. Of. 33.
Telefon 17.60.10 — int. 1744. TIPARUL ex-
cutat la Combinatul poligrafic «Casa Scîntei».

41 505

PRETUL REVISTEI: 3 LEI

Prezentarea artistică:

Alexandru PĂSĂRIN

FLACĂRA ALBUM

TUDOR GHEORGHE
sau un mod
de a înțelege poezia.

Fotografie de Radu CONSTANTINESCU

Acest număr al revistei noastre s-a tipărit într-un tiraj de 160 000 exemplare.

Redactor şef: ADRIAN PĂUNESCU